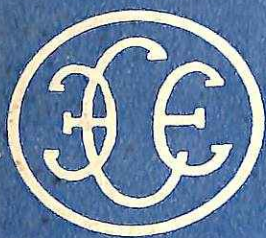

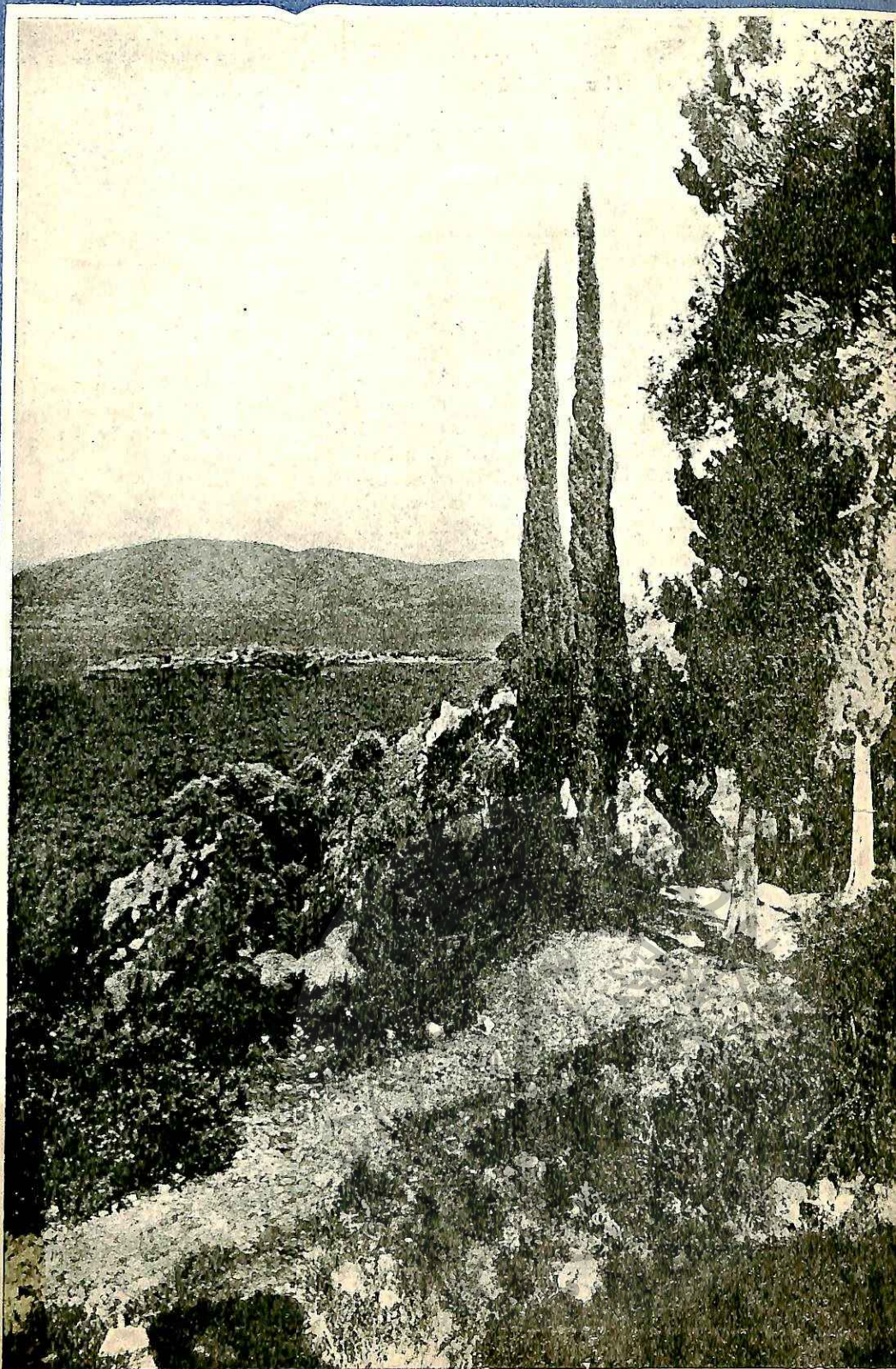
ΕΛΛΗΝΙΣ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ
ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
ΤΟΥ
ΕΘΝΙΚΟΥ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ
ΤΩΝ
ΕΛΛΗΝΙΔΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ

ΑΠΡΙΛΙΟΣ 1940

ΕΛΛΗΝΙΣ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΔΩΝ

ΟΡΟΙ ΕΓΓΡΑΦΗΣ:

Συνδρομή έτησία..... Δρ. 100

Έξωτερικού έτησία..... » 200

ΤΙΜΗ ΕΚΑΣΤΟΥ ΤΕΥΧΟΥΣ:

Άπλου..... Δρ. 10

Διπλου..... » 15

Αί συνδρομαί αρχονται την 1ην Ιανουαρίου και είναι προπληρωτέαι.

Διεύθυνσις και Γραφεία: Άλεξάνδρου Σούτσου 26

Έπι τής Συντάξεως: ΕΛΜΙΝΑ ΠΑΝΤΕΛΑΚΗ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ:

Στην κ. Έλένη Ρουσοπούλου.—Πρός τον Διανοούμενο Γυναικείο κόσμο τής Ελλάδος.— Συμπεράσματα από την εφαρμογή τής γυναικείας Ισοπολιτείας υπό Έλμ. Παντελάκη.—Τό Ώραίο μέσα στον πολιτισμό, υπό Rukmini Devi.—Πανθειστικό Άνάκρουσμα και ή Προσευχή του Ταπεινού υπό Ζ. Παπαντωνίου.—Πρώτη νύχτα Έλευθερίας, υπό Ίω. Μπουκουβάλα Άναγνώστου.—Συμπόνια, υπό Λουκίας.

Κουβέντες και Έχεις Πεθάνει; υπό Μυρτιώτισσας.—Μπορούμε αν θέλωμε, υπό Ίφιγεν. Φράγκου.—Τά Θέατρά μας, υπό Κατ. Κακούρη.—Η κριτική του βιβλίου.—Καλλιτεχνική κίνησης.—Ιστορία των Παιδικών Δικαστηρίων, υπό Κ. Κοντογούρη.—Έκδόσεις.—Οί γυναίκες και ο πόλεμος.—Ειδήσεις.—Διαλέξεις.—Ζαχαροπλαστική.—Πρακτικές συμβουλές.—Μόδες.

Η επί του εξωφύλλου εικών παριστάνει την μονήν τής Φανερωμένης εις Λευκάδα (έκδ. Περιλλά) Σκίτσα Διηγήματος υπό Δ)δος Μητσέα.

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ
ΓΕΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΕΙΩΝ

Η ΕΘΝΙΚΗ

ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ: ΑΘΗΝΑΙ, ΚΟΡΑΗ 4

ΚΕΦΑΛΑΙΑ & ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ	ΔΡΧ.	
ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΑΙ ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΕΙΣ	»	104.955.000.—
ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ	»	91.322.000.—
ΕΣΟΔΑ ΚΑΤΑ ΤΟ 1936	»	21.612.000.—
		91.582.000.—

Άντιπροσωπεύεται καθ' άπασαν την Ελλάδα παρὰ των υποκαταστημάτων τής Έθνικής Τραπεζης τής Ελλάδος.

Τηλεγραφική Διεύθυνσις: Έθνασφάλεια

Τηλέφ. 30-691

ΤΕΛΕΥΤΑΙΑΙ ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΟ
ΒΑΣΙΛΕΙΟ ΤΗΣ ΕΥΜΟΡΦΙΑΣ

Νέα ΠΟΥΔΡΑ ΡΥΖΙΟΥ ΑΕΡΟΠΟΙΗΜΕΝΗ.

- 1 Δέκα αποχρώσεις κολακευτικά... ή τελευταία λέξη της μόδας στο Παρίσι. Μπορείτε να τις εξετάσετε από την θυρίδα στον πυθμένα του κυτίου
- 2 Είναι περὶ φίλη και περὶ έλαφρά από ότι μπορούσατε να το πιστέψετε πριν... κι αυτό γιατί είναι αερισμένη
- 3 Νέο εξαίρετο και λεπτό άρωμα. Έχει κανείς πραγματικά την εντύπωση πως μυρίζει τό μυρωμένα λουλούδια τής μεσημβρινής Γαλλίας.
- 4 Κρατά όλη την ημέρα γιατί είναι ανακατεμένη με ποσσε de crème μεθόδου πατενταρισμένη.
- 5 Ώραίο μάτ που δεν χαλά καθόλου. Δεν υπάρχει πιά εκείνο τό γυαλιστερό χρώμα. Ακόμη και με τον ήλιο και τον αέρα και με την επίδρωσι μένει πάντα τό ίδιο ώραιο μάτ χρώμα.
- 6 Καινούργια έλκυστική εμφάνισις· μεγάλο μοντέλο· άξιος που ποτέ δεν θα την φθάση κανένα άλλο παρόμοιο προϊόν

Μπορείτε ΝΑ ΙΔΗΤΕ
ΤΟ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟ ΧΡΩΜΑ
πριν την αγοράσετε

ΚΥΤΤΑΞΕΤΕ ΤΗΝ ΘΥΡΙΔΑ ΚΑΤΩ
ΑΠΟ ΤΟΝ ΠΥΘΜΕΝΑ ΤΟΥ ΚΥΤΙΟΥ

ΜΕ ΜΕΡΙΚΕΣ ΔΡΑΧΜΕΣ ΑΠΟΚΤΑΤΕ
"Ένα χρώμα θωάνας εύμορφιάς"

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΗΓΕΙΡΟΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΟΣΜΗΤΕΙΑ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΑΡΧΙΟΥ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ
ΔΟΡΕΑ Α. Παπακωστα
ΗΜΕΡΟΜ. 10-9-81
ΑΡΙΘ. 30254

Τι μπορεί
να μου
συμβή;

Ἡ φροντίς τῆς μητέρας εἶναι νὰ προστά-
τεύῃ τὰ ἀδύνατα πλάσματα. Καὶ ἡ κρέμα
NIVEA προστατεύει τὸ νεανικὸ καὶ τρυ-
φερό δέρμα. Ἐάν τὸ δέρμα εἶναι πολὺ εὐαί-
σθητο, ἡ **NIVEA** τὸ τρέφει καὶ τὸ κάνει
ἀνθεκτικόν. Ἐτοί προφυλάσσει ἡ **NIVEA**
τὸ δέρμα ἀπὸ ὅλας τὰς ἐπιβλαβεῖς ἐπιδρά-
σεις τῆς κακοκαιρίας καὶ διατηρεῖ αὐτὸ
μαλακόν, τρυφερό καὶ νεανικόν. Ἡ κρέμα
NIVEA εἶναι ἀπαραίτητος διὰ τὴν περι-
ποίησιν τοῦ δέρματος.

**NIVEA
CREME**

837

SCHERK

Τὸ ἀποτέλεσμα: ὡραῖο πρόσωπο

Ὁμορφιά σημαίνει ἀποτέλεσμα. Ἐνα τρυφερό, καθάριο πρό-
σωπο προκαλεῖ παντοῦ τὸν θαυμάσμό καὶ σὰς δίδει τὸ εὐχά-
ριστο συναίσθημα τῆς ὡραίας ἐμφάνισως. Ἡ συνταγὴ
γι' αὐτὸ εἶναι ἀπλή: Σ' ἓνα κομμάτι θαμβάκι στάζετε μερικὰς
σταγόνες Λοσιὸν Προσώπου Σέρκ καὶ καθαρίζετε καθημερι-
νῶς τὸ πρόσωπό σας. Ὅα τὸ ἀπαλλάξετε ἀπὸ τὰς ἀκα-
θαρσίες καὶ τὰ μιμνήσκια ὀριστικά καὶ θ' ἀποκτήσετε μιὰ
ὕγιὰ καὶ φρέσκια ἐπίδερμίδα. Φιάλαι Δρχ. 35.-,
55.-, 90.-, καὶ 175.-. Ἀντ'ποι: Οἶκος Μαγκριώτη.

**Scherk
Face
Lotion**

ΜΕΤΑΞΩΤΑ ΧΡΥΣΑΛΙΔΟΣ

ΕΛΛΗΝΙΣ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΔΩΝ

ΓΡΑΦΕΙΑ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ: ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΣΟΥΤΣΟΥ, 26

ΕΤΟΣ Κ'

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ, ΑΠΡΙΛΙΟΣ 1940

Στὴν κυρία **Ἑλένη Ρουσοπούλου**

Μετὰ ἐργασίαν συνεχῇ καὶ ἀκούρα-
στη ἐπτά ἐτῶν, ἡ κ. Ἑλένη Ρουσοπού-
λου ἀπεχώρησε, διὰ λόγους ὑγείας, ἀπὸ
τὴν διεύθυνσιν τῆς «Ἑλληνίδος». Ἐν τῷ
διάστημα τῶν ἐπτὰ αὐτῶν χρόνων, ὅλη
τῆς ἡ καρδιά καὶ κάθε τῆς σκέψις ἦσαν
ἀπόλυτα δοσμένες σ' αὐτὴν καὶ καμμιὰ
προσπάθεια, κανέναν κόπος δὲν τῆς εἶ-
χαν ποτὲ φανῇ πολὺ βαρεῖς διὰ νὰ κα-
τορθώσῃ νὰ κρατήσῃ τὴν «Ἑλληνίδα»,
χωρὶς καμμιὰ ἐπιβάρυνσιν τοῦ προϋπο-
λογισμοῦ τοῦ Ε. Σ. Ε., στὸ ἐπίπεδο τῆς
πνευματικῆς ἀξιοπρεπείας, ποὺ ἀρμόζει

στὸ μοναδικὸ γυναικεῖο περιοδικὸ τοῦ
τόπου μας.

Στὴν ἐνθουσιώδη αὐτὴν εκπρόσωπο
τῆς γυναικείας δραστηριότητος καὶ πί-
στεως σὲ κάθε ὑψηλὸ ἰδανικόν, ἡ «Ἑλλη-
νίς», καὶ μαζί της ὅλο τὸ Ἐθνικὸ Συμ-
βούλιον, καὶ ὅλο τὸ ἀναγνωστικὸ κοινόν
τῆς, ἐκφράζουν τὰ πιὸ δλόψυχα αἰσθή-
ματα εὐγνωμοσύνης καὶ θαθεῖας ἀνα-
γνωρίσεως τῶν πολυτίμων ὑπηρεσιῶν
τῆς. Καὶ μαζί μ' αὐτὰ τὴν θερμὴν παρά-
κλησιν νὰ συνεχίσῃ πάντα νὰ τοὺς προσ-
φέρῃ τὸ ἐνδιαφέρον τῆς καὶ τὴν στοργὴν τῆς.

Πρὸς τὸν διανοούμενο γυναικεῖο κόσμον τῆς Ἑλλάδος

Μὲ τὴν εὐκαιρίαν τῆς ἀλλαγῆς αὐτῆς
ἡ «Ἑλληνίς» κρίνει σκόπιμον ν' ἀπευθυν-
θῇ ὄχι μόνον στὸν περιωρισμένον κύκλον
τῶν ἀναγνωστριῶν τῆς, ποὺ ἀπὸ χρόνια
τὴν παρακολουθοῦν, ἀλλὰ στὸν πλατὺ
κύκλον ὅλων τῶν κοινωνικῶς καὶ πνευ-
ματικῶς ἐργαζομένων γυναικῶν, διὰ νὰ
τοὺς ζητήσῃ τὴν ἀμέριστη ἐνίσχυσίν των.

Ὁργανο τοῦ Ἐθνικοῦ Συμβουλίου
Ἑλληνίδων, Ὁμοσπονδίας τῶν Γυναι-
κεῶν Σωματείων, ἡ «Ἑλληνίς» αἰσθάν-
εται πῶς ἔχει διπλὸ προορισμό: Ἀπὸ
τὴν μιὰ μεριὰ νὰ καθρεφτίξῃ μέσα στὶς
σελίδες τῆς ὄχι μόνον τὴν γυναικεῖαν κοι-
νωνικὴν δράσιν, ἀλλὰ καὶ τὴν γυναικεῖαν
διανόησιν σ' ὅλες τὰς πολὺμορφες ἐκδη-
λώσεις τῆς: ἠθικοκοινωνιολογική, λογο-
τεχνική, ποιητική, καλλιτεχνική. Ἀπὸ
τὴν ἄλλη μὲ τὴν ἐκλεκτὴ ὕλη ποὺ θὰ
προσφέρῃ, νὰ κατευθύνῃ τὸν γυναικεῖον
κόσμον τῆς Ἑλλάδος καὶ ὁλοένα νὰ ἐξυ-
ψώνῃ τὸ ἐπίπεδον τῆς πνευματικῆς καὶ
ψυχικῆς τοῦ καλλιέργειας.

Διὰ νὰ ἐκπληρωθῇ ὁ πλατὺς αὐτός
προορισμός, περιωρισμένες προσπάθει-
ες μερικῶν ἀτόμων δὲν εἶναι δυνατόν
νὰ ἐπαρκέσουν. Ἀπαραίτητο εἶναι νὰ
κατανοήσῃ θάβειά οἱ διανοούμενοι γυ-
ναικεῖοι κύκλοι τὸν ἐπιδιωκόμενον σκο-
πὸ, καὶ νὰ θελήσουν νὰ συντελέσουν
στὴν πραγματοποίησίν του. Δύο μέσα ἔ-
χουν στὴν διάθεσίν των γι' αὐτό: πρῶτον
νὰ προσφέρουν τακτικὰ ἢ ἐκτάκτως τὴν
πνευματικὴν συνεργασίαν των τὴν ὁποῖαν
θὰ εἶναι εὐτυχὴς νὰ δημοσιεύῃ ἡ «Ἑλλη-
νίς».

Δεύτερον νὰ τὴν διαδίδουν ὅσο τὸ δυ-
νατὸν περισσότερον, ἐγγράφοντες ὁλοέ-
να νέους συνδρομητάς.

Ἡ «Ἑλληνίς» τρέφει τὴν ἐλπίδα, ὅτι ἡ
ἐκκλησίς τῆς αὐτῇ δὲν θὰ μείνῃ χωρὶς
ἀπάντησιν, καὶ ὅτι στὸ προσεχές φύλλον
τῆς θὰ βρίσκειται στὴν εὐχάριστη θέσιν
ν' ἀναγγεῖλῃ ὁλόκληρην σειρὰ νέων συν-
εργατριῶν τῆς.

Συμπεράσματα από την εφαρμογή της γυναικείας ισοπολιτείας

Ο άνθρωπος πολιτισμός αναμφισβήτητα περνά μίαν εποχή σκληρής δοκιμασίας.

Πιέσεις και κατατρεγμοί—καταστροφές κ' ερημώσεις—τραγικά ξαφνικά ξεσπιτώματα—βομβαρδισμοί και σκοτωμοί—σύρριζα τραντάζουν την οικουμένη, που χάνει μέσα σ' αυτό το μαρτυρικό ξέσπασμα κάθε ανώτερο συναίσθημα και κάθε ανθρωπισμό.

Σ' αν κάθε καταστροφή και την πιο φριχτή, ή σημερινή θεομηνία κάποτε θα περάσει. Πώς άραγε θα βγεί από την δοκιμασία αυτή η ανθρωπότητα; Ποιές θα είναι οι μορφές και οι συνθήκες της ζωής της, της φυσικής, κοινωνικής και πολιτικής; και ποιές οι μορφές της ψυχοσυνθέσεώς της και της νοσηρότητάς της; Απορίες θάσσανιστικές που δεν αφήνουν κανένα ασυντάρακτο ή απλώς αδιάφορο που σ' αυτές κανένας δεν μπορεί να απαντήσει θετικά.

Μερικές προβλέψεις, κάποιες προγνώσεις, δεν είναι μ' όλα ταύτα αδύνατες, επάνω σ' ωρισμένα σημεία βάσι γι' αυτές προσφέρουν τα δεδομένα της σημερινής πραγματικότητας.

Ένα από τα σημεία αυτά που έχει ξεχωριστό ενδιαφέρον για τις γυναίκες, είναι η έσσι που θα έχη η γυναίκα μέσα στην κοινωνία και την πολιτεία, αφού τελειώσει ο πόλεμος.

Σ' όλα τα κράτη, τόσο τα εμπόλεμα, όσο και τα ουδέτερα, εξημερώθηκε εξαιρετικά η γυναίκα. Η δραστηριότητα και οργάνωσις διά την αντιμετώπιση των όρων της εμπόλεμης ζωής και την έμμεση συμμετοχή των γυναικών σ' αυτήν.

Παντού από την μια μεριά τα κράτη και από την άλλη οι γυναίκες εξ ιδίων των, έλαβαν άπειρα μέτρα σχετικά με τον σκοπόν αυτόν, μέτρα αναγκαστικά από τα κράτη, προαιρετικά από τις γυναίκες οργανώσεις, που δεν είχαν όμως γι' αυτό λιγότερη ισχύ και λιγότερο κύρος. Η εργασία αυτή έπηρε σέ διάφορα μέρη μίαν έκτασι, και μίαν έντασι, μιά μεθοδική συστηματοποίηση πραγματικά πρωτοφανή και καταπληκτικά αποδοτική. Παράδειγμα το τάγμα των «Λόττα» της Φινλανδίας και το Σώμα των έθελοντών γυναικών στην Όλλανδία.

Η εξαιρετική έντελως επιτυχία, που έσημείωσε η γυναίκα δρᾶσις στα δυο αυτά κράτη, δεν αποτελεί θέβαια τυχαίο γεγονός.—κάθε άλλο. Δεν θα ξεφύγη θέβαια στον αντικειμενικόν εξέταστή η ακόλουθη παρατήρησις: ότι η γυναικεία πρωτοβουλία και οργανωτική ικανότης φανερώθηκε πιο έντονη, πιο πρόθυμη, πιο συστηματοποιημένη και πιο ένθουσιώδης στα κράτη, όπου από περισσότερο καιρό η γυναίκα θρίσκει εις ίσην έντελως μοίραν με τον άνδρα άπέναντι της κοινωνίας και άπέναντι της πολιτείας.

Όπως είναι γνωστό, στην Όλλανδία η γυναίκα έχει και έξασκει τα πολιτικά της δικαιώματα. Το γεγονός αυτό συνδυαμένο με το

γεγονός ότι δεν αποκλείεται από την γυναίκα να βασιλεύση και να κυβερνήση, έχει δώσει στη Όλλανδία πλήρη συνείδησι όχι μόνο της γυναικείας αξιοπρεπείας, αλλά και των υποχρεώσεων της προς το έθνος της.

Άλλ' ακόμη περισσότερο, η Φινλανδία είναι ο τόπος, όπου για πρώτη φορά άνεγνωρίσθησαν τα δικαιώματα των γυναικών ως ίσότητα με του άνδρος. Από το 1907, από την πρώτη δηλαδή στιγμή που η Φινλανδία άπασσε από την Τσαρική Ρωσία το δικαίωμα να καταρτίση φιλελεύθερον σύνταγμα, η ψήφος της γυναίκας δεν ένέπνευσε κανένα φόβο, και το σύνταγμα παρεχώρησε εξ άρχής στις Φινλανδίδες όλα τα πολιτικά των δικαιώματα. Στην Φινλανδία η γυναίκα μπορεί να καταλάβη και τις ανώτερες θέσεις στη διοίκηση του τόπου· μπορεί να γίνη ύπουργός — και συχνά έγινε· ακόμη και πρόεδρος της Δημοκρατίας. Χαίρει άπόλυτης έμπιστοσύνης και η Φινλανδία άπεδείχθη άπολύτως αξία της έμπιστοσύνης αυτής.

Το γεγονός αυτό, —το γεγονός ότι οι ύπηρεσίες που προσέφεραν οι γυναίκες στην πατρίδα τους, είναι άνάλογες με τον βαθμό των δικαιωμάτων που άπολαμβάνουν—είναι αδύνατον πιστέυμε ν' αφήση άνεπηρέαστη, μετά τον πόλεμο, την θέσι της γυναίκας, και στα κράτη όπου ακόμη και σήμερα, ελάχιστα λαμβάνεται ύπ' όψιν ως πολίτις.

Και η άναγνώρισις αυτή των γυναικείων δικαιωμάτων δεν θα γίνη θέβαια προς βλάβην του ανθρωπίνου πολιτισμού.

Το παράδειγμα και πάλιν της γυναικείας δράσεως στην Φινλανδία, της άφάνταστης αυτοθυσίας, του πατριωτικού ένθουσιασμού, του θωβού ήρωϊσμού, άπέδειξε και κάτι άλλο: Πώς η άπόκτησις της ισοπολιτείας δεν έμποδίζει καθόλου την ανάπτυξι όλων των ανωτέρων ψυχικών συναισθημάτων, που άποτελούν το κύριο γνώρισμα της γυναικείας ψυχής· των συναισθημάτων εκείνων, που από ίέρεια της οικογενείας μπορούν να μεταβάλλουν την γυναίκα, στη στιγμή της ανάγκης, σέ άγρυπνο φύλακα της τιμής της πατρίδος. Και το πράγμα είναι άπείρως λογικό... και φυσικό.

Ίσότης, έλευθερία, άναγνώρισις των δικαιωμάτων του άτόμου, δεν μπορούν να νοηθούν χωρίς την άναγνώρισι των δικαιωμάτων του Συνόλου και την ύπαρξι της άνεξαρτησίας του, χωρίς την άπόλυτη καθυπόταξι του μικρού μας έγώ στο συμφέρον της μεγάλης μας Πατρίδος.

Και εκεί όπου τα πρώτα θα έπικρατούν, με την θέβαια πραγματική των έννοια, εκεί πληρέστερη θα είναι η κοινωνική και έθνική συνοχή, και ανώτερο και ανθρωπιστικώτερο το πνεύμα του πολιτισμού.

ΕΛΜΙΝΑ ΠΑΝΤΕΛΑΚΗ

Shrimati Rukmini Devi

Το 'Ωραίο στον πολιτισμό

Η Shrimati Rukmini Devi, κόρη Βραχμανικής οικογενείας των Νοτίων Ινδιών, και σύζυγος του Dr. G. Arundale Προέδρου της Θεοσοφικής Έταιρίας, είναι μιά άληθινή καλλιτέχνης, λάτρισσα του 'Ωραίου.

Έσπούδασε την τέχνη του χορού και έχει δώσει ρεσιτάλ άρχαίων ιερών Ινδικών χορών. Το ίδεώδες της είναι να ξυπνήσουν μέσα στο πνεύμα του κόσμου το άληθινό νοημα της Τέχνης.

Νεωτάτη, 33 μόλις χρόνων, έχει ίδρύσει εις το Adyar των Ινδιών, την Διεθνή Ακαδημίαν των Τεχνών, την όποιαν διευθύνει, και συγχρόνως είναι Πρόεδρος της Οργανώσεως των Νέων Θεοσόφων.

Συχνά ταξιδεύει εις τας Ινδίας και εις την Εύρώπην μαζί με τον σύζυγόν της και δίδουν διαλέξεις, με σκοπό να ξυπνήσουν την θαθεία πνευματική και καλλιτεχνική συνείδησι των ανθρώπων. Είχαν έλθει και εις τας Αθήνας τον Οκτώβριον του 1936, δυστυχώς όμως η άπρόοπτος άναχώρησις των έματαιώσε την δημοσίαν όμιλίαν της Shrimati Rukmini Devi, η όποια έπρόκειτο να γίνη εις την Αρχαιολογικήν Έταιρίαν.

Σήμερα δημοσιεύομεν μίαν από τας όμιλίας της, που έκαμε πέρυσι εις το Λονδίνον.

ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΩΡΑΙΟ

Θα σας μιλήσω για το 'Ωραίο, αν και το θέμα αυτό είναι έξαιρετικά δύσκολο, γιατί το θεϊκό 'Ωραίο δεν εκφράζεται με λόγια, δεν μπορεί μέσα σ' αυτόν τον γήινο κόσμο να εκφραστή με καμμία περιορισμένη μορφή, αν και παντού ολόγυρά σας βλέπετε πολλή όμορφιά, πολλές εκδηλώσεις της Θεότητος. Τί είναι το 'Ωραίο; Είναι η εκδήλωσις της Θεότητος μέσα στη μορφή, στο χρώμα, στη φύσι, στα άτομα, στην ανθρωπότητα, μέσα στον πολιτισμό γενικά, καθώς και μέσα σέ όλα τα πράγματα. Η Θεότης είναι κρυμμένη παντού, μέσα στα πάντα, στα όρατά και τα άόρατα, αλλά έμεις που ανήκομε σ' αυτήν την γήινη ύπαρξι, δεν μπορούμε να κάτανοήσωμε παρά μονάχα ένα

πολύ μικρό μέρος απ' αυτήν την θεία 'Ωραιότητα. Θα σας μιλήσω και για τις Ινδίες, γιατί η χώρα αυτή είναι το κυριώτερο φόντο της ζωής μου, κι' απ' αυτήν έχουν πηγάζει η έμπνευσις μου, οι σκέψεις και τα συναισθήματά μου. Το 'Ωραίο δεν είναι μονάχα αυτό που βλέπει ο καλλιτέχνης, σ' ένα λουλουδι ή σ' ένα πολύτιμο πετράδι. Το 'Ωραίο άνευρίσκεται μέσα στη ζωή μας, μέσα στην εκδήλωσι αυτής της ζωής, και μπορούμε να το εκφράσωμε όσο το δυνατόν πιο πολύ. Μπορούμε να χαρίσωμε πολλή 'Ωραιότητα στον κόσμο, αν και θα ύπάρχη ακόμη πολύ περισσότερη απ' εκείνη που μπορούμε να δώσωμε.

Γνωρίζομε πώς από εποχή σέ εποχή η αντίληψις του 'Ωραίου αλλάζει. Από εποχή σέ εποχή νοιώθωμε το 'Ωραίο με διαφορετικό τρόπο.

πο. Τι περιορισμένη πού είναι ή γνώσις μας καί πόσο όταν ταξειδεύουμε στον κόσμο βλέπουμε πώς μονάχα ένα μικρό κομματάκι απ' το ωραίο καταλαβαίνουν σί διάφοροι λαοί. Είναι πράγματι πολύ παράδοξο νά βλέπουμε πώς ό,τι θεωρείται θαυμάσιο στις 'Ινδίες, ό άνθρωπος της Δύσεως δέν τό βρίσκει ωραίο, καί ό,τι θεωρείται πολύ ωραίο στον άνθρωπο της Δύσεως, δέν είναι τό ίδιο καί για τον 'Ανατολίτη.

Αλλ' αυτό δέν έχει καί τόση σημασία, γιατί είπαμε πώς ό κάθε άνθρωπος καταλαβαίνει κι' εκφράζει την όμορφιά κατά την δική του περιορισμένη αντίληψη, καί τον δικό του ιδιαίτερο τρόπο. Είναι όμως δυνατόν νά έχη κανείς μιá πλατειά αντίληψη της παγκόσμιας όμορφιάς κι' όμως νά την εκφράζει ακόμα κατ' έναν ιδιαίτερο τρόπο.

Νομίζω πώς τό 'Ωραίο ανήκει στη ζωή καί σέ όλα τά πράγματα.

Ο ΘΕΟΣ ΟΜΙΛΕΙ ΜΕΣΑ ΑΠ' ΤΟ ΩΡΑΙΟ

Γιατί μιλούμε για την σημασία του ωραίου; 'Επειδή τό ωραίο είναι τό μέσον της μορφώσεως, καί ή μόρφωσις είναι αυτό πού θα κάμη την ανθρώπινη μεγαλύτερη κι' ευγενέστερη. "Όπου υπήρξε ένας μεγάλος πολιτισμός, τά υψηλότερα ιδεώδη της ζωής εκφράστηκαν με ωραίες μορφές. Μπορεί νά υπάρξη μιá ουράνια μουσική με παραφωνίες; "Η μιá ωραία ζωγραφιά με προστυχιά; Δέν είναι δυνατόν νά υπάρχη στον κόσμο κανένα μεγαλείο, όχι μονάχα με την τέχνη, αλλά με τίποτε άλλο, παρά μόνο όταν τό μέσον με τό όποιον εκφράζεται ή όμορφιά, είναι ωραίο. Δέν γίνεται ένας σπουδαίος ρητορικός λόγος χωρίς ωραία γλωσσική έκφραση, ούτε ένας μεγάλος ζωγραφικός πίναξ χωρίς ωραία χρώματα, ούτε θρησκεία χωρίς ωραία έκφραση, ούτε ποίησης χωρίς ωραίες λέξεις. "Ετσι, μέσα σ' έναν μεγάλον πολιτισμό βλέπουμε πώς τό ωραίο είναι τό μέσον, αν καί δέν είναι τό μόνον μέσον με τό όποιον ή Θεότης εκφράζει τον έαυτό της.

Οί 'Ινδίες είναι ή χώρα εκείνη πού έμαθε στά παιδιά της νά μήν εκφράζουν μονάχα την πνευματικότητά τους μέσα στην ωραιότητα της μορφής, στους ναούς, στη μουσική, στον χορό καί στη φιλοσοφία, αλλά νά εκφράζουν καί νά εφαρμόζουν την όμορφιά μέσα στην καθημερινή τους ζωή.

Ο ΘΕΙΟΣ ΧΟΡΕΥΤΗΣ

Δέν εκφράζουν μονάχα τό ωραίο στην καθημερινή τους ζωή, αλλά μπορούν νά σάς εξηγήσουν καί την φιλοσοφία του ωραίου. Στις 'Ιν-

δίες βλέπετε πώς τό ιδεώδες του ιεροῦ χορευτή των ναών, είναι, πώς με την τέχνη λατρεύουμε τον ίδιο τον Θεό. Στις 'Ινδίες έχουν συνδυάσει τό θρησκευτικό πνεῦμα με την ιδέα του 'Ω-
 ραίου καί της αληθινής Τέχνης.

'Υπάρχει ένας ιερός μῦθος πού λέει πώς μιá μέρα ένας σπουδαίος άνδρας πήγε καί ρώτησε τον Κύριο του Χορού νά του εξηγήση κάτι απ' την φιλοσοφία των τεσσάρων Βέντας, των ιερών Γραφών των 'Ινδίων. 'Ο Κύριος προσπάθησε νά του εξηγήση την βαθειά φιλοσοφία, αλλά ό άνδρας είπε: «Δέν μπορώ νά την καταλάβω μ' αυτές τις μορφές. Είναι πολύ δύσκολες. Δέν μπορείς νά μου την εξηγήσης με καμμιá απλούστερη μορφή, έτσι, ώστε νά μπορέσω νά την καταλάβω;» Τότε ό Κύριος δημιούργησε τό πέμπτο Βέντας, τό Βέντας του Χορού, καί έδειξε πώς όλη ή φιλοσοφία της ζωής, όλη ή τέχνη της ζωής, μπορούν νά εκφραστούν με την κίνηση καί με την μουσική.

Τότε χόρεψε τον Θείο Χορό Του, καί καθώς έχορευε, ολοκληρωτό τό Σύμπαν έχορευε μαζί Του. Λέγουν, πώς καθώς χορεύει κυβερνᾷ τό Σύμπαν.

"Ετσι βλέπετε σέ τί μεγάλη θέσι έβαλε ό 'Ινδουισμός την τέχνη του χορού. Τό ίδιο καί για την μουσική, καθώς, καί για όλες τις τέχνες. 'Η Δύσις εκφράζει τον έαυτό της με μεγάλες τέχνες, αλλά ή Δύσις δέν γνωρίζει τό γιατί καί τό από ποῦ. "Ενῶ οί 'Ινδίες μπορούν νά σάς πουν γιατί καί για ποιο σκοπό κάνετε αυτό ή εκείνο τό πράγμα. Γνωρίζουν ποιά είναι ή σημασία της μουσικής, ποιο τό πνευματικό της νόημα καί ποιο είναι τό αποτέλεσμα πού φέρνει επάνω στην ανθρωπότητα.

Ο ΚΑΘΕ ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΕΙΝΑΙ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΣ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΗΣ

'Η μεγάλη ιδέα, πού νομίζω πώς ή 'Ανατολή μπορεί νά δώση στη Δύση, είναι πώς πρέπει νά καταλάβουμε πώς καὶ τή 'Τέχνη πού δέν εφαρμόζεται μονάχα απ' τον καλλιτέχνη, αλλά από τό κάθε άτομο μέσα στη ζωή, μπορεί νά γίνη ένα μεγάλο καί θαυμάσιο πρᾶγμα. Κάθε άτομο πού ζεί, ανταποκρίνεται στο ωραίο. "Όλοι μας εκφράζομε με τον δικό μας τρόπο την φύσι όλόγυρά μας. Τό κάθε τι γύρω μας έχει τή δύναμη νά μᾶς επηρεάση, είτε τό ξέρομε, είτε δέν τό ξέρομε. Καί εάν ακόμη δέν είμεθα μεγάλοι καλλιτέχνες, καί δέν καταλαβαίνουμε την τεχνική της τέχνης, μολαταῦτα με τον δικό μας τρόπο γυρεύομε αυτό πού είναι ωραίο. Κι' ό πιο φτωχός, κι' ό πιο άπλοϊκός κι' άμόρφωτος άνθρωπος μπορεί νά

δημιουργήσῃ έργα τέχνης. Τά δημιουργεί χωρίς νά τό αντιλαμβάνεται, μόνο καί μόνο γιατί αγαπᾷ τό ωραίο. Κάθε άτομο έχει μέσα του τό πνεῦμα του καλλιτέχνη, κι' έτσι κάθε άτομο είναι με τον δικό του τρόπο ένας καλλιτέχνης. Τό ωραίο μᾶς μαθαίνει ὅλο καί πιό πολλά. "Όσο πιό πολύ αποκρινόμεθα στην όμορφιά, τόσο οί πράξεις μας θα γίνουν πιό ωραίες καί θα θγάλωμε από πάνω μας τά τόσο άσχημα πράγματα πού υπάρχουν στον κόσμο. Χιλιάδες άσχημα πράγματα υπάρχουν, μᾶ ὅλο καί πιό πολύ θα χάνωνται ὅσο θα μαθαίνομε ν' απομακρυνόμεθα τέλεια στην όμορφιά. "Αλλά δέν μπορούμε ολοκληρωτικά ν' αποκριθούμε καί νά εκφράσωμε ελεύθερα τό ωραίο, ἐφ' ὅσον οί αρχηγοί στη ζωή ενός έθνους δέν ανταποκρίνονται στην τέχνη καί δέν εφαρμόζουν την ωραιότητα καί την ελευθερία. Πώς μπορεί τό άτομο νά εφαρμόση ολοκληρωτικά όλην αυτήν την όμορφιά πού βλέπει γύρω του κι' αἰσθάνεται στο βάθος του έαυτού του, εάν είναι περιορισμένο, εάν δέν μπορεί ελεύθερα νά εκφραστή; Οί καλλιτέχνες είναι οί διερμηνείς της Θεότητος. Φέρουν κάτω μέσα στη μορφή, αυτό πού είναι θεϊκό μέσα στον ίδιο τον έαυτό τους. 'Η τέχνη είναι ή μεγαλύτερη θρησκεία πού ή ανθρωπότης έχει. 'Η τέχνη είναι μιá θρησκεία πού εκφράζει τον έαυτό της με διαφορετικό τρόπο από την θρησκεία.

ΤΟ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟ ΠΝΕΥΜΑ

Πρέπει καί πάλι νά φέρωμε στον κόσμο τό αληθινό θρησκευτικό πνεῦμα, πού πηγαίνει χέρι με χέρι με την τέχνη. "Όταν λέγω «θρησκευτικό πνεῦμα» δέν έννοῶ πώς πρέπει ὅλοι ν' ανήκωμε σέ θρησκευτικές οργανώσεις, πώς πρέπει ὅλοι νά πηγαίνωμε νά προσκυνούμε σ' εκκλησίες καί ναούς, μᾶ πώς θᾶπρεπε νά έχωμε την ίδια έμπνευση, τό τέλει άνοιγμα της ψυχής, την φώτισι του νοῦ καί της καρδιάς, καί την ίδια αγνότητα στην καθημερινή μας ζωή μ' εκείνη πού δείχνομε όταν είμαστε μπροστά στους βωμούς μέσα στις εκκλησίες μας. Τό θρησκευτικό πνεῦμα είναι αυτό πού μᾶς κάμει νά γυρίζωμε μέσα στον έαυτό μας καί νά ψάχνωμε νά βρούμε τον έσωτερικό μας Θεό, πού βρίσκεται στο βάθος του κάθε ανθρώπου.

Τό ωραίο είναι ή έκφρασις του Θεοῦ πού είναι μέσα μας, καί τό ωραίο προσπαθεί νά εκφρασθῇ έξω από τά ὅρια της μορφής. Θᾶπρεπε νά προσπαθῶμε νά συνδυάσωμε την αληθινή συγκίνησι με τον νοῦ. Δέν είναι δυ-

νατόν νά δημιουργήσωμε τέχνη μόνο με τον νοῦ κι' αν τό κάνωμε αυτό, θᾶναι καταδικασμένη νά πεθάνῃ. Μόνο για πολύ λίγο καιρό μπορεί νά διαρκέση. "Όλα τά μεγάλα ἀριστουργήματα του παρελθόντος ἦσαν έργα καθαρής έμπνευσεως ή ὁποία είχε συνδυάσει την συγκίνησι με τον νοῦ, καί είχε φτάσει ακόμα πιό πέρα, ὡς τό πεδίο της διαισθήσεως, απ' ὅπου προσπάθησε νά κατεβάσῃ λίγο απ' τό φῶς της μέσα στη στερεά ὕλη.

Αυτό είναι τό θρησκευτικό πνεῦμα πού πρέπει νά ἔλθῃ στον κόσμο, καί τότε ή τέχνη θα γίνη 'μεγάλη κι' αληθινὴ καλλιτέχνης θα γεννηθῶνε. Πολλοί μεγάλοι καλλιτέχνες έχουν δημιουργήσει θαυμάσια πράγματα, από τά ὁποία σήμερα πηγάζει ή έμπνευσις μας, αλλά χρειάζομεθα περισσότερους καλλιτέχνες πού θα εκφράσουν τό μεγαλείο καί την ωραιότητα όλων των καιρών. Τέτοιοι καλλιτέχνες σ' ένα μονάχα αντικείμενο τέχνης θα σᾶς δείχνουν τό αἰώνιο. Θα σᾶς φέρουν στο βασίλειο του ωραίου καί θα δώσουν στον κόσμο δύναμη, συμπάθεια καί σεβασμό. Με την λατρεία μας για τό ωραίο, με την ανταπόκρισί μας πρὸς αυτό, θα γίνωμε ένα μαζί του, καί τότε θα διαλύσωμε την άσχήμια καί τή δυστυχία πού υπάρχουν σήμερα στον κόσμο.

ΤΟ ΩΡΑΙΟ ΦΕΡΝΕΙ ΤΗΝ ΕΥΤΥΧΙΑ

"Ενα από τά άσχημότερα πράγματα στον πολιτισμό μας, είναι ή δυστυχία με τον πόλεμο, με την σκληρότητα, τις κρουαγιές των ζώων, καί τά τόσα άλλα είδη κακίας, ακόμα καί με τις προκαταλήψεις μας.

Εὐτυχῶς οί καλλιτέχνες γυρεύουν την όμορφιά παντού, χωρίς νά τους ενδιαφέρει σέ ποιόν τόπο θα την βροῦν. Τό παγκόσμιο πνεῦμα πού ή τέχνη μπορεί νά φέρῃ στη ζωή μας, θα μᾶς δώση την ίδια παγκόσμια κατανόηση για τό κάθε τι πού υπάρχει στη φύσι, κι' έτσι θα γεννηθῇ μέσα μας μιá έμφυτη άποστροφή για ό,τι είναι άσχημο, για ό,τι είναι βάρβαρο. Δέν θα μπορούμε ν' ανεχθούμε πιά έναν άσχημο λόγο ή κάτι τι τό πρόστυχο.

Τι είναι χειρότερο στον κόσμο παρά ή προστυχιά πού εκφράζεται μέσα στην τέχνη; Λυπούμαι όταν βλέπω νά υπάρχη σήμερα τόση προστυχιά κι' άσχήμια δίπλα σέ πολύ λεπτές αντίληψεις μέσα σέ ωραία έργα τέχνης. Μερικοί σημερινὲς καλλιτέχνες μεταχειρίζονται την τεχνική της τέχνης για νά εκφράσουν αυτό πού είναι άκαλαίσθητο, άσχημο. Για μένα αυτό δέν είναι τέχνη. Καί εάν έξευτελίζωμε την τέχνη τόσο, ὡς νά εκφράζῃ στην ανθρωπό-

τητα αυτό που είναι άσχημο, τότε εξευτελίζουμε ένα απ' τὰ πιό ιερά πράγματα της ζωής. Αυτό είναι που γίνεται στον σημερινό πολιτισμό μας, και χρειαζόμαστε να κάνουμε μια μεγάλη προσπάθεια για να βάλουμε πάλι την Τέχνη στον ύψηλο θωμό λατρείας, όπως και άλλοτε, έτσι που να μην υπάρχει πιά τόπος για την προστυχιά.

ΤΟ ΩΡΑΙΟ ΚΑΙ Η ΣΥΜΠΑΘΕΙΑ

Η αποστολή των Ίνδιων είναι να δείξουν στον κόσμο πως το ωραίο είναι ιερό, πως το ωραίο φέρνει την ευτυχία, κι' όταν μια μέρα καταλάβουν πως η συνειδητότης είναι αυτό που πρέπει να δώσουν στον κόσμο, τότε οι Ίνδιες θα εκπληρώσουν την αποστολή τους. Σ' αυτό το ζήτημα η Δύσις έχει πολλά να μάθει. Η Δύσις έχει την τεχνική. Έχει την δύναμη να τραβάει εμπρός. Έχει την ιδέα της ομαδικής παραγωγής. Προσπάθησε να εκφράσει τον εαυτό της όχι μονάχα με την καθιερωμένη τέχνη, αλλά εξάπλωσε την τέχνη στη βιομηχανία, στους κινηματογράφους, και σε άλλα τμήματα της ζωής.

Αλλά σε τί ωφελεί να εξαπλώνουμε την τέχνη παντού, εάν δεν γνωρίζουμε τί σημαίνει τέχνη, εάν δεν γνωρίζουμε τί μας μεταδίδει; Όπως όταν οι άνθρωποι μιλούν για ιδανικά και δεν είναι άξιοι να τα εφαρμόζουν, το ίδιο γίνεται και όταν οι άνθρωποι μιλούν για τέχνη και δεν είναι άξιοι να την εκφράσουν. Δεν αρκεί να μιλούμε για την τέχνη, μά να την εκφράζουμε σε κάθε φάση της ζωής μας, γνωρίζοντας πως ό,τι και να κάνουμε, ό,τι και να πούμε, και κάτι αόσημαντο ακόμη, εάν είναι άσχημο, θα προκαλέσει μιαν άσχημη αντίδραση στον χαρακτήρα μας. Δεν έχει σημασία ποιές είναι οι πράξεις μας, αλλά εάν δεν εκφράζουν ωμορφιά, τότε δεν μπορούμε να δημιουργήσουμε έναν ωραίο χαρακτήρα, δεν μπορούμε να έχουμε μια παγκόσμια αγάπη, αδελφότητα και κατανόηση, που όλοι μας ψάχνουμε μέσ' στη ζωή μας. Μά εάν αληθινά καταλάβουμε την τέχνη, εάν αντιληφθούμε πως η τέχνη είναι κάτι το θεϊκό και θελήσουμε να ανακαλύψουμε την πραγματική ωμορφιά στο βάθος των πραγμάτων, τότε η αληθινή συμπάθεια θα έλθει στον κόσμο. Τά ζωά δεν θα υποφέρουν πια από την σκληρότητά μας. Μπορείτε να φαντασθήτε πιο άσχημο πράγμα στον κόσμο απ' τις σκληρότητες του ανθρώπου; Το ίδιο θα γίνει και σε όλη τη ζωή μας. Όταν η συμπάθεια έλθει, τὰ παιδιά θα γίνουν ευτυχισμένα, και η ανατροφή θα γίνει ωραία. Η

ιδέα πως το ωραίο και η συμπάθεια πηγάζουν χέρι με χέρι, μάς εδόθηκε απ' τους μεγάλους Έκπαιδευτάς του κόσμου. Αυτή η ιδέα μπορεί να ξαναζωντανέψει και πάλι, και το Ωραίο και η Αγάπη να έλθουν μέσα στον πολιτισμό μας.

ΤΟ ΩΡΑΙΟ ΔΕΝ ΕΧΕΙ ΕΘΝΙΚΟΤΗΤΑ

Βλέπουμε πως το ωραίο μπορεί να εκφραστεί παντού, έξω απ' τὰ όρια των εθνών, και με τις διαφορές φάσεις του πολιτισμού μας. Σκεφθήτε την πραγματική θέση της γυναίκας μέσα στον πολιτισμό μας. Στις Ίνδιες, όπως γνωρίζουμε απ' τὰ παλαιά βιβλία, πάντοτε έχουν την γυναίκα ως την λεπτότερη έκφραση της τέχνης, ως την ψυχή του ωραίου, και γι' αυτό το θεϊόν "Ον λατρεύεται ως Ωμορφιά, ως Γυναίκα. Έκδηλώνεται και ως άνδρας και ως γυναίκα. Έκδηλώνει την λεπτότητα, την χάρι της γυναίκας, την δύναμη, το μεγαλείον του άνδρος. Έκδηλώνει την ευγένεια και την αξιοπρέπεια της μητρότητας, και συγχρόνως την ενεργητικότητα και τὰ δημιουργικά πνεύμα του άνδρος. Φυσικά, ο πραγματικά εσωτερικός άνθρωπος δεν έχει φύλον, δεν ξεχωρίζεται ως άνδρας και ως γυναίκα, μά όταν εκφράζεται μέσα στον Φυσικό Κόσμο, τότε εκφράζεται ως άνδρας και ως γυναίκα, με διαφορετικές εκδηλώσεις.

Όλα αυτά τὰ πράγματα είναι γραμμένα στα Ίνδικά βιβλία, και όσο περισσότερο τὰ μελετά κανείς, τόσο περισσότερο βεβαιώνεται πως μπορούμε να τὰ φέρουμε στον κόσμο. Αυτές οι ιδέες, όπως όλες οι μεγάλες ιδέες, δεν ανήκουν μονάχα στις Ίνδιες, ούτε μονάχα σε ένα έθνος, αλλά σε όλόκληρον τον κόσμο, στον κάθε άνθρωπο. Όπως όλα τὰ ωραία πράγματα της Δύσεως ανήκουν στην Ανατολή, έτσι και όλα τὰ ωραία πράγματα της Ανατολής ανήκουν στη Δύση. Δεν υπάρχει φραγμός εθνισμού. Όταν το μεγαλειό και η ωμορφιά έρχονται στον Κόσμο.

Η ΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

Οι γυναίκες της Δύσεως — ελπίζω να μη σās προσβάλει αυτό που θα πω — δεν πραγματοποιούν ή δεν κατανοούν τί είναι πραγματικά η γυναίκα. Αυτοί που σκέπτονται πως ο σκοπός της γυναίκας είναι να εργάζεται για να βγάξει το ψωμί της, να είναι ελεύθερη, να τραβά τον δικό της δρόμο, γι' αυτούς όλα αυτά είναι θαυμάσια. Μά εάν η γυναίκα ε- γνωρίζει ποιος είναι ο δικός της δρόμος! Τί

σημαίνει η ανεξαρτησία της. Για ποιο λόγο θέλει την ελευθερία της. Ποιά είναι η θέσις της. Είναι μονάχα στο να γίνει μια αντιγραφή του άνδρος; Νά είναι ο εαυτός της περισσότερο από κάθε τι άλλο, να είναι θεϊκή μέσα στην ίδια της την ύπαρξη, να είναι και ένας καλλιτέχνης και ένα έργο τέχνης. Η αληθινή πνευματική συγκίνησης της τέχνης είναι ίδια με την αληθινή πνευματική συγκίνησης της γυναίκας, και εάν αυτά τὰ δυο μπορούν να συνδυασθούν, είτε στο σπίτι, είτε στην πολιτική, είτε σύμφωνα με τους σημερινούς καιρούς, και σ' ένα τυπογραφείο ακόμη, τότε η γυναίκα μπορεί να είναι ο πραγματικός εαυτός της, και μπορεί να εκφράσει τον εαυτό της μέσα απ' όλες τις χάρες, τις ωμορφιές και τις λεπτότητες της ζωής. Πόση επίδραση μπορεί να έχει σε όλους την περιστοιχίζουν. Κι' αυτή η επίδραση πρέπει ν' αντανακλά μια βαθιά καλλιέργεια, μια βαθιά λεπτότητα.

Η ΘΕΪΚΗ ΓΥΝΑΪΚΑ

Δεν μ' ενδιαφέρει ποιοι είδους εργασία κάνει η γυναίκα, αλλά ποιοι είδους ζωή εκφράζει. Πρέπει να εκφράζει την αληθινή ζωή της θεϊκής Γυναίκας. Έχει τη δική της αποστολή στον κόσμο. Είναι ένας μεγάλος καλλιτέχνης που πρέπει να βοηθήσει τον μέλλοντα πολιτισμό. Πρέπει να εξευγενίσει τον πολιτισμό. Πρέπει να εκφράσει την συμπάθεια, την καλωσύνη και την αγάπη. Έχει την δύναμη να φέρει μια μεγάλη ευτυχία στον κόσμο. Δεν προορίζεται στο να θυσιάσει τις λεπτότητες της ζωής για να γυρεύει ευχαριστήσεις που είναι πρόστυχες, άσχημες κι' εξευτελιστικές. Η γυναίκα καταλαβαίνει πως είτε φυσικώς είναι μητέρα είτε όχι, μολαυτά είναι η μητέρα όλόκληρου του κόσμου; Πως πρέπει να δώσει αυτό το πνεύμα της μητρότητας στο κάθε τι που ζει; Αυτή είναι η ύψηλότερη και μεγαλύτερη προσφορά της γυναίκας.

Η γυναίκα πρέπει επίσης να ξέρει την ιερή θέση του φύλου. Είναι σαν ένας άμορφος γεμάτος θεϊκή ζωή, και η γυναίκα πρέπει αυτή τη θεϊκή ζωή να την φέρει κάτω, μέσα στην κοινή μας ζωή. Το φύλον δεν είναι ένα ζήτημα για το οποίο θα μιλήσει κανείς με ελαφρότητα μέσα σε μια αίθουσα συναναστροφής. Δεν είναι κάτι για να εντυφλήσει κανείς. Μά είναι κάτι που θα έπρεπε να το πλησιάζαμε με σεβασμό, με λατρεία και με ευλάβεια. Μονάχα έτσι θα γνωρίζαμε τί ευτυχία είναι.

Εάν η γυναίκα μπορέσει να πραγματοποιή-

ση τη μεγάλη της αποστολή, τότε σε λίγον καιρό δεν θα υπάρχει πια πόλεμος, δεν θα υπάρχει πια σκληρότης. Θα δίνει την αγάπη της στο κάθε τι που ζει, είτε είναι ένας άνθρωπος είτε είναι ένα ζωό. Για μια αληθινή γυναίκα, η ζωή ενός ζώου είναι κάτι το τόσο θαυμαστό, όσο και η ζωή ενός παιδιού. Η ίδια ζωή υπάρχει παντού, το ίδιο θέλητρο, η ίδια ωμορφιά. Και για μια τέτοια γυναίκα και το ζωό γίνεται παιδί της. Το κάθε τι που υποφέρει θάνατο σαν να είναι γιός ή κόρη της. Αυτό είναι το ιδεώδες πνεύμα, που πρέπει να έχει, και που είναι το αποτέλεσμα μιας βαθιάς εκτιμήσεως για ό,τι είναι ωραίο και θαυμαστό στη ζωή.

ΑΓΓΕΛΙΟΦΟΡΟΙ ΤΗΣ ΘΕΟΤΗΤΟΣ

Όπως είπαμε και πριν, οι καλλιτέχνες πρέπει να είναι οι αγγελιοφόροι της Θεότοτος, του Ωραίου. Πρέπει να φέρουν μπρος στα μάτια σας ό,τι ωραίο υπάρχει στον κόσμο. Πρέπει να είναι άξιοι να φανερώσουν μέσα σ' ένα έργο τέχνης ό,τι είναι η ίδια σας ζωή, ή ίδια σας ύπαρξις. Νά δείξη με την τέχνη του την αληθινή θεότητα της ίδια του φύσεως. Κι' ακόμη, ο αληθινός καλλιτέχνης θα εκφράσει το μέλλον του κόσμου. Θα εκφράσει την μουσική, την ποίηση και όλα τὰ μεγάλα πράγματα, μέσα στο αιώνιο, ώστε όλα τὰ αριστουργήματα, που θα δημιουργήσει, δεν θα ζήσουν μονάχα σήμερα, δεν θα επαινεθούν από σπουδαίες κριτικές για ένα ή δυο χρόνια και θα περιφρονηθούν πεπεισμένα από εκατό, αλλά για αιώνες οι άνθρωποι θα μιλούν γι' αυτά και θα λέγουν τί μεγάλος πού ήταν ο πολιτισμός που υπήρχε τότε. Η μόνη αληθινή τέχνη είναι αυτή που ανήκει σε όλους τους καιρούς.

ΤΟ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΟ ΠΡΑΓΜΑ ΜΕΣΑ ΣΤΟΝ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟ

Υπάρχει μονάχα μια ωμορφιά και μια τέχνη, και με την τέχνη μπορεί να έλθει στον κόσμο η αληθινή μόρφωσις και η αληθινή λεπτότης. Η μόρφωσις δεν είναι η απλή μελέτη της συμπεριφοράς, δεν είναι κάτι το συνυφασμένο με λόγια και τρόπους μονάχα, μά είναι κάτι που αιώνες πείρας το έχουν υφάνει. Την εκφράζουμε με τις ιδέες μας και με την όμιλία μας. Ακόμα και στην φορεσιά μας, όπως και στα κοινά πράγματα της καθημερινής μας ζωής, φανεώνεται η βασική νότα της μορφώσεώς μας. Βρισκόμαστε στο κατώφλι μιας καινούργιας εποχής. Προχωρούμε με διάφορες φάσεις, αλλά

ακόμα δεν φτάσαμε σ' έναν παγκόσμιο σκοπό. Ἀκόμη δεν ξέρομε τί πραγματικά θέλομε. Ὑπάρχει ακόμα πολλή ἀσχήμια στὴν τέχνη ὅπως κι' ὡμορφιά, πολλὴ προστυχιά ὅπως καὶ λεπτότης, πολλὴ χυδαιότης, ὅπως καὶ μεγαλεῖο. Ἡ ἀσχήμια καὶ ἡ προστυχιά δὲν μποροῦν νὰ ἔχουν θέσι στὴν τέχνη. Ἐὰν ἀληθινὰ τὸ αἰσθανθοῦμε αὐτό, μὲ τὴν καρδιά καὶ μὲ τὸν νοῦ μας, ἐὰν νοιώσωμε πὼς μὲ τὴν ἀσχήμια καὶ τὴν προστυχιά ποὺ ἐκδηλώνονται μέσα στὴν τέχνη, ὁ καλλιτέχνης ἐκφράζει τὸν ἴδιο τὸν ἑαυτό του, τότε θὰ καταλάβωμε πὼς δὲν εἶναι δυνατόν νὰ δώσωμε ὡμορφιά στὴν τέχνη, ἐὰν δὲν ξεκαθαρίσωμε πρῶτα τὸν ἑαυτό μας, ἐὰν δὲν θγάλωμε ἀπὸ μέσα του ὅ,τι τὸ ταπεινὸ καὶ ἄσχη-

μο ὑπάρχει. Ἄν βέλωμε ν' ἀνανεώσωμε τὴν τέχνη, ἄς ἀνανεωθοῦμε πρῶτα ἑμεῖς.

Θυμηθῆτε πὼς τὸ κάθε ἄτομον εἶναι ἕνας καλλιτέχνης. Ἄς ἐκφράσωμε τὴν κατανόησι, τὴν εὐγένεια καὶ τὴν ὡμορφιά στὴν καθημερινή μας ζωὴ. Ἄς φέρωμε τὴν ὀλιστική εὐτυχία καὶ τὴν τεχνικὴ τῆς Δύσεως μαζὺ μὲ τὶς πνευματικὲς ἰδέες καὶ τὴν φιλοσοφία τῆς Ἀνατολῆς, ἄς τὰ ἐνώσωμε καὶ τὰ δυό, ἄς νοιώσωμε τὴν θεϊκὴ ὡμορφιά ποὺ δονεῖ τὶς θαυότερες χορδὲς τοῦ ἑαυτοῦ μας καὶ τότε θὰ ἔχωμε ἀληθινὴ τέχνη κι' ἀληθινὸ μεγαλεῖο μέσα στὸν πολιτισμὸ μας, καὶ τότε μονάχα τὸ Μῦθημα τοῦ Ὡραίου θὰ φτάσῃ στὴν ἐκπλήρωσί του.

Μετὰφρασις

ΑΓΓΛ. Γ. ΑΣ ΖΑΝΝΟΥ

Πανθειστικὸ ἀνάκρουσμα

ᾧ πνοῇ, ποὺ σὰν ἤχων ποτάμι στὰ πεῦκα
Σ' ἀκούω καὶ σὲ βλέπω νὰ τρέμῃς στὴ λεύκα,
Σαλεύματα ἀνήσυχτα κι' ἀνατριχίλα,
Χαιρέτισμα θεῖο ἀπὸ φύλλα σὲ φύλλα,
ᾧ νόημα, σταλμένο ἀπ' τοῦ κόσμου τὰ βάθη!
Ποιὰ σκέψη, ποιὰ γνώση ποτὲ θὰ σὲ μάθῃ;

Ἐνῶ σὲ θαρροῦσα κριτὴ μου στὰ οὐράνια
Ἀνάμεσα σὲ ἄστρον καὶ σὲ ἥλιον στεφάνια
Θεῖο πνεῦμα ποὺ χύνεσαι ἀκράτητο ἐμπρὸς μου,
Σ' ἀκούω ν' ἀναδαινῇς μὲς στὸ εἶναι τοῦ κόσμου!

Τὰ γιόνια ποὺ στρώνεις, οἱ λιόφῶτοι κάμποι
Τὰ κήνια ποὺ σβύνεις, τὸ υἷα ποὺ λάμπει,
Ἡ σαῖτα φιδιῶ σ' ἀνθισμένο λειβάδι,
Στὸν ἄγριο κατήφορο μαῦσο κοπάδι.
Τοῦ ἀλόνου ἡ φυγὴ, τῆς ἀνάπης τὸ πάθος.
Τοῦ πόντου ἡ λαχτάρα, τῆς σκέψης τὸ θάθος.
Τοῦ ζώου ἡ ματιὰ ποὺ φωτίζει τὴν καρδιά μου
Κι' ἡ φλόγα τῶν δένδρων ποὺ ἀνάβεις τὸ δεῖλι.
—ᾧ θεέ! πῶς κοτέθηκες τόσο κοντὰ μου,
ᾧ πνεῦμα! πῶς δέρνεσαι μέσα στὴν ὕλη!
Σ' ἀνθρώπινη υἷατα μορφή σ' ἔχουν κλείσει.
Στὴν ἀπειρώσύνη σου σπάει κάθε φράχτης.
Ἀνάπης καὶ υἷατα νύνεσαι θρύση
Καὶ πόθου κι' ἐνέργειας πηδᾶς καταρράχτης.
Στὴν ἀνεργὴ πέτρα στοχαζέται ὁ νοῦς σου.
Οἱ βάλτοι ἀγκαλιάζουνε τοὺς οὐρανοὺς σου.
Τὴν ὕλην ὀρίζεις καὶ μέσα της εἶσαι.
Τὸν κόσμον κινεῖς, μὰ κι' ὁ κόσμος κινεῖ σε.
Ἀσκήμια, ὡμορφιά μέρα νύχτα θὰ πλάθῃς.
Φριχτοὶ χαλασμοὶ θὰ τελειώνουν σὲ τάξη.
Θὰ σβύνῃς, θὰ φέγγῃς, ὦ δύναμη! ὦ πράξη!
Καί, Θεός, τὸ σκοπὸ σου ποτὲ δὲ θὰ μάθῃς.

† ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ

Ἡ προσευχὴ τοῦ ταπεινοῦ

Κύριε, σὰν ἦρθεν ἡ θραδιά σου λέω τὴν προσευχή μου.
Ἄλλη ψυχὴ δὲν ἐβλαψα στὸν κόσμον ἀπ' τὴ δική μου.
Ἐκεῖνοι ποὺ μὲ πλήγωσαν ἦταν ἀγαπημένοι.
Τὴν πίκρα μου τὴ θάστηξα. Μοῦ δίνεις καὶ τὴν ξένη.

Μ' ἀπαρνηθῆκαν οἱ χαρές. Δὲν τίς γυρεύω πίσω.
Προσμένω τὰ χειρότερα. Εἶν' ἁμαρτία νὰ ἐλπίζω.

Σὰν εὐτυχία τὴν ἀγαπῶ τῆς νύχτας τὴ φοβέρα.
Στὴν πόρτα μου ἄλλος δὲ χτυπᾷ, κανεὶς ἀπ' τὸν ἀγέρα.

Δὲν ἔχω δόξα. Εἶν' ἡσυχία τὰ ἔργα ποὺ ἔχω πράξει.

Ἄκουσα τὴ γλυκεῖα βροχή. Τὴ δύση ἔχω κυττάξει.

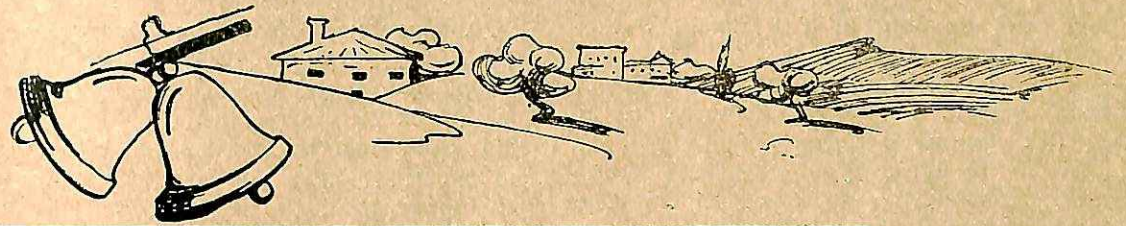
Ἐδῶκα στὰ παιδιὰ χαρές, σὲ σκύλους λίγο χάδι.

Ζευγάδες καλησπέρια ποὺ γύριζαν τὸ θράδυ.

Τώρα δὲν ἔχω τίποτε νὰ δώξω ἢ νὰ κρατήσω.
Δὲν περιμένω ἀνταμοιβή. Πολύ ἔναι τέτοια ἐλπίδα.

Εὐδόκησε ν' ἀφανιστῶ, χωρὶς νὰ ξαναζήσω...
Σ' εὐχαριστῶ γιὰ τὰ θυνά καὶ γιὰ τοὺς κάμπους ποὺ εἶδα.

† ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ

Τὸ Διήγημά μας

Πρώτη νύχτα Ἐλευθερίας

—Στὴν ὑγεία σου! Στὴν ὑγεία τῆς ἐλευθερίας σου! φώναζαν οἱ φίλοι, κι' ὅλο τσοῦγκριζαν τὰ ποτήρια τους.

Ἐπινε ὁ Στέφανος, ἔπινε πολὺ, μὰ τὸ κρασί δὲν τὸν ἔπινε ποτέ. Κρίμα! Ἀπόψε θάθελε νὰ τὸν ζαλίσει λιγάκι, λίγο, τόσο, ὥστε νὰ μὴ συλλογιέται ξάστερα τὴ στιγμὴ ποὺ θάφευγε ἡ συντροφιά καὶ θάμενε μόνος στὸ ἄδειο σπίτι αὐτός.

Κι' ὅμως, δὲ θάρροῦσε πιά αὐτὴ ἡ στιγμὴ. Ἦταν μιὰ μετὰ τὰ μεσάνυχτα. Πρῶτος γιὰ νὰ διαλυθοῦν ἔδωσε τὸ σύνθημα ὁ Κράτης, ὁ ἀρχηγὸς τῆς παρέας ἄλλοτε, καὶ τώρα ἀρχηγὸς τῆς φρονιμάδας. Σήκωσε τὸ ποτήρι του, κ' εἶπε μὲ στόμφο:

—Λοιπόν! μιὰ τελευταία πρόποση. Στέφανε, καλῶς γύρισες στὴ συντροφιά τῶν ἐλευθέρων ἀνθρώπων. Σοῦ εὐχόμεθα νὰ κοιμηθεῖς ἡσυχά ἀπόψε τὸν ὕπνῳ τοῦ Δικαίου. Τὸ ἀξίζεις μετὰ ἐνὸς ἔτους δικαστικὴ ταλαιπωρία.

—Καὶ μετὰ δέκα ἐτῶν συζυγικὴ ταλαιπωρία πρόσθεσε κάποιος.

Γέλασε ὁ Στέφανος, κι' ὅλοι τσοῦγκρισαν κι' ἔφυγαν.

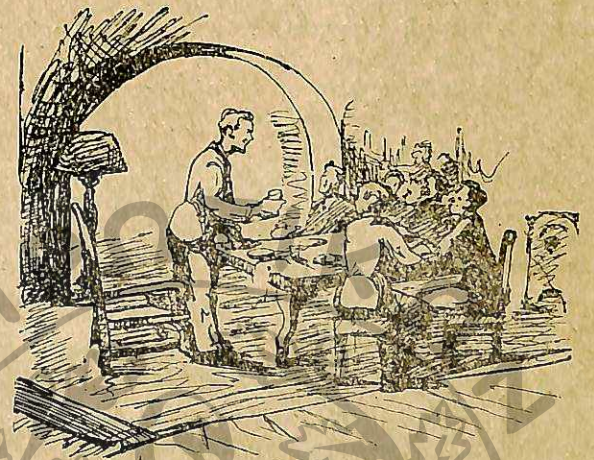
Ἀργά, ἀνασαινονας θαθεῖα, γυρίζει ὁ Στέφανος ἀπὸ τὴν πόρτα. Τραβάει πρὸς τὴν κάμαρά του. Ἡ γριὰ Βασίλω συγυρίζει τὰ σαλόνια μουρμουρίζοντας.

Τοῦ ρίχνει μιὰ ἐχθρικὴ ματιὰ καθὼς περνάει καὶ τὸ μουρμουρητὸ της γίνεται εὐδιάκριτο.

—Ἐχει γοῦστο τώρα ν' ἀρχίσουν τὰ μπεκιαρλίτικα γλέντια. Ἄ, ὅλα κι' βλα, ποῖος τὰ σηκώνει αὐτά; Ἄκουε πράματα. Μεγάλη Παρασκευὴ γλέντι! Κολάστηκα κι' ἐγὼ ἡ δύστυχη. Ὅταν ἦταν ἐδῶ ἡ κυρία, τέτοια μέρα πηγαίναμε στὸν Ἐπιτάφιο σὰν ὅλους τοὺς χριστιανούς... Ἄκουγα ὅλη μέρα σήμερα τίς καμπάνες καὶ μοῦ ράγιζε ἡ καρδιά..

Ἡ φωνὴ τῆς κόβεται, καὶ σκουπίζει τὰ μάτια της μὲ τὴν ἄκρη τῆς ἄσπρης τῆς ποδιᾶς.

Κλείνεται ὁ Στέφανος στὴν κάμαρά του. Πέφτει βαρὺς, ντυμένος, στὸ διπλὸ κρεβάτι. Τὸ μυαλό του ἀρχίζει νὰ δουλεύει γρήγορα, ἀσυνάρτητα, θασανιστικά. Πρῶτα ἀντιβούζουν μέσα του τὰ λόγια τῆς γριᾶς ὑπηρέτριας.

—Μεγάλη Παρασκευὴ.. ἀκουγα ὅλη μέρα τὴν καμπάνα καὶ μοῦ ράγιζε ἡ καρδιά...

Ἀλήθεια, τοῦκανε κακὸ κι' αὐτοῦνοῦ ἡ καμπάνα σήμερα. Κι' ἂν τὸ καλοσκεφεῖ, ἴσως ἐπειδὴ φοβόταν τούτῃ τὴν ἡμέρα, γι' αὐτὸ νὰ κάλεσε τοὺς φίλους του. Οἱ φωνές τους θὰ σκέπαζαν τὴν καμπάνα. Τὰ γέλια τους θάπνιγαν τὸ λυγμό, ποὺ ἄθελα ἀνέβαινε στὸ λαιμὸ του πάντα τέτοια μέρα, ἀπὸ τὰ παιδικὰ του χρόνια.. Κι' ἐκείνη ἦταν θρήσκα, ναί... Ἐνας λόγος πάρα πάνω, νὰ τρώει αὐτός, ὁ ἐλευθερὸς ἄνθρωπος τώρα, κρέας τῆς Μεγάλῃς Παρασκευῆς, καὶ νὰ γλυντοκοπάει.

Ἄκουσε τὸ ἴδιο του τὸ γέλιο στριγγό, θα-

ρύθυμο, στο σκοτάδι, κι' ανατρίχιασε. "Επει-
τα ή σκέψη του πήγε άλλοι.

—Αλήθεια, παραείναι φαρδύ το κρεβάτι...
θέβαια, διπλό... Τι το χρειάζεται τώρα δι-
πλό; Για καμμιά κατάκτηση της στιγμής;...
"Ε, ρθάνει το μονό. Αύριο το πρωί, πρώτη
δουλειά, να πάει να τ' αλλάξει.. "Η δέν είναι
ανοιχτά τα μαγαζιά το Μεγάλο Σάββατο;
Ούφ, κι' αὐτὲς οἱ γιορτές, το πὸ ἡλίθιο πρᾶγ-
μα τοῦ κόσμου!... Τόσον καιρὸ ἔπρεπε νὰ τῶ-
χει ἀλλάξει... Ναι, μὰ ποῦ καιρὸς;... "Ενα
χρόνος δέν εἶχε ἄλλη σκέψη, παρὰ δικηγόρους
καὶ δικαστήρια. "Οχι, καὶ κατὶ ἄλλο... Τὸ μῖ-
σος τὸν εἶχε θασανίσει ἕνα χρόνο. Τὸ μῖσος
τὸν εἶχε κάνει ν' ἀγωνιστεῖ τόσο σκληρά, μὲ
τὸ μῖσος εἶχε κατορθώσει νὰ βγεῖ τὸ διαζύγιο
τόσο συντριπτικὸ γιὰ τὴν ἄπιστη.

Τί ἐφιάλτης! "Επὶ τέλους! "Η πρώτη νύ-
χτα τῆς ἐλευθερίας! Κ' ἡ πρώτη νύχτα ποῦ
θὰ κοιμόταν δίχως ἐκεῖνο τὸ φαρμακερὸ δάγ-
κωμα τοῦ μίσους μέσα στὴν καρδιά του.

Γυρίζει στὸ πλευρό, φέρνει τὰ σκεπάσμα-
τα ὡς τ' αὐτιά, χώνεται βαθειά στὰ μαξιλά-
ρια. Νὰ κοιμηθεῖ, νὰ κοιμηθεῖ! Δέν ἔχει λό-
γο πιά νὰ μὴ κοιμηθεῖ. Πέτυχε ἐκεῖνο ποῦ
ἤθελε. Εἶναι ἐλεύθερος, καὶ μὲ τὴ νίκη του,
τὸ μῖσος ἔσθυσε ἀπὸ τὴν καρδιά του.

Κάποιο ρολοὶ χτυπάει δύο. Τὸ κεφάλι του
πάει νὰ σπάσει. Εἶναι οἱ χτύποι τοῦ ρολογιοῦ.
Αὐριο τὸ πρωὶ θὰ τὸ σταματήσει αὐτὸ τὸ ρο-
λοῖ. "Απὸ καιρὸ ἔπρεπε νὰ τὸ κάνει αὐτό.
Ναι, δέν εἶναι κατάσταση αὐτὴ νὰ σοῦ σφυ-
ροκοπᾷ τὸ κεφάλι ἕνα πρᾶγμα ποῦ κάνει
τὸ ζωντανό, ἐνὼ δέν εἶναι τίποτε ἄλλο παρὰ
μία κουρδισμένη μηχανή.

—Τάκ.. τάκ!

Δύο.

—Ποῦ ἴσους; Θὰ μοῦ πεῖς ποῦ ἴσους;
—Δέν εἶναι καὶ τόσο ἀργά.. ἴμουν στῆς
μητέρας μου...

—Δέν εἶναι ἀργά;... Δέν εἶναι ἀργά;...

Τάκ, τάκ!

Τὸ ρολοὶ χτυπάει δύο.

Τάκ, τάκ!

Γιατὶ κλονίζεται ἔτσι ἡ "Αλίκη;.. Γιατὶ
ἐγάζουν φωτιὲς τὰ μάγουλά της;

Τὸ ρολοῖ... "Οχι, τὸν τσοῦζει ἡ παλάμη
του κι' αὐτόν. Τὴν ἔφερε δύο φορές μὲ ὄρμη
στὸ μάγουλό της.

—Λυπήσου με! Θὰ στὰ πῶ ὅλα, σὰ σὲ ἰ-
δερφό μου...

Κυλιέται στὰ πόδια του. Τὰ μάτια της εἶναι
πελώρια, ἱκετευτικά.

—"Ομολογεῖς;

—Λυπήσου με! Εἶναι ἕνας δυστυχισμένος,
ὁ "Αλέκος... ναι, ὁ ἐξάδελφός μου.

Αὐριο φεύγει γιὰ τὴν "Ελβετία, μ' ἕνα πλε-
μόνι... δὲ θὰ ξαναγυρίσει...

Μ' ἀγαποῦσε ἀπὸ παιδί... μοῦ τὸ ζήτησε
γιὰ χάρη... ὅπως γυρεύουν οἱ μελλοθάνα-
τοι τὸ τσιγάρο...

—Κι' ἐπωφελήθηκες, ποῦ σοῦ εἶπα πὼς θὰ
παξιδεῖνα ἀπόψε;

—Σ' ἀγαπῶ, σ' ἀγαπῶ... ἐσένα ἀγαπῶ...
Τιμώρησέ με, μὰ συχώρα με στὸ τέλος.

—Πόρνη!

Καθὼς ξυπνάει ὁ Στέφανος, τρομαγμένος
ἀπὸ τὴν ἴδια του τὴ φωνή, ἀκούει ἀπ' ἔξω τὴ
φωνή τῆς γριᾶς Βασίλως, ἐχθρική.

—Θηρίο! "Ε, θηρίο! Καὶ στὸν ὕπνο σου θέ-
λεις νὰ τὴ φᾶς τὴν ἄμοιρη.

"Αναστενάζει θαρεια. "Ω, πὼς τοῦ πονάει
τὸ κεφάλι! "Εκεῖνοι οἱ δύο χτύποι τοῦ ρολο-
γιοῦ νὰ εἶναι, ἡ τὸ κρασί;... "Η ἡ καμπάνα
τῆς Μεγάλης Παρασκευῆς τοῦ σφυροκοπᾷ
ἀλύπητα τὸ μυαλό;... Μὰ θὰ κοιμηθεῖ, ἔα
κοιμηθεῖ ἡσυχᾶ, ἀπόψε δὲ δικαιολογεῖται
καμμιὰ ἀνησυχία.

...Εἶναι στὸ πλάι του, ζεστὴ καὶ δροσερή.
Πὼς γίνεται τὸ δέρμα της νὰ εἶναι τόσο ζεστό
καὶ τόσο δροσερὸ μαζί;... Τὸ χέρι του χαϊδεύ-
ει τὸ στήθος της κι' αὐτὴ ἀκουμπάει τὸ σγου-
ρό της κεφάλι στὸν ὄμο του καὶ τὰ χεῖλη τῆς
γυρεύουν τὰ δικά του χεῖλη... Μὰ αὐτὸς δὲ
μπορεῖ νὰ σκύψει... Πὼς γίνεται νάχει τόσο
παιδιάτικο στοματάκι;... Κι' ὅμως εἶναι εἰ-
κοσιοχτὼ χρόνων γυναίκα.

Πὼς γίνεται ν' ἀνατριχιάζουν κ' οἱ δύο
τους, καθὼς περνάει τὸ χέρι του ἀπαλὰ σ' ὅλο
της τὸ κορμί;... Κι' ὅμως εἶναι δέκα χρόνια
παντρεμένοι... Τὰ χεῖλη τῆς γυρεύουν τὰ
χεῖλη του... Μὰ ὄχι, δὲ μπορεῖ νὰ σκύψει, τὸ
κεφάλι του πονεῖ...

Εἶναι πολὺ ἄρρωστος... Δύο χέρια
ἀκουμποῦν στὸ μέτωπό του, δροσερά καὶ ζε-
στά. Συλλογίστηκε τὸν ἔρωτα; Ποιὸς τὸ εἶπε;...
"Όταν περάσει ὁ ἄντρας τὰ σαράντα θέλει
ἡσυχὴ ζωὴ. Θέλει δυὸ χέρια νὰ τοῦ τρίβουν
μαλακὰ τὸ πονεμένο του κορμί.

—Σὲ θάζω σὲ θάσανα, ἀγάπη μου;...

—Κουτό, κακὸ παιδί! Σῶπα!...

"Ακουμπάει τὸ κεφάλι του σὰν παιδί στὸ
στήθος της, κι' αὐτὴ τὸν χαϊδεύει στὰ μαλλιά
σὰ μάννα.

Δέν τὸν πονάει τίποτα πιά. Τὸ κρεβάτι του
εἶναι μαλακό, ὁ ἀέρας ἀνάλαφρος, γιατί ἡ
"Αλίκη πάει κι' ἔρχεται, μὲ τὴ ρομπίτσα της
τοῦ σπιτιοῦ, μὲ τὰ μαλλάκια της πρόχειρα

πλεγμένα. Ναι, δὲ σκέφθηκε νὰ καλοντυθεῖ,
ἀφοῦ ὁ ἄντρας της εἶναι ἄρρωστος.

Τάκ, τάκ, τάκ, τάκ!

Τέσσερις ἡ ὥρα.

Πετιέται. Τὸ κεφάλι του πονάει φριχτά.

Γιατὶ δέν ἔβλεπε τέτοια ὄνειρα ἕνα χρόνο
πῶρα; Εἶναι γιὰ γέλια καὶ γιὰ κλάμματα
μαζί. Ποιὸς θὰ τὸλεγε πὼς θὰ περνοῦσε μιὰ
τέτοια νύχτα;...

Σηκώνεται καὶ κάθετα στὸ μπαλκόνι ὥ-
που νὰ ξημερώσει.

Θὰ πάει σήμερα ἀπὸ τις ὀκτῶ στὸ γραφεῖο
του. Θὰ δεῖξει στοὺς ὑπαλλήλους του πὼς ἀπὸ
σήμερα ἀρχίζει μιὰ καινούργια ζωὴ καὶ γι'
αὐτὸν καὶ γι' αὐτοὺς. Ζωὴ ἡσυχίας καὶ δου-
λειᾶς... Μὰ πρῶτα θὰ περάσει νὰ πεῖ νάρ-
θουν νὰ πάρουν τὸ διπλὸ κρεβάτι. Δὲ θὰ πε-
ρασει ὅμως ἀπὸ τὴν πόρτα τοῦ σπιτιοῦ τῆς
μάννας της "Αλίκης. "Οχι... Τώρα που τέλει-
ωσαν πιά ὅλα, καλλίτερα νὰ ξεουνηθῇ αὐτὸ
τὸ δρόμο. Θὰ πάρει τὸ ἄλλο στενό. "Ε, δυὸ
λεπτὰ διαφορά, δὲ χαλάει ὁ κόσμος...

Χαράζει. Σηκώνεται ὁ Στέφανος. "Ακούει τὴ
φωνή τῆς Βασίλως επαναστατημένη.

—Δέν εἶναι πράματα αὐτά! Μόνο οἱ τρελ-
οὶ κάθονται μὲ τέτοια ψύχρα στὸ μπαλκόνι.
"Όλα κι' ὅλα! Ποιὸς ἔχει ὄρεξη γι' ἄρρω-
στειες;

Κυττάζεται ὁ Στέφανος στὸν καθρέφτη. Τρο-
μάζει. "Εχει δίκιο ἡ γριά μουρμούρα. Εἶναι
κιόλας ἀρρωστος. Το πρόσωπό του μοιάζει μὲ
πρόσωπο νεκροῦ. Τὰ χέρια του τρέμουν, τὰ
πόδια του λυγίζουν. Θάπρεπε νὰ μείνει στὸ
σπιτι... Μάλιστα!... Καὶ ν' ἀκούει τίς θρι-
σιὲς τῆς Βασίλως ὅλη τὴν ἡμέρα!...

"Αργά-ἀργά κατεβαίνει τὴ σκάλα.

"Οχι δὲ θαστοῦν τὰ πόδια του γιὰ βόλτα
σήμερα. Δέν πειράζει, ἄς περάσει ἀπὸ τὸ δρό-
μο τῆς πεθερᾶς του, γιὰ τελευταία φορὰ...

Γυναῖκες καὶ παιδάκια, μὲ τὰ γιορτιανά
τους, διαβαίνουν θιαστικά στοὺς δρόμους. Ποῦ
νὰ πηγαίνουν ἔτσι πρωὶ-πρωὶ; "Α, Μεγάλο
Σάββατο... ἡ Πρώτη "Ανάσταση... Μετα-
λαβαίνει ὁ κόσμος σήμερα.

Τὰ χεῖλη του, ποῦ τάσφιγγε πεισματικά, χα-
λαρώνονται. Κάποια εὐωδιά τοῦ μαλακώνει
τὴν ψυχὴ. Ναι... ἡ νερατζιά κοντὰ στὸ σπι-
τι τῆς "Αλίκης... "Όλασθισμένη, σὰ νυφού-
λα. Τί παρὰξενος ποῦ εἶναι ὁ πασχαλινὸς ἀέ-
ρας... Πρώτη φορὰ ποῦ τὸ νοιώθει τόσο θα-
βειά. "Αλλοτε, τέτοια μέρα, τί ἔκανε;... "Α,
φρόντιζε γιὰ τὸ ἀρνί. Ναι, πέρυσι τέτοια με-

ρα, τοῦ εἶχε δώσει ἕνα φιλὶ ἡ "Αλίκη, πρὶν φύ-
γει, καὶ τοῦ εἶχε πεῖ μὲ τὸ χαδιάρικο ὕφος
της:

—Καὶ τοῦ χρόνου νὰ μοῦ ψωνίσεις, νοικο-
κύρη μου!

Σὲ λίγες μέρες ἔγινε τὸ κακό...

Σήμερα δέν ἔχει τέτοιες ἐννοιες. Ποῦ θὰ
περάσει τὴν "Ανάσταση; Σὲ κανένα. Ξενοδο-
χεῖο. "Η, ὄχι!... Θὰ κοιμηθεῖ νωρίς-νωρίς,
γιατὶ, ἀλήθεια, δέν αἰσθάνεται καλά. Αὐτὸ τὸ
σφυροκόπημα στὸ μέτωπό του ἀπὸ χθές!...

Κι' ἐκεῖνη ὅμως, μαῦρο Πάσχα θὰ περάσει.
Τὴν ἔλυωσε, τῆς ρούφηξε τὸ αἷμα τῆς ζωῆς
τῆς ἕνα χρόνο στὸ δικαστήριο. Τὴν τελευταία
φορὰ ποῦ τὴν ἀντίκρουσε ἦταν σὰν πεθαμένη. Κι'
ἐπειτα, σοῦ λένε, πὼς ὁ Χριστὸς σταυρώθηκε
γιὰ νὰ φέρει τὴν ἀγάπη στοὺς ἀνθρώπους...
Ναι, μὰ μὲ καρδιά γεμάτη μῖσος, ποῦ νὰ θά-
λεις τὴν ἀγάπη;... Τώρα ὅμως, ὄχι, μῖσος δὲ
νοιώθει πιά. Μοναχὰ κατὶ ἄδειο, κατὶ πονε-
μένο...

Καί, νὰ πού φθάνει στὸ σπῆτι τῆς πεθερᾶς
του. Θάπρεπε νὰ ταχύνει τὸ θῆμα τώρα, γιατί
ἴσως νὰ κυττάζει κανέναν ἀπὸ μέσα... Γιατὶ
σταματοῦν τὰ πόδια του, λὲς κ' ἡ δύναμή του
ὅλη σταμάτησε αὐτοῦ, σὰν ξεκουρδισμένη μη-
χανή;.....

Τὰ μάτια τῆς "Αλίκης εἶναι πελώρια μέσα
στὸ χλωμό, ἀδυνατισμένο της πρόσωπο.

Κάνει δυὸ θήματα πρὸς τὰ πίσω, μὲ ἀκούσιο
τρομο. "Η φωνὴ τοῦ Στέφανου ἀκούγεται ρα-
γισμένη.

—Δὲ μπορῶ, δὲ μπορῶ πιά. Πάλαιψα ἕνα
χρόνο νὰ σὲ μισήσα. Νόμισα πὼς συντρίβοντάς
σε θὰ ξεχνοῦσα. Μὰ δέκα χρόνια εἶναι μιὰ ὀ-
λάκαιρη ζωὴ. Μιὰ ὀλάκαιρη ζωὴ, δέν μποροῦμε
νὰ τὴ θυσιάσουμε γιὰ μιὰ στιγμή ποῦ χάριες
σ' ἕνα πεθαμένο.

"Ο τρομὸς φεύγει σιγά-σιγά ἀπὸ τὰ μάτια
τῆς γυναίκας. Τὰ δάκρυα σταλαῖζουν ἀργά-
ἀργὰ στὰ χλωμά της μάγουλα.

—Θέλω νὰ κάνουμε μαζί τὴν "Ανάσταση. ψι-
θυρίζει ὁ Στέφανος. "Ακούμα τὰ χέρια σου
στὸ μέτωπό μου.

Καὶ καθὼς τὰ δυὸ μαλακὰ, ζεστὰ καὶ δρο-
σερὰ χέρια ἀκουμποῦν τρεμουλιαστά, δειλά
καὶ δέν τολμοῦν νὰ ὀλοκληρώσουν τὸ χάδι,
νοιώθει ὁ ἄντρας τὸν πόνο νὰ φεύγει ἀργά-
ἀργὰ ἀπὸ τὸ μέτωπό του...

"Εξῶ ἀκούγονται χαρούμενες καμπάνες. "Η
Πρώτη "Ανάσταση!...

ΙΩΑΝΝΑ ΜΠΟΥΚΟΥΒΑΛΑ—ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΥ

Συμπόνια

Συμπόνια! λέξεις γλυκειά που φανερώνει μία μεγάλη ἀρετή. Μά σπανίως νοιώθουμε πώς σημαίνει και μιά σκληρή δοκιμασία. Ἐκείνοι που συμπονοῦν αἰσθάνονται στήν καρδιά τους τή θλίψη και τούς πόνους τῶν ἄλλων, συμμερίζονται τή δυστυχία τους και θέλουν νά τούς βοηθήσουν, ὅπως σέ ὅμοια περίστασι θά ἦθελαν νά τούς συμπονέσουν. Κάθε φιλανθρωπία πηγάζει ἀπ' αὐτό τὸ αἶσθημα. Συμπόνια!—τὸ λέει ἡ λέξις—θαρύνει τήν καρδιά που κάνει δική της τή δυστυχία τῶν ἄλλων, που τή νοιώθει σάν νά δυστυχῇ ἐκείνη.

Ὑπάρχουν ἄνθρωποι, που γίνονται ξεσάλτοι, όταν βλέπουν νά βασανίζουν ζῶα, και που γιὰ μέρες δὲν μποροῦν νά ξεχάσουν τὸ θλιβερό θέαμα, που ἔτυχε νά ἰδοῦν. Ἡ συμπόνια ὠθεῖ θέβαια τὸν ἄνθρωπο νά βοηθήσῃ ἐκεῖ που πρέπει, ἐπομένως δημιουργεῖ ἕνα καλὸ. Οἱ μεγαλύτεροι εὐεργέται τῆς ἀνθρωπότητος ἦσαν πάντοτε πονετικοὶ και ἀτρούισταί. Ἡ συμπόνια εἶναι πηγὴ κάθε ἀδελφοσύνης, εἶναι ὁ ἰσχυρὸς κρίκος που συνδέει τὰ πλάσματα τοῦ Θεοῦ μεταξύ τους. Ψυχρές, μονότονες, χωρίς καμμιά χάρι θά ἦσαν οἱ σχέσεις τῶν ἀνθρώπων χωρίς τή συμπόνια.

Ἡ σκέψις αὐτὴ πρέπει νά μᾶς παρηγορήσῃ ἐάν νοιώθουμε τὸν ἑαυτὸ μας κάποτε ἀνίσχυρο ἐναντι τῆς δυστυχίας. Δὲν πρέπει ν' ἀπελπισθοῦμε και νά βλέπουμε μέρα νύχτα μπροστά μας τή δυστυχία, που δὲν μπορέσαμε ν' ἀνακουφίσουμε. Ἐάν δὲν ἐπιβληθοῦμε στὸν ἑαυτὸ μας θά χάσουμε τὸ θάρρος και θά μᾶς διαφύγῃ ἄλλη περίστασι, ὅπου ἴσως θά μπορούσαμε νά εἶχαμε βοηθήσει. Πρέπει νά ξέρουμε ὅτι ἡ ἀνίσχυρη και παθητικὴ συμπόνια εἶναι ἀδικοσπατάλη αἰσθημάτων, και ὅτι ὁ οἶκτος πρέπει πρωτίστως νά μᾶς δώσῃ θάρρος, γιὰ ν' ἀντικρύσουμε τή δυστυχία και τήν ἀδικία. Πολὺ πῶς μεγάλη ἀξία ἔχει μιά ἐμπρακτος θυσία, παρά θρήνος και ὀδυρμός, ἀξίζει περισσότερο ἀπὸ μιά λιπόψυχη συμπόνια, που θά πνίξῃ τήν δραστηριότητά μας. Στὸ ὑποσυνείδητό μας γίνονται κάποτε παράδοξες μεταβολές, που μᾶς φέρνουν σὲ ἄλλη θέσι ἀπ' ἐκείνη που βρεθήκαμε ἀρχικῶς. Ἡ συμπόνια δὲν πρέπει νά καταστήσῃ εἰς τὸ νά κλαίμε τὸν ἑαυτὸ μας, οὔτε νά μᾶς ἀποθαρρύνῃ, γιατί ἡ ἐμπρακτικὴ βοήθεια προέρχεται μόνον ἀπὸ μιά θαρραλέα ἀποφασιστικότητα.

ΛΟΥΚΙΑ

Κουβέντες

—Πιστεύεις στῆς ἡμέρας τ' ἅγιο φῶς ἢ μήπως και τραβιέσαι ἀπ' τὸ σκοτάδι;
—Πέρα γιὰ πέρα λάτρεψα τὸ φῶς, μὰ κλειοῦσα πάντα μέσα μου τὸν Ἄδη.

—Σ' ἀγάπησεν ὁ ἔρωτας, μὰ ἐσὺ τραβήχτηκες στὸ διάβα του, σάν ξένη.
—Μ' ἀκολούθαγε, γυρεύοντας τροφή, ζητιάνευε ἀπὸ μέ, τὴν πεινασμένη.

—Τὴν ἡδονὴν τὴν ἔχεις κἂν γευτῇ, γιὰ σοῦφυγε ἡ ζωὴ μέσα ἀπ' τὰ χέρια;
—Ξέρω πῶς ἔχω ἀπέραντα χαρὴ τὴ νύχτα τὸ φεγγάρι και τ' ἀστέρι.

—Τὸν οὐρανὸ τὸν ἔψαξες, τὴ γῆ τὴν πάτησες και πέρασες, τί κρίμα!
—Μὲ τρόμαξε ἡ ἀστέρευτη πηγὴ, που ἔξαπλῶν τ' ἀνθρώπινο τὸ κῦμα.

—Στὸ κῦμα τοῦτο θρίσκεσαι κ' ἐσὺ κανέναν δὲν ἐξέφυγε ἀπ' τὴ μοῖρα.
—Ἡ μοῖρα ἦταν γιὰ μένα πάντα αὐτὴ: νά κρούω χορδὲς σὲ ραγισμένη λύρα.

—Κ' ὅμως χτυπιέται μέσα σου ἡ καρδιά, κ' ἔχεις ἡμέρες ἴσως μπρὸς σου ἀκόμα...
—Ὡ! πόσο ὠραία πάνω στὰ κλαδιά, σβήνεται ἀπόψε τῆς ζωῆς τὸ χρῶμα...

Ἐχεις Πεθάνει;

Ἐχεις πεθάνει; Ἀλλοίμονο, δὲν ξέρω ὅχι, δὲν ξέρω

κ' ἀρνιέμαι νά σκεφτῶ
βλέπω ἕνα μνημα ὀρθάνοιχτο μπροστά μου και ὑποφέρω:
ποῖον νά προσμένῃ αὐτό;

Ἔτσι κ' ὡς ἔτυχε, ἡ Ζωὴ μπορεῖ νά παραδώσῃ τὸν ἦχο της; μπορεῖ
τὴν κίνηση, τὸν τρισβάθο παλμό της νά τελειώσῃ
σὲ φοῦχτα γῆς ὕγρῃ;

Δροσπηγὴ, που ἀστέρευτη σ' ἔχουμε μεις πι-
στέψει,

—ἀνείπωτος καημός!—

πᾶς μας κείνο που ἀδύνατο νά τὸ συλλάβῃ ἡ
σκέψη,

πᾶς μας γιατί και πῶς!....

ΜΥΡΤΙΩΤΙΣΣΑ

Μποροῦμε ἂν θέλωμε

«Δὸς μοι πᾶ στῶ και τὰν γὰν κινήσω», εἶπεν ὁ Ἀρχιμήδης, γιὰ νά τονίσῃ τὴ δύναμι τοῦ μοχλοῦ, με τὸν ὁποῖον θά μπορούσε νά κινήσῃ και αὐτὴν ἀκόμη τὴν γῆν—κατὰ τὴν ἑκφρασί του, καθὼς λέγεται, ἂν μπορούσε νά σταθῇ σὲ μέρος στερεὸ ἔξω τῆς γῆς, γιὰ νά τὴν κινήσῃ.

Και ἡ δύναμις τοῦ μοχλοῦ εἶναι πράγματι τεραστία, γιὰ νά ἐξουδετερώσωμε μεγάλη ἀντίστασι σχετικῶς πρὸς τὴ δύναμι που θά χρησιμοποιήσωμε.

Ἐκτὸς ὅμως τοῦ φυσικοῦ αὐτοῦ μοχλοῦ, ὑπάρχει και ἕνας ἄλλος ψυχολογικὸς μοχλός, που ἰσχύει γιὰ τὰ ψυχολογικὰ φαινόμενα, και ὁ ὁποῖος καταλλήλως χρησιμοποιούμενος θά εἴχε τεράστια ἀποτελέσματα. Θά εἴχε τὴ δύναμι ὁ μοχλός αὐτός νά μετακινήσῃ και μετατοπίσῃ τὴν σημερινὴ ἀνθρωπότητα, ἀπὸ τὸ χαμηλὸ ἐπίπεδο τῶν ταπεινῶν παθῶν, τῆς πάλης και συγκρούσεως, τῆς εγωϊστικῆς ἀγάπης και τῆς τάσεως γιὰ ἐπιβολὴ και ἐπικρατησι,—σὲ ὑψηλὰ ἐπίπεδα ἀνωτέρων αἰσθημάτων. ἄλτροῦσμου, ἀνιδιοτελοῦς ἀγάπης και ἀρμονικῆς συμβιώσεως.

Ἡ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ μέσα σὲ λίγες μόνον δεκαετηρίδες, θά μπορούσε νά πραγματοποιηθῇ ἐπὶ τῆς γῆς με τὴν χρησιμοποίησι τοῦ τεραστίου, σὲ ψυχικὴ δυναμικότητα, παράγοντος. Καὶ ὁ ψυχολογικὸς αὐτός μοχλός, τὴ δύναμι τοῦ ὁποῖου ὅλοι οἱ εἰλικρινεῖς ἐρευνῶνται, ἐπὶ τοῦ ζητήματος, παρεόχθησαν εἶναι: «ἡ μη-
τ ἐ ρ α.

Ἡ μητέρα με τὴν πραγματικὴ σημασία τῆς λέξεως και ὄχι με τὴν ἔννοια που δίνουμε στὴ γυναῖκα ἐκείνη, ἡ ὁποία προικισμένη ἀπλῶς με τὸ ἔνστικτο τῆς μητρότητος, φέρνει παιδιὰ στὸν κόσμον και τὰ διαπαιδαγωγεῖ κατὰ τὸν καλλίτερο γι' αὐτὴν τρόπον.

Ἡ μητέρα, με ἐπίγνωσι τοῦ ὕψους, μὰ βαρυτάτου προορισμοῦ της, ὅταν ἀναλαμβάνῃ νά χειραγωγῇ τὸν νεαρὸν ἄνθρωπον, που ὁ Θεὸς τῆς ἐμπιστεύεται.

Ἡ ΜΗΤΕΡΑ—ΑΝΘΡΩΠΟΣ

Δώσατε μητέρες—ἀνθρώπους στήν κοινωνία και ἡ τύχη τοῦ κόσμου θ' ἀλλάξῃ. Ἐνας νεώτατος κλάδος ψυχολογίας, ἡ Ἀτομικὴ ψυχολογία, μᾶς λέει: «Ἄν ὁ πρῶτος ἄνθρωπος που γνωρίζει τὸ παιδί, ἐρχόμενο στὸν κόσμον εἶναι ὕγιης ψυχικῶς — και θ' ἀναφέρωμε πῶς κάτω πῶς χαρακτηρίζει τὸν ψυχικῶς ὕγιη ἄνθρωπον,—τότε τὸ παιδί αὐτό θ' ἀναπτύχῃ κανονικὰ σὲ ψυχικῶς ὕγιη ἄνθρωπο, κατὰλληλον γιὰ συνεργασίαν και ἀρμονικὴν συμβίωσι με τοὺς ὁμοίους του. Καὶ ὁ πρῶτος αὐτὸς ἄνθρωπος εἶναι φυσικὰ ἡ μητέρα.

Ἡ μητέρα λοιπὸν κρατεῖ στὰ χέρια της τὴν ψυχικὴ ἀνάπτυξι τοῦ παιδιοῦ της και ὅλοι οἱ

σοὶ ἐμελέτησαν σοβαρὰ τὸ ζήτημα, ἀνεγνώρισαν ὅτι τὸ μέλλον και ἡ εὐημερία ἑνὸς λαοῦ ἐξαρτᾶται κατὰ πολὺ ἀπὸ τὴς μητέρες.

Τὸ ζήτημα λοιπὸν εἶναι ζωτικώτατο και γεννᾷ τὸ ἐρώτημα: Πῶς μπορεῖ ἡ σημερινὴ κοινωνία ν' ἀναπτύξῃ σὲ ὑγιεῖς ψυχικῶς ἀνθρώπους τὴς νέας που πρόκειται ν' ἀναλάβουν τὰ καθήκοντα τῆς μητρότητος, που προορίζονται γιὰ μητέρες;

Διὰ τῆς καταλλήλου διαπαιδαγωγήσεως ἀπαντοῦν ὅσοι ἐμελέτησαν τὸ πρόβλημα.

Και ἡ Ἀτομικὴ ψυχολογία, νεώτατος ψυχολογικὸς κλάδος τῆς τελευταίας 20ετίας, εὗρε μέθοδο κατάλληλη, τὴν ὁποῖαν ὠνόμασε «ψυχολογικὸν διαφωτισμόν», διὰ τῆς ὁποίας βοηθεῖ τὸν ἄνθρωπον νά λάβῃ αὐτεπίγνωσιν, νά γνωρίσῃ δηλ. τὸν ἑαυτὸν του και ἀναμορφωθῇ σὲ ψυχικῶς ὕγιη ἄνθρωπον, τὸν ὁποῖον χαρακτῆρίζει ὡς ἐξῆς: «Ὁ ὕγιης ἄνθρωπος εἶναι ὁ ψυχικῶς ἡρεμὸς και γαλήνιος, ὁ μὴ συγκρούμενος πρὸς τὸ περιβάλλον τῶν ὁμοίων του, ὁ μὴ ἐπιδιώκων νά ἐπιβληθῇ εἰς κανένα, ἀλλὰ ἀγαπῶν τοὺς συνανθρώπους του και ἐνεργῶν σύμφωνα με τὰς ἐπιταγὰς τοῦ κοινωνικοῦ συναισθήματος, ἐκεῖνος που κάνει τὸ καλὸ φυσικὰ και χωρίς ἰδιοτελεῖ σκοπὸν, ἀπλῶς ὅπως ἀναπνέει και ὅπως κυκλοφορεῖ τὸ αἷμα του».

Ἄς δοῦμε λοιπὸν τί λέει ἡ Ἀτομικὴ ψυχολογία γιὰ τὸν ψυχολογικὸ διαφωτισμὸ και τι εἶναι ἀκριβῶς αὐτός, κυρίως ὅμως πῶς ἀποκτᾶται.

Μέσα σὲ μιά τόσο περιορισμένη μελέτη εἶναι ἀδύνατον φυσικὰ ν' ἀναπτύξωμε τὸ σπουδαῖο αὐτὸ ζήτημα ὅσονδῆποτε περιληπτικὰ και ἂν ἠθέλαμε νά τὸ ἐξετάσωμε πάντως θά προσπαθῶμε με τὰ λίγα που θά ποῦμε, νά γίνωμε πῶς κατανοητοί.

Ὅπως μᾶς περιγράφει τὸν ψυχικῶς ὕγιη ἄνθρωπον ἡ Ἀτομικὴ ψυχολογία, μπορούμε νά ποῦμε ὅτι εἶναι ὁ τύπος τοῦ αἰγίου και ἐπομένως δυσκολώτατο, ἂν ὄχι ἀδύνατον, θά εἶναι γιὰ τὸν καθένα νά φθάσῃ στήν ἰδεώδη αὐτὴ κατάστασι. Ἐν τούτοις γιὰ τὸν εἰλικρινῆ μελετητὴν τῆς Ἀτομικῆς ψυχολογίας, εἶναι ἐνθαρρυντικὸν τὸ γεγονὸς ὅτι ἔχει τόσο θαυμαστὰ πρακτικὰ ἀποτελέσματα οὗ περιπτώσεις νευροσθενῶν, ἀκόμη και ψυχοπαθῶν — ἀθεραπεύτων θεωρουμένων ἀπὸ τὴν ἐπίσημον νευρολογίαν,— ὥστε νά πιστεύῃ ὅτι εἶναι δυνατόν με τὸν ψυχολογικὸ διαφωτισμὸ νά φθάσῃ κανεὶς, ἐάν π ρ α γ μ α τ ι κ ᾶ π ο θ ῇ, στήν ἰδεώδη αὐτὴ κατάστασι.

Τὸ λυπηρὸν εἶναι ὅτι ἀκόμη εἶναι ἐλάχιστοι ἐκεῖνοι, που ἤκουσαν γιὰ Ἀτομικὴ ψυχολογία και ἀκόμη λιγώτεροι ἐκεῖνοι που τὴν ἐμελέτησαν και τὸ σπουδαιότερο που τὴν ἐφήρμοσαν στὸν ἑαυτὸ τους, γιατί δὲν εἶναι διανοητικὸν ἀπὸκτημα. Ἐάν μίᾳ θεωρίᾳ μείνῃ με τὴς θεωρητικῆς διατυπώσεως της, θά εἶναι ξηρὴ και ἄ-

καρπη, χωρίς την πρακτική της εφαρμογή. Και η Άτομική ψυχολογία ζητεί από τον σπουδαστή της να εφαρμόσει πρώτα στον έαυτό του τη θεωρία της. Χωρίς αυτήν την αυτοεφαρμογήν, τον αυτοπειραματισμόν, είναι περιττή κάθε άτομικοψυχολογική μελέτη, είναι καθαρή απώλεια χρόνου.

Όταν ο αυτοπειραματισμός—μετά την ειλικρινή μελέτη της Άτομικής ψυχολογίας—, αρχίσει, το άτομον βαθμίδων και κατ' ολίγον διαφωτίζεται ψυχολογικώς. Αρχίζει να γνωρίζει τον πραγματικόν έαυτόν του, και τότε έχει αποκτήσει τον ψυχολογικό διαφωτισμό, ο οποίος θα τον βοηθήσει να φθάσει στην πλήρη ψυχική ισορροπία, δηλ. στην ψυχική υγεία.

Πολύ όρθα το «γνώθι σ' αυτόν» έθεωρήθηκε το πολυτιμώτατο πάντων των αποκτημάτων, γιατί αυτό είναι το κλειδί της ανθρωπογνωσίας, που επιτρέπει στον άνθρωπο να ζήσει αρμονικά με τους όμοιους του και να λύσει όρθα τα προβλήματα της ζωής του.

Άλλα τί χρειάζεται για ν' αποκτηθί η μάλλον να πραγματοποιηθί αυτή ή κατάσταση;

Τίποτε άλλο από μιάν θέλησιν ειλικρινήν. Όχι θέβια, ή επιπολαία και στιγμιαία εκείνη επιθυμία, που δημιουργείται μέσα μας άμα διαθώσωμε ή άκουσωμε κάτι καλό και ώφέλιμο. Αυτός ο ένθουσιασμός προέρχεται μάλλον από την έγωιστικήν επιθυμία να γίνωμε άνωτεροι ή καλλίτεροι από τους άλλους, που ηγάζει κυρίως από την τάσι για επίβολή και επικράτησι—τάσις κυρίαρχουσα δυστυχώς στο σημερινό πολιτισμό μας και ουστωχώς, αίτία της μεγαλύτερης δυστυχίας της ανθρωπότητος. Για τουτο πρέπει να έξετασώμε τα βαθύτερα ελατήριά μας και να ρωτήσωμε τον έαυτό μας: «για ποιο σκοπό;» Τό να διακρίνωμε θαθεία στον έαυτό μας τά πραγματικά ελατήρια, που μάς ώθουν να επιτύχωμε ώρισμένα αποτελέσματα θεωρούμενα καλά υπό των ανθρώπων, είναι έργο δυσκολώτατο και χωρίς την αυτογνωσία ακατόρθωτο. Μπορούμε να πούμε, ότι διακρίσις και αυτογνωσία είναι το ίδιο πράγμα, γιατί το ένα δεν πραγματοποιείται χωρίς το άλλο.

Περιεγράψαμε την κατάσταση του ψυχικώς υγιούς ανθρώπου, όπως την καθορίζει ή Άτομική ψυχολογία, και είδαμε ότι είναι ή κατάστασις της αγιότητος, πραγμα το οποίον σημαίνει ότι όλοι είμεθα άσθενείς ψυχικώς (εν σχέσει, φυσικά, προς την κατάσταση της άπολυτου υγείας). Επομένως, όλοι έχομεν ανάγκη θεραπείας, αλλά ελάχιστα αποφασίζουν να υποβληθούν σ' αυτήν, άκόμη και άφού μάθουν τά πλεονεκτήματα της ευτυχούς αυτής καταστάσεως.

Άλλά γιατί; διερωτάται κανείς. Ό λόγος είναι άπλούστατος. Πότε ο άρρωστος αποφασίζει να υποβληθί στήν θεραπεία που του επιβάλλει ή άσθενεία του, όταν μάλιστα ή θεραπεία είναι όδυνηρή; Άφού πεισθί ότι δεν ύπάρχει άλλη διέξοδος, άφού υποφέρει πολλά από την άρρώστειά του, άφού έξαντλήσει κάθε ήμίμετρο θεραπείας και του είναι άδύνατον πιά να

ζήσει υπό τσιαύτας συνθήκας, αποφασίζει να δεχθί την ριζική, μά όδυνηρήν θεραπεία.

Η Άτομική ψυχολογία μάς λέει: «του σταδίου της θεραπείας προηγείται το προστάδιον της άπελπισίας». Και έδω έπανερχόμεθα στην έρωτησι μας: «τί χρειάζεται για να πραγματοποιηθί ή ψυχική υγεία, ή όποία είναι φυσικόν έπακολουθον του «γνώθι σαυτόν»; Τίποτε άλλο από μιάν ειλικρινή θέλησιν, από τη θέλησιν που έα ηγάζει από τον πόνο τον έντονο. Ένας θαυμασιος όρισμός για τον πόνο μάς λέει: «Ο πόνος είναι το άπολυτρωτικόν εκείνο στοιχείον που μεταμορφώνει σε χρυσάλλιδες άγγέλους, τους σκώληκας άνθρώπους».

Άς μη μάς τρομάζει ο πόνος. Η τρομερή καταστροφή που θα επακολουθήσει τον εξοντωτικό αυτό πόλεμο, έα είναι ή άπαρχή μιās καινούργιας ζωής για την ανθρωπότητα που θα περάσει την έντονη κρίσι του πόνου, τον όποιον της έδημιούργησαν αυτά τά σφάλματά της. Και ο ομαδικός πόνος θα φέρη την ομαδική άφύπνισιν, τον ψυχικό διαφωτισμό. Πολλοί τότε θ' αντιληφθούν ότι ή αίτία του πόνου δεν είναι εξωτερική, αλλά έσωτερική, φυσικόν άκολουθημα της έσφαλμένης του καθενός στάσεως.

Θέλεις ν' άνακουφίσης την ανθρωπότητα; στρέψε όλόκληρη την προσοχή στον έαυτό σου, πρώτο και άπαραίτητο βήμα για τη βοήθεια των συνανθρώπων σου. Γιατί άν θελήσης πριν άπ' αυτό να βοηθήσης άλλους, θα σμωή ό,τι είπεν ο Χριστός: «εί τυφλός τυφλόν οδηγεί, άμφότεροι εις βόθυνον πεσούνται».

Τό «γνώθι σαυτόν» είναι ή άπαρχή της ανθρωπογνωσίας και χωρίς αυτό όχι μόνον δεν είμεθα σε θέσι να βοηθήσωμε άλλους, αλλά προσθέτομε στους πόνους και στην κακοδομονία της ανθρωπότητος και το δικό μας θάρος. Να, γιατί ή μητέρα είναι έννας τεράστιος μοχλός προαγωγής της ανθρωπίνης φυλής, μετά την κατάλληλη διαπαιδαγώγησιν.

Η έφηβική ήλικία θεωρείται κατάλληλη για διαφωτισμό, γιατί είναι μιάν περίοδο ψυχικής ανεπαρκείας, που διερχεται ο νεαρος άνθρωπος και κατά την έποχή αυτή της ψυχικής κρίσεως είναι ευεπηρεάστος και έπιδεκτικός ψυχολογικού διαφωτισμού από κατάλληλον άτομικοψυχολόγον.

Η άπόκτησις του «γνώθι σαυτόν» είναι σήμερα έφικτή χάρις εις τον ψυχικό διαφωτισμό που μάς προσφέρει ή Άτομική ψυχολογία. Και προτού κλειώμε την παρένθεσι γι' αυτήν, άς άκούσωμε τί λέει ο ίδρυτής της Άλφρέδος Άντλερ: «Η Άτομική ψυχολογία, που είναι ουσιαστικώς τέκνον της έποχής μας, θα έπηρεάσει συνεχώς την σκέψιν, την ποιήσιν και τά βνεира της ανθρωπότητος. Θα προσελκύση πολλούς φωτισμένους όπαδούς και πολλούς άλλους, οι όποιοι μόλις θα γνωρίζουν τά όνόματα των πρωτεργατών της. Μερικοί θα την κατανοήσουν, αλλά περισσότεροι θα είναι όσοι θα την παρανοήσουν. Θα άποκτήσει πολλούς ύποστηρικτάς και άκόμη περισσότερούς έχθρούς».

» Λόγω της απλότητός της, πολλοί θα την

νομίσουν εύκολον, ενώ όσοι την γνωρίσουν έα παραδεχθούν πόσον δύσκολος είναι. Εις τους όπαδούς της δεν θα φέρη ούτε ήλουτον ούτε θέσιν, άλλ' αυτοί θα έχουν την ίκανοποίησιν, ότι έμαθον από τά σφάλματα των αντιπάλων των. Θα σύρη μιάν όροθετικήν γραμμήν μεταξύ εκείνων που χρησιμοποιούν την γνώσιν των προς τον σκοπόν να δημιουργήσουν μιάν ιδεώδη κοινωνίαν και εκείνων που δεν το πράττουν. Θα χάριση εις τους όπαδούς της τόσην όξυδερκειαν, ώστε καμμιά γωνιά της ανθρωπίνης ψυχής δεν θα μείνη δι' αυτούς κρυμμένη και θα έξασφαλίση την τοποθέτησιν της ουσκόλως άποκτηθείσης αυτής ίκανότητος εις την ύπηρεσίαν της ανθρωπίνης προόδου».

Άπό τά όλίγα αυτά λεγόμενα του ίδιου ίδρυτου της Άτομικής ψυχολογίας, βλέπομε πόσο δύσκολη είναι ή θεωρία αυτή, μολοντί άπλουστάτη, όπως ο ίδιος την άπσκαλεί, και ή δυσκολία έγκειται εις την εφαρμογήν της, γιατί, όπως είπαμε, χρειάζεται προσωπικός πειραματισμός και αυτός είναι δυσκολώτατος, γιατί διάφορα έμπόδια παρεμβάλλονται, το κυριώτερο των όποιων είναι ή φιλαυτία, ο έγωισμός. Γιατί κατά τον περαματισμό πρόκειται ν' αυτοκριθώμε, δηλ. να έκφέρωμε κρίσεις άξίας για τον έαυτό μας και τουτο είναι δυσκολώτατο, γιατί ή άντικειμενική κρίσις παρεμποδίζεται από το αυτοσυνάισθημα. Πάντοτε, συνειδητά ή άσυνειδητά ώραιοποιούμε τον έαυτό μας.

Πάντως, με τη βοήθεια ενός έμπειρου, έτομικοψυχολόγου, ή αυτογνωσία είναι κατορθώτη και για τον άνθρωπο που πέραςσε από το σχολείο του πόνου, χωρίς να έμαθί τίποτ' άλλο. Ο ψυχολογικός διαφωτισμός, που έπεται να γίνεται στα σχολεία κατά την έφηβική ήλικία,—μπορεί ν' άποκτηθί από τον καθηγητή που αίσθάνεται την ανάγκη να προσφέρει πραγματική βοήθεια στον πόνο και τη δυστυχία των άλλων.

Η «Έλληνις», όργανο του Έθνικού Συμβουλίου των Έλληνίδων, πρωτοστατούσα σε κάθε ευγενή κίνησιν υπέρ του έθνους και της φυλής, μπορεί ν' αναλάβη από των στηλών της μιάν ύψηλή και ευγενική προσπάθεια προετοιμασίας των νεανίδων για την ιερά άποστολή των ως μητέρων.

Η Έλλάς, κοιτίς ένδόξου πολιτισμού, μπορεί να φθάσει στην παλάμη της λάμψι και άλλη μιάν φορά να προσφέρει στην ανθρωπότητα το φώς ενός πολιτισμού.

Αισιοδοξούμε, όχι γιατί είμεθα Έλληνες, αλλά γιατί αυτή ή μελέτη του ιστορικού αυτού λαού μάς πείθει για τη δυναμικότητά του.

Είθε το άρχαιο πνεύμα με τη χριστιανική αγάπη συνδυασμένο, να προσφέρει στην πονεμένη ανθρωπότητα ό,τι της χρειάζεται.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ ΦΡΑΓΚΟΥ

Άπό τά Θεάτρά μας

Βασιλικόν Θέατρον: Γιώχαν Στράους. «Η Νυχτερίδα».

Θέατρον Άργυροπούλου: Δ. Ψαθά. «Τό Στραβόξυλο».

Η παράστασις της «Νυχτερίδας» του Στράους στο «Βασιλικό», παράστασις που αντιπροσωπεύει την άπαρχή της λειτουργίας της νεοοργανισθείσης Κρατικής Λυρικής Σκηνης, θα μείνει ένα σημαντικό γεγονός μέσ' στην ιστορία του νεοελληνικού θεάτρου. Αντικρύζοντας το άνέβασμα της «Νυχτερίδας» σαν βαρβαρία άπόφασι ν' άρχισθί ένα έργο, έστω και με τις μοιραίες έλλειψεις μιās αρχής, πρέπει να τη λογαριάσωμε σαν μιάν έπιτυχία, που έρχεται να ίκανοποιήση τους μακρόχρονους μόχθους και τους πόθους τόσων γνωστών καλλιτεχνών και τόσων άφανών έργατών της μελοδραματικής τέχνης. Αντικρύζοντάς την όμως άπ' την καθαρή αισθητική άποψιν, ή παράστασις αυτή άγγίζει τά όρια ή αποτυχίας.

Η όπερέττα, ιδιαίτερα ή «Νυχτερίδα», το λεπτό αυτό θιεννέζικο έργο, που διαλέχθηκε για την αρχή, είναι είδος κατώτερο άν θέλετε, από την όπερα αλλά και πολύ διάφορο. Είδος κατ'

έξοχήν χαριτωμένο κ' έλαφρό. Το έλάχιστο θάρρος το συνθλίβει, το παραστρατά άπ' την άρνην παιχνιδιάρικη άτμόσφαιρά του. Άπό τον μαέστρο ως τον τελευταίο κορίστα. Άπ' το χορογράφο ως τον άπλούστερο χορευτή. Άπ' το σκηνοθέτη πρό παντός, το σκηνογράφο, τον ένδυματολόγο, άπ' όλους πρέπει να δίνεται ή πνοή της αναλαφρής χάρις, ή παιχνιδιάρικη ευθυμία, ή λεπτεπίλεπτη διάθεσι, κάτι το διασκεδαστικά έπιπόλαιο, γεμάτο όμως από φίνια λεπτομέρεια και συνολική άθρότητα. Όσα δηλαδή έλειψαν σχεδόν όλότελα από την παράστασις της «Νυχτερίδας» στο Βασιλικό.

Μετεκλήθησαν ξένοι ειδικοί. Μαέστρος. Χορογράφος. Σκηνοθέτης. Μιά που θέβια λείπει από τον τόπο μας ή καλλιτεχνική παράδοσις του έλαφρού μουσικού θεάτρου και οι ειδικευμένοι οδηγηταί, ή ιδέα να φέρουμε ξένους είναι βασικά καλή, μόνον που στην πρακτική της εφαρμογή απέτυχε. Ίσως να έπεσε ή εκ-

λογή σέ ἀκατάλληλα πρόσωπα. "Ίσως πάλι οἱ ξένοι καλλιτέχναι δὲν κατάρθωσαν νὰ προσανατολισθοῦν στὶς ἀπαιτήσεις τοῦ τόπου μας καὶ δὲν ἔδωσαν τὸ μᾶξιμουμ τῆς ἱκανότητός τους.

Τὸ μαέστρο κ. Πφέφερ τὸν ἔκριναν οἱ μουσικοκριτικοί μας: ἂν πῶ τῇ γνώμῃ μου, ὅτι «δὲν ἐκόμισε γλαῦκα εἰς Ἀθήνας», θαρρῶ δὲν τὸν ἀδικῶ.

Γιὰ τὸν χορογράφο ὅμως κ. Μάχωφ, ὅσο καὶ ἂν τοῦ ἀναγνωρίσουμε ὅτι τοῦ ἔλειψε τὸ ἔμψυχον ὕλικόν, τὰ γυμνασμένα, εὐκίνητα καὶ καλοδεμένα κορμιά, δὲν μποροῦμε παρὰ νὰ τοῦ καταλογίσουμε ἔλλειψιν φαντασίας στὴ χορογραφικὴ σύνθεσι. Τόσο στὴ «Νυχτερίδα», ὅσο καὶ στὰ «Δημιουργηθέντα Συμφωνοῦντα», δὲν μᾶς ἔπεισε ὅτι ὡς χορογράφος, ἢ ἀκόμα καὶ ὡς χορευτὴς, διαθέτει τὸ ταλέντο τοῦ δικοῦ μας κ. Γριμάνη. Καὶ δίκαια προβάλλει ἡ ἐρώτησι: γιατί νὰ παραμερίζονται δικοί μας καλλιτέχναι, ὅταν οἱ ξένοι δὲν προσφέρουν μῆτε κἂν ἰσάξια ἐργασία;

Ἐπίσης ὁ σκηνοθέτης κ. Μόρντο δὲν ἔδωσε δείγματα ἱκανότητος ποὺ νὰ δικαιολογή τῃ μετᾶκλησί του. Οὐτὲ στὴν κίνησι τοῦ πλήθους, μὰ οὔτε καὶ γενικὰ στὴν ἐξωτερικὴ σκηνοθεσία τοῦ ἔργου ἔδειξε φαντασία καὶ ἐπινόησι. Ἀπὸ τὰ μοναδικὰ τοῦ σκηνοθετικὰ εὐρήματα τοῦ γκρουπ ποὺ σχηματίζει στὸ προσκήνιο στὴ β' πράξι, τοῦ ἀναγνωρίσθηκε ἀνεπιφύλακτα. Ἡ ἱκανότης ὅμως ἐνὸς σκηνοθέτη εἶναι πρὸ παντός νὰ δημιουργήσῃ στὸ ἔργο τὴν κατάλληλη ἀτμόσφαιρα. Ὁ Ράινχαρτ, σὸν ὅποιον ὀφείλεται μὴ θαυμαστὴ σκηνοθεσία τῆς «Νυχτερίδος», ζωντάνεψε ἀσύγκριτα τὴν παλιὰ βιεννέζικη ἀτμόσφαιρά της. Ζήτησε τὸ χρῶμα της μὲ τὴν ἀθρότητα τῶν πριγκηπικῶν αὐλῶν της, ὅρῃκε τὸ ρυθμὸ της μὲς τοὺς ἤχους τοῦ θαλάσ. Πρόσθεσε αὐθαίρετα καὶ ἄλλα θάλα, ὅχι γιὰ νεοπλουτιστικὸν παραγέμισμα, ἀλλὰ γιὰ νὰ τυνάσῃ τὴν ἐντύπωσι. Καὶ μέσ' σὲ ἀποθέσει χορευτικοῦ ρυθμοῦ, πλούτου καὶ κεφιοῦ κρεά-ρσε τὴν ὀλοζώντανη σκηνοθεσία του.

Ἐδὼ κυριάρχησε κατὰ τὸ νεοπλουτικόν. Τὰ σκηνικὰ θαρεῖα κ' ὅσο πέρνει ἐντυπωσιακά, χωρὶς λεπτότητα, ἀκολουθοῦσαν τὸ γενικὸ τόνον. Ὡς καὶ τὰ θαυμαστά κοστοῦμια τοῦ κ. Φωκᾶ ἔλειψαν κ' αὐτά. Τὸ ὄνομά του θέβαια ὑπῆρχε στὸ πρόγραμμα. Στὸ ἀρχικὸ ὅμως πρόγραμμα προὔπηρχε τὸ ὄνομα τοῦ κ. Γεράκη, κατάλληλου μὲ τὸ ὥχρον κοστοῦμι του νὰ ἐξυπηρετήσῃ πιθανὸν ὀρισμένα ἔργα, μὰ ἐντελῶς ἀκατάλληλου γιὰ τὴ φαντασμαγορίαν τῆς «Νυχτερίδας». Ἰσως τὴν τελευταία στιγμὴ οἱ ἐπιδιορθώσεις ποὺ ἀνέλαβε ὁ κ. Φωκᾶς, νὰ μὴ τοῦ ἐπετρεψαν νὰ χάρισῃ στὸ ἔργο τὴν αἰσθητικὴ μαγεῖα τῶν χρωματισμῶν του καὶ τῶν συνδυασμῶν του. Ἔτσι ἔλειψε ἀπ' τὴν παράστασι ἡ ὁμορφιά τοῦ φίνου κοστοῦμιου, ὅπως τῆς ἔλειψε καὶ τὸ λεπτό μπριό. Μῆτε ἡ χαρούμενη κίνησι τῆς β' πράξεως ἦταν τόσο ἐντονὴ καὶ χαρακτηριστικὴ, ὥστε νὰ δίνῃ τὴν ἀπαραίτητη ἀντίθεσι μετὰ αὐτῆς καὶ τῆς γ' πράξεως, ποὺ θεωρεῖται ὡς τὸ ψυχολογημένο

ἀντίθετο τῆς ἐπαύριον ἐνὸς τρελλοῦ γλεντιοῦ καὶ μεθυσιοῦ.

Ὅτι ὅμως δὲ μπόρεσε νὰ δώσῃ ὁ σκηνοθέτης τὸ ἔδωσαν μὲ τὸν σκόπιμον ἀργὸ τόνον τῆς ὑποκρισίας τους, ὁ κ. Ἰακωβίδης καὶ ὁ κ. Λεπενώτης. Γενικὰ ὁ κ. Ἰακωβίδης, μὲ τὴν ἀφθαστὴ φινέτσα του καὶ ὁ κ. Μαλιαργὸς μὲ τὴν ἀνεί του ἔβγαλαν τὸ ἔργο ἀπ' τὰ στενὰ ἐρασιτεχνικὰ πλαίσια, στὰ ὁποῖα κινδύνευε νὰ σταθῇ. Ὁ κ. Μαλιαργὸς εἰδικὸς στοὺς ρόλους αὐτοῦς, ὅρῃκε τὴν εὐκαιρία νὰ δώσῃ κομψότητα καὶ χάρι, στοιχεῖα ποὺ τόσο ἔλειπαν στὸ γενικὸ πλαίσιο.

Ἀλλὰ τὰ ἐκλεκτὰ αὐτὰ σημεῖα δὲν ὀφείλονται στὸ νέο σκηνοθέτη, ὁ ὁποῖος ἀπέδειξε ὅτι ἐκτὸς ἀπ' τὴν ἔλλειψιν φαντασίας δὲν εἶναι οὔτε ἐμπνευστὴς νέων ἡθοποιῶν, οὔτε κἂν πρόσεξε νὰ συστήσῃ σὸν καλὸ καὶ παλὴν ἡθοποιὸ κ. Στυλιανόπουλον νὰ ἀποφεύγῃ τοὺς μουφονικούς μορφασμούς, ποὺ ζυμῶσαν καὶ τὸν ἴδιο καὶ τὸ ἔργο. Ὁ καλὸς ἐπίσης ἡθοποιὸς τοῦ Βασιλικοῦ κ. Εὐθυμίου, μὲ τὸ εἶδος τῆς ἀποδόσεως, ποὺ τοῦ ἐπεβλήθη, ἐξέφυγε ἀπ' τὴν λεπτότητα μὲ τὴν ὁποία συνήθως ἀποδίδεται ὁ τύπος τοῦ πρίγκηπα Ὁρλόφσκυ. Ὁ κ. Κορώνης πλούσιος σὲ φωνητικὰ προσόντα, εἶναι δυστυχῶς τόσο ἀπειρος σκηνικῶς, ὥστε δὲν ἔπρεπε νὰ τοῦ ἀνατεθῇ τόσο σημαντικὸς ρόλος. Ὅσο δὲ γιὰ τὴν κ. Γαλανοῦ-Βουτυρά μὴ πορτεῖ νὰ ἐξήγησῃ ἐκλεκτὲς ἀναμνήσεις ἀπ' τὴ συμμετοχή της στὸ «Πρωτομάστορα», ἀπ' τὶς σπουδὲς τῆς στὴν τάξι τῆς κ. Φωκᾶ, μπορεῖ νὰ καλοστοιχεῖ στὰ πλαίσια τοῦ σοβαροῦ λυρικοῦ θεάτρου, ἀλλὰ ἐντελῶς ἀκατάλληλη γιὰ τὸ ρόλο τῆς Ροζαλίνδας στὴ «Νυχτερίδα». Ἡ οἷς Βλαχοπούλου ἀπέχει θέβαια ἀπ' τὸ νὰ ὀλοκληρώσῃ τὶς ἀπαιτήσεις τοῦ δύσκολου καὶ λεπτοῦ ρόλου της, ἄφησε ὅμως πολλὰς ἐλπίδες γιὰ μελλοντικὴ ἐξέλιξι. Τέλος τὸ τραγοῦδι τοῦ κ. Καλογερά, καὶ ἡ ἀνθισμένη ὁμορφιά τῆς κ. Μαρίας Ἀλκαίου ἦταν ἕνας καλὸς τόνος μέσ' στὴν ὅλη παράστασι.

ΘΕΑΤΡΟΝ ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΥ

Τὰ καθημερινὰ εὐθυμογραφήματα τοῦ κ. Δ. Ψαθᾶ εἶναι πολλὰς φορὲς γραμμένα μὲ πολὺ χιούμορ καὶ ἰδίως μὲ παρατηρητικότητα. Τὰ θέματα του, ἢ καλλιτέρα τὰ σκίτσα του, παρμένα ἀπ' τὴ γύρω μας ζωὴ τῶν δικαστηρίων, τῆς συνοικίας, τῆς ταβέρνας, τοῦ τράμ, τοῦ πεζοδρομίου, τοῦ δίνουν τὴν εὐκαιρία νὰ δημιουργήσῃ ἀπολαυστικούς λαϊκοὺς ἰδίως τύπους, μὲ ὅλη τὴ φυσικότητα καὶ τὴ ζωντάνια ποὺ μᾶς τὴν παρουσιάζει μπροστὰ μας ἡ καθημερινὴ ζωὴ.

Ἰὰ ὅλα αὐτὰ σύντομα, φευγαλέα, ἀσύνδετα, ἐλαφρά, γραμμένα γιὰ νὰ προκαλέσουν ἕνα χαμόγελο, μὴ σπιγμιαία διάθεσι. Ἀπ' τὸ γενικὸν ὅμως αὐτὸ ὡς τὴν ἀπαραίτητη τοῦλάχιστον τεχνικὴ ἐνὸς θεατρικοῦ ἔργου, ἢ ἀπόστασι εἶναι μεγάλῃ. Καὶ ἐδῶ πρέπει νὰ ποῦμε, ὅτι δὲν τὰ κατάφερε καθόλου καλὰ ὁ κ. Ψαθᾶς, μὲ τὸ θεατρικὸν τοῦ ἔργο τὸ «Στραβόξυλο»,

ποὺ ἀνέβασε πρὸ ἡμερῶν ὁ θίασος τοῦ κ. Ἀργυροπούλου. Εἶναι θέβαια ἡ πρώτη θεατρικὴ του προσπάθεια καὶ σὺν τέτοια πρέπει νὰ κριθῇ. Ὁρισμένες ὅμως στοιχειώδεις γνώσεις τῆς θεατρικῆς ἀρχιτεκτονικῆς ἔα ὠδηγοῦσαν τὸν κ. Ψαθᾶ σὲ ἐντελῶς διαφορετικὸ χειρισμὸ τοῦ θεματός του, τόσο ἄλλως τε πενιχροῦ γιὰ νὰ καλύψῃ τὰ χρονικὰ ὅρια τριῶν πράξεων. Καὶ τοῦτο γιὰ νὰ ἀσχοληθῶμε μόνον μὲ τὴν ἐξωτερικὴ μὲρφή τοῦ ἔργου του, χωρὶς νὰ θελήσουμε νὰ ἐξετάσουμε τὸ περιεχόμενό του, ἀφοῦ τόσο λίγο ἐνδιαφέρεται γι' αὐτὸ ὁ ἴδιος ὁ συγγραφέας του, ἐκτὸς ἀπ' τὴ διαγραφὴ τῶν κεντρικῶν του τύπων.

Ὁ κ. Ψαθᾶς ἱσχυρίζεται ὅτι θέλησε νὰ γράψῃ μὴ κωμῶδιον γιὰ νὰ μὴν ἀφήσῃ τὸ θεατὴ νὰ πλήξῃ. Δὲν διεκδικεῖ δάφνες, δὲν ἔχει μεγάλες προθέσεις καὶ δὲ θέλει νὰ καταπλήξῃ κανένα. Εἶναι τόσο εἰλικρινής, ὥστε σπεύδουμε νὰ συμφωνήσουμε μαζί του καὶ νὰ τὸν θεβαιώσουμε ὅτι τίποτα ἀπ' αὐτὰ δὲν συνέβη. Ἐγραψε μὴ διασκεδαστικὴ πραγματικὴ διπράκτικη κωμῶδιον, συρραφὴ μᾶλλον σκηνῶν, μὴ ἀφορμὴ μίαν ἰσχνὴ «ἐντριγκ», μὲ ἀρκετὰ κωμικὰ εὐρήματα, ὅπως τοῦ ραδιοφώνου, τοῦ τηλεφώνου, τοῦ τύπου τοῦ κλητῆρα, καὶ ἀκόμη, γιὰ νὰ συμπληρώσῃ τὴ θραδεία, ἔγραψε ἀναγ-

καστικά καὶ ἕνα μονόπρακτον, ἄσχετο μὲ τὴν ὀργανικὴ θάσι τοῦ ὑπόλοιπου ἔργου. Ὅσο γιὰ τὸν τύπον του, ἕνα φωνακλᾶ, νευρικό, κακὸτροπο ρωμὸν, τὸν ζωγράφισε ἀληθινὰ ἐπιτυχημένα εἰς θάρος ὅμως ὅλων τῶν ἄλλων προσώπων του, ποὺ τὰ ἐνεφάνισε σκιδῶν, φασματικά. Δὲν ὅρῃκε τόπον οὔτε τὸν τύπον τοῦ μοντέρνου κοριτσιοῦ νὰ παρουσιάσῃ πλάστικότερα, ποὺ τόσο ὕλικο θὰ μπερούσε νὰ τοῦ προσφέρῃ. Ἀπὸ τὶς πιὸ ἐπιτυχημένες, ἔστω αὐθαίρετος, ἀλλὰ τεχνικὰ δοσμένος καὶ μὲ φαντασία, ὁ τύπος τοῦ κλητῆρα.

Στὴν ἐρμηνεία ὁ κ. Ἀργυρόπουλος ἦταν ὁπως σχεδὸν πάντα, ὁ ἀσύγκριτος ἡθοποιὸς μὲ τὶς ἀπειρες σκηνικὲς ἱκανότητες καὶ τὸ πηγαῖο ταλέντο. Ἀντιθέτως ἡ κ. Λάσκαρη—ὅπως σχεδὸν πάντα—χωρὶς νὰ συγκεντρώνεται στὸ ρόλο της, πότε γελᾷ χωρὶς λόγο πάνω στὴ σκηνή, πότε ἀπασχολεῖται μὲ τὴν πλατεῖα. Ὁ κ. Χέλιος δημιούργησε ἀπολαυστικὰ τὸ ρόλο του μὲ ἀνεί καὶ λιτότητα.

Οἱ ἄλλοι ἐκτελεσταὶ δὲν ἀδίκησαν τὸ ἔργο, τὸ ὁποῖον ἀσφαλῶς καὶ ἀνεξάρτητα ἀπ' τὶς ἀντιρρήσεις τῆς κριτικῆς, θὰ σημειώσῃ σειρά παραστάσεων.

KATEPINA I. KAKOYPH

Ἡ κριτικὴ τοῦ Βιβλίου

Ο ΜΥΡΙΒΙΛΗΣ ΚΑΙ ΤΟ «ΓΑΛΑΖΙΟ ΒΙΒΛΙΟ»

Ἐπειτα ἀπὸ τὸ «Πράσινο βιβλίο» μᾶς ἔδωκε ὁ κ. Μυριβίλης μὴ νέα σειρά ἀπὸ διηγήματα, μὲ τὸν καινούριον τὸν τόμον «Τὸ γαλάζιο βιβλίο», ποὺ ἐκδόθηκε τὸ περασμένον φθινόπωρον στὰ τυπογραφεῖα τοῦ «Πυρσοῦ», σὲ χίλια διακόσια πέντε ἀντίτυπα. Πρὶν ἀπὸ δυὸ μῆνες τυπώθηκε μὴ δευτέρη χιλιάδα στὰ ἴδια τυπογραφεῖα.

Διαβάζοντας τοῦτα τὰ τελευταῖα διηγήματα τοῦ Μυριβίλη, διαπίστωσα γιὰ μὴ φορὰ ἀκόμα τὴν ἀπλὴ καὶ γυμνὴ ἀλήθεια, ποὺ ἀκουσα ἀπὸ τὰ χεῖλια ἐνὸς σοφοῦ Ἑλλήνου ἐδῶ καὶ μερικὰ χρόνια: «Τί τὰ θές, μοῦ ἔλεγε, ὁ μόνος Ἑλληνας λογοτέχνης μὲ πραγματικὸν ταλέντο, εἶναι ὁ Μυριβίλης!»

Μπορεῖ νὰ εἶναι πολλὰς καὶ ποικίλης οἱ ἀρετὲς τῶν ἄλλων σύγχρονων λογοτεχνῶν μας, δὲν τὶς ἀρνοῦμαι, οὔτε θέλω νὰ ὑποτιμῶ κανέναν αὐτῇ τῇ στιγμῇ. Μπορεῖ πολλοὶ ἀπὸ αὐτοὺς νὰ κατέχουν πολλὰς καὶ ἀξιόλογες γνώσεις καὶ νὰ μὴν τοὺς λείπει ἡ πνευματικὴ καλλιέργεια καὶ τὸ γούστο. Πολλοὶ ἐκιννοῦν ἀκόμα ἀπὸ μὴ φιλοσοφημένη θάσι, ἄλλοι κατέχονται ἀπὸ ἕνα ἀκράτος καὶ ἀγνὸν λυρισμό. Ἀλλοὶ πάλι εἶναι θεβαιὰ ἀπασχολημένοι μὲ πνευματικὰ, ὑπερανθρώπινα προβλήματα, καὶ τὰ γράφοντάς τους μπορεῖ νὰ ἔχουν μίαν ἀρχιτε-

κτονικὴν ἐνότητα στὴν ἐρευνα καὶ στὴν ἀνάπτυξη τῶν προβλημάτων ποὺ τοὺς ἀπασχολοῦν. Ὅμως, αὐτὸ ποὺ προσδιορίζουμε μὲ τὴ λέξη, ἰδιοφυῖα, καὶ ποὺ εἶναι «δῶρο Θεοῦ», τὸ ἔχει, ἀναμφισβήτητα ἀφθονο, στὴν ἐποχὴ ποὺ ζοῦμε, ὁ Μυριβίλης.

Εἶναι αὐτὸ ποὺ ἐξουσιάζει κάθε γοηπτό του καὶ ποὺ ἑμᾶς μᾶς συνεπέρνει καὶ μᾶς μαγεύει δίχως νὰ ξέρουμε καλὰ-καλὰ γιατί. Εἶναι ἡ τόλμη τῆς λέξης: Ἡ ἀκρίβεια τῆς ἐκφράσεως: Τὸ ζωντανὸ αὐτὸ πρᾶγμα, ποὺ λέγεται «γλῶσσα» καὶ ποὺ γίνεται ἕνα μὲ τὴν εἰκόνα ποὺ θέλει ὁ συγγραφέας νὰ μᾶς παρουσιάσῃ; Εἶναι ἡ ἀγνή καὶ πλούσια αἰσθησι, ποὺ δέχεται τὴ φύση ἀμεσα καὶ ἀπροκατάληπτα, ὅπως τὴ δέχονται ὅλα τὰ πλάσματα τοῦ Θεοῦ ἔξω ἀπὸ τὸν «χαλασμένο» ἄνθρωπον ποὺ ἐξέφυγε σιγά-σιγά, μὲ τὰ καμώματά του, ἀπὸ τὴν εὐλογίαν του; Εἶναι ἡ ἀνθρώπινη συμπόνια, ποὺ κάνει τὸν συγγραφέα καὶ σκύβει πάνω ἀπὸ κάθε θα-σανισμένο ἀνθρώπινον πρόσωπον γιὰ νὰ τ' ἀγαπήσῃ καὶ νὰ τ' ἀνανοῖσῃ μέσα στὴν ἀγκαλιά του;

Αὐτὸς ὁ οἶκτος τοῦ ἀνθρώπου γιὰ τὸν ἄνθρωπον, ποὺ εἶναι, δᾶ, αὐτὸ ποὺ μᾶς ἀνεβάζει πάνω ἀπ' ὅλα τὰ ζωντανὰ πλάσματα στὸ τελειότερον δημιούργημα τοῦ Θεοῦ. Αὐτὸς ὁ οἶκτος εἶναι κ' ἡ ἀφειρησία τῆς ζωντανίας καὶ τῆς ζωστικῆς πρᾶς ἀναδίδεται ἀπὸ τὴ γραπτὴν φράση τοῦ Μυριβίλη.

“Ο,τι είναι ζωή σε ύλη, φόρμα και αίσθηση, θρήκε τον μεγάλο δάσκαλό του στον Μυριβήλη, που είναι ο συνεπαρμένος ύμνητής του χοϊκού και του συγκεκριμένου.

Αυτός ούτε κατοικεί στον οὐρανό, για να κυττάζει κάτω τη γη, ούτε είναι ένας κάτοικος της γης που έχει έστραμμένα τα βλέμματά του κατά τον οὐρανό. Αυτός πατάει τη γη και κυττάζει με δολανόχτα μάτια δόλογυρά του τη μαγεία της.

Τα δέντρα, ή θάλασσα (κυρίως ή θάλασσα), τα ζώα, ο άνθρωπος. “Ο,τι περπατάει και σαλεύει στη φλούδα αυτής της γήινης σφαίρας έχει για τον ποιητή ένα υπέρτατο νόημα ζωής.

“Ο Θεός του Μυριβήλη είναι ο Διόνυσος, που έρχεται δλόισα από τα παράλια της Μικράς Ασίας που είναι κοντά στο νησί του, και που ως που νάρθει στη Μυτιλήνη να τον θρεί, λούστηκε πρώτα στα γαλάζια και τριανταφυλλιά νερά της ελληνικής θάλασσας.

“Ο Διόνυσος αυτός λαλεί αυτή τη θεία ελληνική γλώσσα, που είναι ή μεγαλύτερη κατάρτηση Έλληνα συγγραφέα στη σημερινή εποχή. Λες και είναι ο χιτώνας που ντύνει το σώμα της Νίκης, αυτή ή γλώσσα. Από μέσα το καλλίγραμμα παρθενικό σώμα ανασαίνει γρήγορα από την όρυξη της θιασύνης και οι πτυχές του χιτώνα ακολουθούν το γρήγορο ζωντανό ρυθμό, ένα, με το ζωικό θαύμα που περιζώνουν.

Χρώματα, σκοτάδια, νερό, φυλλωσιές, ύφασμα, στολίδια, πρόσωπα, χέρια, κορμιά ανθρώπινα. Όλα αυτά έχουν το ντόμα τους στη λέξη που τα κάνει να ζούν και να σαλεύουν. Στη σωστή, αποφασιστική λέξη, θάλεγα, που γράφει μόνη της, αυτή καθεαυτή τους νόμους της ελληνικής γλώσσας σε φωνητική δύναμη και σε ρυθμική τάξη και άσμεονία. “Η μεγάλη αυτή κατάρτηση του Μυριβήλη δεν είναι τυχαία. “Η τόλμη ξεπηδάει μαζί με το ταλέντο από την ίδια άστειρευτη πηγή.

Οι άνθρωποι του Μυριβήλη αγαπάνε και μισούν, χαίρονται και λυπούνται, παραδουμένοι ανυπεράσπιστοι στη μοίρα τους. Κάτι άνθρωποι απλοί και καρτετικοί, με ευαίσθητες έντονες, αλλά δίχως το βαθύτερο ψυχικό υπόστρωμα, που οδηγεί τον άνθρωπο στις προσιπτείες της μενάλης απόννησης. Τα όνειρα και οι καύμοί τους είναι άπειρα μελαγχολικοί και συμπαθητικοί, δίχως όμως το σάρκι της συνειδητής δυστυχίας και αντίνομίας.

“Η φτώχεια, ή άδωσσεια, ή στέρηση, ή αδικία στην πιο απλή της έννοια, ή προδοσία, ο θάνατος. Αυτές είναι οι συμφορές που χτυπάν τους ανθρώπους του Μυριβήλη. Κι από την άλλη μεριά ο έρωτας, στην πιο απλή του έννοια, τα νειάτα, ή ύγεια, το υπαιθρο, ή θάλασσα, το χόδι, ή όσφρηση, ή χαρά που δίνουν τα μάτια. “Ο,τι είναι αίσθηση και ό,τι είναι ανθρώπινη ανάγκη και συνκίνηση, που ξεκινάει από την αίσθηση, αυτές είναι οι ευδαιμονίες που δονούν τους ήρωες του Μυριβήλη. Άγνοι, καρτετικοί και μακάριοι οι άνθρωποι αυτοί γίνονται πολύ συμπαθητικοί παρ’ όλες τις άδυναμίες τους.

Για Θεό τους έχουν τον γέρο-Σαβωθ, («Το πρωτότοκο της Γης» από το «Γαλάζιο Βιβλίο») που περπατάει με τ’ άσπρα γένεια του ανάκατα κάτω από τις φυλλωσιές του Παραδείσου. Είναι όργισμένος γιατί έδιωξε τους πρωτόπλαστους ανθρώπους του από τον οὐρανό και τώρα τ’ έχει πικρά μετανοιώσει. Δεν ξέρει πως να κάνει για να τους ξαναφέρει πίσω δίχως αυτός να χάσει την αξιοπρεπώνη του. Τρέμει το φυλλοκάρδι του Σαβωθ από άγανη και απλώνει το χέρι για να χαϊδέψει την άγανημένη του κόρη, την Εύα, άμα έστειλε τους άγγέλους του και του την έφεραν πάλι πίσω. “Αν δεν ντρεπόταν θά την έπερνε στην άγκαλιά του και θά την έπνιγε στα φιλά. “Αλλά ο Θεός ντρέπεται, ο Θεός αγαπάει με την ίδια άνελπισία και άφοσίωση, που αγαπάν και οι άνθρωποι. Οι άγανημένοι του πρωτόπλαστοι τον προδίνουν και ξαναφεύγουν για τη γη. Μένει μονάχος πάλι στον Παράδεισό του ο Θεός, με το σάρκι της προδοσίας και της θλίψης, στην καρδιά.

“Ενας πατέρας, και ο Σαβωθ, σαν όλους τους πατέρες πάνω στη γη, με τα ίδια καμώματα, σαν κι αυτούς, και με τις ίδιες άδυναμίες.

“Ο Δίας ξαναζωντανεύει μαζί με τον άρχαίο ελληνικό μύθο πλάι στον Σαβωθ.

“Ο Απόλλωνας γεννήθηκε άργότερα. Οι άνθρωποι του Μυριβήλη τον άγνωουν, με όλο που δέγονται και ζεσταίνονται στο φως του. Μένει όμως, και θά μένει πάντα, μια «Άγνωστη Γη» γι’ αυτούς ο Θεός του φωτός και της πνευματικής πειθαρχίας και ίσοροπίας.

“Από τα 14 διήματα του «Γαλάζιου Βιβλίου» θά σημείωνα ιδιαίτερα τους «Νεκρούς που θυμούνται», την «Κεροδωσία», τον «Καπετάνιο», τον «Βασίλη τον Άρβανίτη», το παραμύθι του «Οι δυο Κάληπδες» και άλλα.

Μέσα στις διακόσιες αυτές σελίδες ανασαίνει κανείς το άθνατο ελληνικό υπαιθρο, τις πράσινες και γαλάζιες θάλασσες γύρω από τους θράχους του νησιού. Μεθάει από φως, από χρώμα και άπλα ελληνικού όρίζοντα, γελαί με τις κουβέντες και τις «μπαμπεσιές» του νησιού άπλοϊκού Έλληνα, βλέπει εικόνες σπαρταριστές και πάνω απ’ όλα αναπεί και γοητεύεται. Γιατί είναι άγανητά και γοητευτικά όλα αυτά τα πράγματα και τα πρόσωπα, που ζωντανεύει ο συγγραφέας με την πλούσια τέχνη του.

A. N. Δρ.

Το μικρό βιβλιαράκι της Μαρίας Φαλαγκά για τον Alfred de Musset άποινεί όλη την ποιητική κι’ άνήσυχη ψυχή του άγανημένου αυτού παιδιού, του περσιμένου αιδώνος, εκείνου που τραγούδησε πιο πολύ από κάθε άλλον την άγανη και τον πόνο. “Η συγκίνηση, ο παλμός, ο αυθορμητισμός, είναι τα κύρια χαρακτηριστικά των ποιημάτων του. “Η δνίς Φαλαγκά, ή μιάς μετέφερε στα χρόνια του Musset και μιάς έκανε να τον δοίμε μπροστά μας έτσι, όπως ήταν στα νειάτα του, ζωηρός, άτθασος, πνευμένος και γλεντζές, με τα «όδυνα μάγουλα και τα ξανθά μαλλιά», όταν στις «Νύχτες» της

έμπνεύσεώς του έρχόταν ή Μούσα του και του μετέδιδε τ’ άθνατα τραγούδια του. Μας έκανε να τ’ άγαπήσωμε το άνήσυχο και πονεμένο αυτό παιδί, που μιά ή θαθεί άγκίνησις κι’ ή πίκρα της άγανης του τον δονούσαν δλόκληρο, και μιά το μυστήριο του Άπειρου τον συνάρπαζε και τον συγκλόνιζε. Μετά απ’ την καταγίδα και την κραυγή της δδύνης, μέσα στη «Νύχτα του Όχτωθρίου» έρχεται ή σοφή γαλήνη, το άπόσταγμα του πόνου.

“Άπραγος είν’ ο άνθρωπος και δάσκαλος του δ Πόνους!...

Κι’ όποιος δεν πόνεσε ποτέ, δεν ένοιωσε ποιος είναι

Νόμος σκληρός, μα υπέρτατος κι’ αιώνας πάντα νόμος

Παληός, όσο κι’ ή Μοίρα μας, κι’ ο κόσμος κι’ ή ζωή...

Είναι γραφτό να παίρνουμε το θάφτισμα του Πόνου

Κι’ όλα να τ’ αγοράζουμε με τέτοια πληρωμή!...

Καλλιτεχνική Κίνησις

Μόλις πρό όλίγων ήμερών έκλεισε εις τον «Παρνασσόν» ή “Εκθεσις ζωγραφικής του άειμνήστου πρίγκηπος Νικολάου. Τα έργα άποτελούνται από τοπεία, ως επί το πλείστον, καθώς και άνθη και μερικά σχέδια.

“Η έκθεσις αυτή ήταν μια ευκαιρία να γνώρίσωμε το πραγματικό ταλέντο και την λεπτή αίσθητική του καλλιτέχνου πρίγκηπος, του όποιου οι έκθέσεις στο Παρίσι είχαν τόσο επιτυχία. Τα περισσότερα από τα έργα αυτά είναι ζωγραφισμένα στο Παρίσι κατά τα θλιβερά χρόνια που τον άνάγκασαν να άπομακρυνθή από την πατρίδα του την Ελλάδα. “Ηταν φυσικό να επιδοθή στην ξενιτιά με μεγαλείτερη άφοσίωσι στην ώραία αυτή τέχνη, που τόσο γεμίζει την ζωή του ανθρώπου, όταν την αισθάνεται και την αγαπά. “Ο Πρίγκηψ Νικόλαος έχει ζωγραφίσει αρκετά τοπία και από την Ελλάδα και άποδίδει με πολλή τεχνική τον χαρακτήρα των δένδρων, τις έληές, τα κυπαρίσσια. Μερικά σχέδια με μολύβι, ένα γυμνό και άλλα, δείχνουν πόσο εύσυνειδητά έχει μελετήσει έκ του φυσικού. “Όλα αυτά τα έργα μιάς έμφανίζουν πρό πάντων την εργασία ενός καλλιτέχνου με πολύ άνεπτυγμένη αίσθητική.

Αυτή την εποχή όλοι οι καλλιτέχναι έτοιμάζουν τα έργα τους για την μεγάλη “Εκθεσις του Ζαπτείου, που θά άνοίξη τον Άπρίλιον. Μ’ όλα

Δροσιά ζητάει κι’ ή θλάστησι για νάρθη να ώριμάση
Με δάκρυα φτάνει ο άνθρωπος στο νόημα το θαθύ
Κι’ έχει ή χαρά για σύμβολο ένα φυτό γερμένο
Λουλουδιασμένο, μα ύγρο άκόμα απ’ τη βροχή...

“Η δνίς Φαλαγκά έχει μεταφράσει μερικά άποσπάσματα απ’ τα πιο χαρακτηριστικά ποιήματα του Musset, όπου μεταδίδει πολύ πιστά την λυρική έμπνευσι και το νόημα που έδωσε ο ποιητής. Το μόνο που έχομε να παρατηρήσωμε είναι πως κάπου κάπου ξεφεύγει απ’ τον θασικό ρυθμό, όπως π. χ. στο «Να κουρασθή στ’ άτέλειωτο μαρτύριό του το σκληρό» και επίσης «Που διαγράφουν φώτεινους κύκλους στ’ άπειρα μάκρη».

“Υπάρχουν επίσης μερικές χρασιμώδεις που και που.

A. Z.

ταύτα ο Άγγλοελληνικός Σύνδεσμος ώργάνωσε μια μικρή έκθεσι στην αίθουσα του, στην Λεωφ. Βασιλίσσης Σοφίας και Ρηγίλλης. Είκοσι περίπου καλλιτέχναι, οι κυρίαι Άντωνιάδου, Στύλου-Διαμαντοπούλου, Κεφάλα, Καλούτση, Μαυρουδή, Σκαναθή, Θεοτοκά, Ραφτοπούλου και οι κύριοι Μπλέικ, Μπλάντ, Γκίκας Χατζηκυριάκος, Χάρτυ, Κουλεντιανός, Λάθας, Πάρσον, Σολωμός, Ξύδης και Παυλίδης. “Η κυρία Στύλου-Διαμαντοπούλου εις την άκουσάλλα μεταχειρίζεται απλά μέσα με τα έλαφρά χρώματα, χωρίς πολλές φωτοσκιάσεις, και το άποτέλεσμα είναι πολύ καλό στα έθνα της «Κουβέντα κάτω από τις έληές» και ένα τοπείον. “Η κυρία Σκαναθή έχει μια ώραία σειρά από άκουαρέλλες και τύπους ελληνικούς με διάφορες τοπικές ένδυμασιές της Κεφαλληνίας, Μακεδονίας, Κρήτης, Κατωχωρίου, Βάλτου κ.τ.λ. “Η εργασία είναι τόσο λεπτομερειακή και με τόσο λεπτότητα άποδίδονται τα σχέδια των κεντημάτων και οι χρωματισμοί, ώστε να μιάς θυμίζουν τις ώραίες μινιατούρες, υπό έπομιν τεχνικής. “Η δνίς Μπέλλα Ραφτοπούλου έκθέτει δυο γλυπτικά έργα, δυο γυναικεία κεφάλια έκφραστικώτατα και τεχνικώτατα καμωμένα. “Ο κ. Μπλέικ έκθέτει μια σειρά σκίτσα με μολύβι και μελάνι έξαιρετικής τέχνης και φαίνεται να έχει ειδικότητα να

ζωγραφίζη ζωα καὶ κατὰ προτίμησι χαριτωμένους σκύλους. Ὁ κ. Γκίκας Χατζηκυριάκος ἔχει μιὰ νεκρὰ φύσι ἀξιοθαύμαστη γιὰ τὴν τεχνική της. Σχέδιον, προοπτική, ἀρμονία χρώματος καὶ σύνθεσις, ὅλα τὰ προσόντα αὐτὰ εἶναι συγκεντρωμένα στὸν μικρὸ πίνακα ποὺ ὡς κύριο θέμα ἔχει ἓνα φιλιτζάνι ἐπάνω σ' ἓνα τραπέζι. Ἀπὸ αὐτὸ τὸ ἔργο ὁ κ. Χατζηκυριά-

κος δείχνει πῶς, ὅταν θέλει νὰ ζωγραφίσῃ λογικὰ καὶ ὄχι φουτουριστικά, δημιουργεῖ ἔργα ποὺ ἱκανοποιοῦν καὶ τὸν πιὸ δύσκολο κριτικόν. Ἡ ἔκθεσις αὐτὴ ἀφίνει ἐν γένει μιὰ εὐχάριστη ἐντύπωσι καὶ βλέπει κανεὶς καὶ μιὰ πολὺ καλὴ προσπάθεια ἐκ μέρους κυριῶν καὶ δεσποινίδων ποὺ ἐκθέτουν γιὰ πρώτη φορά.

Α. Π. Ρ.

Οἱ Γυναῖκες καὶ ὁ Πόλεμος

Ἀπὸ τὴν πολύμορφη δοᾶσι τῶν ἡρωϊκῶν «Λόττια», ἐντελῶς ἰδιαιτέρως πρέπει νὰ ἐξαίθεον οἱ ὑπηρεσίες ποὺ προσέφεραν οἱ «φύλακες τοῦ ἄερος». Σ' ὅλη τὴν Φινλανδία ὑπῆρχε ξαπλωμένο ἓνα ἀληθινὸ δίκτυ «πύργων σκοπῶν», ποὺ μὲ ἀστραπαία ταχύτητα μετέδιδαν τὰ σήματα κινδύνου μόλις παρουσιάζετο ἐνθαρκὸ ἀεροπλάνο στὸν ὁρίζοντα. Οἱ πύργοι αὗτοι μοναχικοὶ μέσα στὶς ἀπέραντες νιονισιένες πευκόφυτες ἐκτάσεις, ποὺ ἀποτελοῦν τὰ τρία τέταρτα τῆς Φινλανδίας, ἔμοιαζαν μὲ τοὺς φάρους ποὺ στὴ θάλασσα εἰδοποιοῦν τοὺς ναυτικούς γιὰ κάθε κίνδυνο.

Ἄλλ' ἐνῶ πολλὰ ἔχουν λευθῇ γιὰ τὸν ἡρωϊσμὸ τῶν φαροφυλάκων, πολὺ λίγα εἶναι γνωστὰ γιὰ τὴν ἀντοχήν τῶν «ἀεροφυλάκων».

Ὅκτῳ Λόττια ὑποστοῦσαν σὲ κάθε πύονο, ποὺ ἐνσπλάσσοντο δυὸ δυὸ ἡμέρα καὶ νύκτα, στὴ ὑψηλότερο παρατηρητήριον τοῦ πύργου, ἀπὸ ὅπου ἀδιάκοπα ἀνίχνευαν τὸν οὐρανὸ ἡ νύκτα διαρκεῖ 18 ὁλόκληρες ὥρες στὴ Φινλανδία, καὶ ὁ ἄερος ποὺ φυσουμένη τις τοιχοῦσε μὲ τὶς πανωμιένες του βελόνες. Κάθε εἰσπνοὴ ἔκαιγε τοὺς πνεύμονες καὶ τὰ μάτια ἔκλειναν ἀπὸ τὸ κρύο. Τυλιγμένες σὲ μακροὺς μπερτές, τὰ πόδια γυμνά σὲ τσάννες μπόττες, ἐφέταζαν ἀκούραστα μὲ τὰ κυάλια τους τὸν ὁρίζοντα καὶ εἶναι τ' αὐτιά τους δοθάνοιχα γιὰ νὰ πῇ τοὺς διαφύγῃ ὁ παλαιότερος ὑποπτος θόρυβος. Σιγὰ ἡ ὁρατότης ἦταν τόσο κακὴ, ποὺ δὲν τοὺς ἔμενε παρὰ ἡ ἀκοὴ γιὰ ν' ἀνακαλύψουν τὸν ἐχθρό.

Καὶ μόλις ἐνοιῶσαν κανένα ρωσικὸ βομβαρδιστικὸ νὰ πλησιάσῃ ἀμέσως εἰδοποιούσαν μὲ τὸ τηλέφωνο, ποὺ συχνὰ ἦταν σκεπασμένο μὲ πάγους. Ἀρχίζαν τότε οἱ σειρήνες τοῦ κινδύνου τὸ φοβερὸ τους οὐρλιασμα. Ὅλοι ἔτρεχαν στὰ καταφύγια.

Οἱ Λόττια ὅμως παρέμεναν στὶς θέσεις τους γιὰ νὰ παρακολουθήσουν κάθε κίνησι τοῦ ἐχθροῦ. Συχνὰ ὁ πύργος τους ἐγινόταν ὁ στόχος τῶν βομβῶν. Μὲ ἡρεμία τότε αὐτὲς ἐσκεπάζοντο μὲ τοὺς ὀλίγους σάκκους ἄμμου ποὺ διέθεταν καὶ ἀτάραχες περιμέναν!

Οἱ Σουηδίδες ἐργάστηκαν ἐξαιρετικὰ γιὰ τὶς γυναῖκες καὶ τὰ παιδιά τῆς Φινλανδίας. Ἡ σύζυγος τοῦ πρώην ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν

κ. Σάντλερ καὶ ἡ κ. Ἄννα Ρήντ, μέλος τῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Διεθνούς Ἐνώσεως, ἱδρυσαν τὴν Κεντρικὴν δογάνωσιν περὶ θάλψεως τῆς Φινλανδίας. Κύριος σκοπὸς τῆς δογάνωσεως αὐτῆς ἦταν ἡ συστηματοποίησης τῆς φιλοξενίας τῶν νυναικῶν καὶ παιδιῶν τῆς Φινλανδίας μέσα στὶς Σουηδικὰ οἰκονόμειες. Σὲ ἐλάχιστο διάστημα ἡ δογάνωσις ἐδέχθη 10.000 πρόσφυγας. Συνεκέντρωσε ἐπίσης καὶ διένειμε τόνους ὀλοκλήρους φαρμακῶν σὲ γυναῖκες καὶ παιδιά ποὺ ἐγκατέλειψαν ξαφνικὰ τὰ σπιτία τους.

Εἰς τὴν περισσότερὴν ἀπὸ γοήνη ποὺ οἱ Ὀλλανδίδες ἀρχισαν μετὰ τὴν μεγάλη κρίσι τοῦ Σεπτεμβρίου τοῦ 1938 νὰ προετοιμάζονται διὰ κάθε ἐνδεχόμενο πολέμου. Ἰδρυσαν ἀπὸ τότε τὸ «Σῶμα τῶν Ἐθελοντῶν Γυναικῶν», τὸ ὁποῖον ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τῆς ἐκρήξεως τοῦ εὐρωπαϊκοῦ πολέμου ἔλαβε τόσο τεραστίαν ἑκτασι, ὥστε ἡ Ὀλλανδικὴ Κυβέρνησις τὸ υιοθέτησε καὶ δι' ἐγκυκλίου τῆς ἐζήτησε ἀπὸ ὅλους τοὺς δήμιους τὴν δονάνωσι παρουσιῶν σπυλάτων εἰς κλινὰ τὴν Ὀλλανδίαν. Τὸ σῶμα περιλαμβάνει 8 τμήματα, εἰς τὰ ὁποῖα ἐντάσσονται οἱ ἑθελόντες ἀντλήνους τῆς εἰδικότητος των καὶ τῆς προτιμήσεώς των. μετὰ εἰδικὴν δοκιμαστικὴν ἐξέτασιν. Τὸ τμήμα τῆς ἀντιαεροπορικῆς ἀμύνης, τῶν οἰκονομικῶν, τῶν μεταφορῶν, τῆς ἱστορικῆς ὑπηρεσίας, τῆς ὑπηρεσίας τῶν συν-κοινωνιῶν, τῆς οἰκιακῆς, τῆς κοινωνικῆς καὶ τῆς διοικητικῆς.

Τὸ τμήμα τῆς ἀντιαεροπορικῆς ἀμύνης διαίρεται εἰς δύο ὑπομήματα. Τὸ ἓνα περιλαμβάνει τὶς μητέρες μικρῶν παιδιῶν, ποὺ δὲν θὰ μποροῦν νὰ ἀφήσουν τὴν οἰκογένειάν των, καὶ τὸ ἄλλο ἐκεῖνες ποὺ δὲν ἔχουν οἰκογενειακὰ θάνα καὶ ποὺ θὰ ἀφοσιωθοῦν στὴν βοήθεια τριτῶν.

Οἱ ἑθελόντες τοῦ οἰκονομικοῦ τμήματος προορίζονται εἰδικῶς διὰ νὰ παρέχουν βοήθειαν καὶ συμβουλὰς στὶς γυναῖκες ποὺ θὰ διευθύνουν, στὴ θέσι τῶν ὑπηρετούντων συζύγων των, μικρὰς ἐμπορικῆς ἐπιχειρήσεις.

Τελευταίως δὲ εἰς τὸ Σῶμα ἀνετέθη ὑπὸ τοῦ δήμου τοῦ Ἀμστερνταμ ὅλη ἡ φροντίδα τῆς ὑπηρεσίας τῆς αἱματοδοσίας.

Οἱ ἑθελόντες ὀφείλουν νὰ φέρουν εἰδικὴν

στολήν, ἀπλουστάτην ἐπίσης νὰ συμμετέχουν εἰς μερικὰ κοινὰ γυμνάσια. Ἡ ὑποχρεωτικὴ καθημερινὴ ὑπηρεσία εἶναι τριῶν ὥρων, ὥστε καὶ οἱ πιὸ πολυάσχολοι ἤμπορουν νὰ λάβουν μέρος στὴν ὁργάνωσιν αὐτῇ.

✱

Στὴ Δανία ἡ ἐπιστράτευσις τῶν γυναικῶν ἔχει ἀνατεθῇ εἰς ἑξὶ γνωστὰς Δανίδες. Ἡ δὲ 22 γυναικεῖα σώματα ἔχουν τεθῇ στὴ διάθεσι τοῦ Κράτους, τὸ ὁποῖο τὶς χρησιμοποιεῖ σὲ 4 διάφορες ὑπηρεσίας: ὑγειονομικῆς, γραφικῆς,

οἰκοκυρικῆς — σὲ περίπτωσι ἐπιστρατεύσεως — καὶ σὲ διάφορες ὑπηρεσίας πρὸς ἀντικατάστασι ἀνδρικῶν δυνάμεων. Πάνω ἀπὸ 4000 γυναῖκες ἔχουν ἤδη ἀναλάβει ὑπηρεσίαν.

✱

Στὴν Ἑλβετία παρουσιάστηκαν στὸ στρατὸ 350 γυναῖκες ἐθελόντες, ποὺ ἐκτελοῦν χρέη ὁδηγοῦ στρατιωτικῶν αὐτοκινήτων. Δὲν ὁδηγοῦν δὲ μόνον αὐτοκίνητα νοσοκομεία ἢ πρώτων βοηθειῶν, ἀλλὰ λαμβάνουν μέρος στὴ μεταφορά στρατευμάτων ἢ τροφίμων καὶ πολεμοφοδίων.

Ἡ Ἱστορία τῶν Παιδικῶν Δικαστηρίων

Τὴν 23ην Δεκεμβρίου 1924 ἐκυκλοφόρησεν ἡ ὑπ' ἀριθ. 59 ἐγκύκλιος τοῦ Ὑπουργείου Δικαιοσύνης πρὸς τοὺς εἰσαγγελεῖς, ἡ ὁποία ἠνοῖξε νεοὺς δρόμους εἰς τὴν διαδικασίαν ὡς πρὸς τοὺς ἀνηλίκους.

Εἰς τὴν ἐκδοσιν τῆς ἐγκυκλίου ταύτης ὤθησιν ἔδωσε ἡ κατὰ τὸ ἔτος ἐκεῖνο ἱδρυσις τοῦ Συλλόγου «Προστασίας κρατουμένων γυναικῶν καὶ ἀνηλίκων». Ἐκτετε ὁ Σύλλογος οὗτος, μετατραπείς θραδύτερον εἰς ἐταιρίαν προστασίας κρατουμένων ἀνηλίκων, ἐργάζεται δειλὰ, ἀθόρυβα, θλέπων μετὰ χαρᾶς σήμερον νὰ σχηματίζεται παιδικὸν δικαστήριον ἐντὸς τοῦ πλασίου τῆς ἑλληνικῆς δικαιοσύνης.

Ἀπὸ τῆς ἱδρύσεως τῆς ἐταιρίας, αἱ κυρίαι παρευρίσκοντο εἰς τὰς δίκας τῶν ἀνηλίκων, μετὰ τὸ πέρας τῆς δικῆς παρηκολούθουν αὐτοὺς εἰς τὰς φυλακάς, καὶ μετὰ τὴν ἔκτισιν τῆς ποινῆς τοὺς περιέβαλλον εἰς τὸν σταθμὸν ἐφήβων ἐπὶ τῆς οδοῦ Παράσχου, ἀριθ. 90, μέχρι τῆς παραδόσεως εἰς τοὺς γονεῖς των.

Εἰάν δὲν εἶχον γονεῖς ἢ ἦσαν ἀπὸ χωρία, ὅπου δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ ἐξασκήσουν τὸ ἐπάγγελμα τὸ ὁποῖον ἐξέμαθον εἰς τὰς φυλακάς — σχολὰς, παρέμενον εἰς τὸν σταθμὸν ἐργαζόμενα εἰς διαφόρους ἐργασίας ἢ φοιτῶντα εἰς σχολεῖα, ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψιν πάντοτε τῶν κυριῶν τῆς ἐταιρίας.

Τὰ ἐκ τῆς ἐργασίας των χρήματα κατετίθεντο εἰς μίαν τῶν Τραπεζῶν, παρεδιδόντο δὲ ἅμα τῇ ἐνηλικιώσει των. Ἀργότερον, ἐπιτροπὴ κυριῶν τῆς Ἐταιρίας προστασίας κρατουμένων ἀνηλίκων, ἐζήτησεν ὅπως ὀρισθῇ εἰδικὴ δικάσιμος ἡμέρα, καὶ τὸ ἐπέτυχεν.

Ἡ ἐταιρία εἰδοποιεῖτο παρὰ τοῦ εἰσαγγελέως τοῦλάχιστον ἓνα μῆνα ἐνωρίτερον καὶ διένειμεν εἰς τὰς ἐπισκεπτρίας τῆς ἐφορίας δικαστηριῶν τὰς ὑπὸ ἐκδίκασιν ὑποθέσεις.

Αἱ ἐπισκεπτρίαι ἀφοῦ ἐμελέτων τὰς δικογραφίας, ἡρεύνων τὰς ὑποθέσεις καὶ ἐξέθετον δι' ἐκθέσεως τὰ πορίσματά των. Ἐπίσης διετίθεντο διὰ τοὺς ἀνηλίκους διαπρεπεῖς δικηγόροι, πάντοτε εὐγενῶς προσφερόμενοι.

Ἡ προσπάθεια αὕτη ἐγένετο μετὰ μεγάλης εὐχαριστήσεως καὶ ἐνδιαφέροντος δεκτῇ ὑπὸ

τῶν δικαστῶν. Ἐπειδὴ ὅμως ἐδεσμεύοντο ὑπὸ τῆς ποινικῆς δικονομίας καὶ δὲν ἦτο δυνατόν ν' ἀναγνωσθοῦν αἱ ἐκθέσεις, αἱ κυρίαι ἐζητῶντο ὡς μάρτυρες κατὰ τὴν διαδικασίαν. Τοῦτο δὲν εἶναι δυνατόν νὰ λησμονηθῇ, ὑπῆρξε πράγματι μία θυσία, διότι κυρίαι ὠρίμου ἡλικίας παρέμενον εἰς ψυχροὺς δαδρόμους μετὰ τῶν μαρτύρων, μὴ ἀκούουσαι τῆν διαδικασίαν.

Κατὰ τὸν Ἀπρίλιον τοῦ 1938 ἰδρύθη ἡ Ἐταιρία προστασίας κρατουμένων καὶ ἀποφυλακισμένων, ἐκάλεσε δὲ τὴν Ἐταιρίαν ἀνηλίκων, ὅπως συνεργασθοῦν κατὰ τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1939.

Ἡ Ἐταιρία ἀνηλίκων μετὰ χαρᾶς ἐδέχθη τὴν συνεργασίαν, οὕτω δὲ εἰς τὰς μέχρι τότε ἐπισκεπτρίας τῆς Ἐταιρίας προστασίας ἀνηλίκων προσετέθησαν δύο ἐπισκεπτρίαι ἐπιστήμονες τῆς Ἐταιρίας προστασίας κρατουμένων καὶ ἀποφυλακισμένων.

Ἀκόμη διαπρεπεῖς ψυχίατροι προσεφέρθησαν ὅπως ἐξετάζωσι τοὺς ἀνηλίκους.

Ἀργότερον κατωρθώθη, ὅπως ἡ ἔκθεσις τῶν ἐπισκεπτριῶν προσαρτῇ εἰς τὴν δικογραφίαν καὶ οὕτω αἱ κυρίαι ἀπηλλάγησαν τῆς μαρτυρίας, συχνὰ ὅμως ἐκαλοῦντο ὑπὸ τῶν δικαστῶν καὶ εἶδον συμπληρωματικὰς πληροφορίες.

Εἰς οὐδὲνα διαφεύγει ὅτι ὑπὸ τῆς σημερινῆς ποινικῆς ἐπιστήμης ἀπαιτεῖται εἰδικὴ παιδαγωγικὴ μόρφωσις τοῦ ποινικοῦ δικαστοῦ, εἰδικὸς δικαστηριακὸς θεσμὸς πρὸς ἐκδίκασιν τῶν ὑποθέσεων τῶν ἐγκληματούντων παιδιῶν καὶ εἰδικὴ σωφρονιστικὴ μεταχείρισις. Ἐν ἀναμονῇ ὅμως ὅλων τούτων θεωροῦμεν εὐτύχημα τὰ σημερινὰ παιδικὰ δικαστήρια, διὰ νὰ μὴ μένη τὸ παιδί ἐντελῶς ἀπροστάτευτο.

Κ. Π. ΚΟΝΤΟΓΟΥΡΗ

Ἐκδόσεις

Ἐλάβομεν τὴν νεὰν συλλογὴν ποιημάτων τῆς Μυρτιώτισσας, ποὺ ἐτυπώθησαν μὲ τὸν τίτλον «Κραυγές». Δημοσιεύομεν σήμερον δύο ἀντιπροσωπευτικὰ ποιήματα ἐξ αὐτῶν, ἐπιφυλάσσοντες νὰ τὰ κρινώμεν εἰς τὸ προσεχές φύλλον

Ειδήσεις

Με άκράτητον ένθουσιασμόν και μεγάλην επιδελτικότητα έπανηγυρίσθη έφέτος η Έθνική μας Έορτή της 25ης Μαρτίου. Η τελετή της ύποδοχής του δαφνοδρόμου από την Άγίαν Λαύραν πρό του μνημείου του Άγνωστου Στρατιώτου, ή στέφισ των ανδριάντων των ήρώων της Έπαναστάσεως από ομάδας φαλαγγιτών και φαλαγγιστών, ή λαμπαδηφορία των φαλαγγιτών, την παραμονή της Έορτής, ή επισημητική στρατιωτική παρέλασις, και ή επίσημη μεγαλοπρεπής εις άριθμόν και εις παράστασιν παρέλασις της Έθνικής Όργανώσεως Νεολαίας, προσέδωκαν πρωτοφανή έντελώς λαμπρότητα εις τόν όλον έορτασμόν. Ιό Ε. Σ. Ε. Έλαθε μέρος στον γενικό πανηγυρισμό με την όργάνωσιν υπό του Τμήματος Ψυχαγωγίας έορτασμού τελετής εις την Κονίστραν Ιιετραλώνων, ειδικώς δια τά παιδιά της Κονίστρας και των Νυκτερινών Σχολών.

Με μεγάλην χαράν αγγέλλομεν ότι στην πανηγυρικήν συνεδρίασιν της 24ης Μαρτίου η Άκαδημία Άθλων άπένευε θράσεια εις τας άκοιούτους Έλληνίδας. Λογοτεχνικόν θραύειον, Άθηνάς και Όξωνος Σταθάτου, εις την κ. Βαρέ. Λιθαδά-Θεοδωροπούλου, δια την ιστορικήν βιογραφίαν της Άγγελ. Πάλλη, περί της όποιας έγράψαμεν στο προηγούμενον φύλλον μας. Επίσης εις την κ. Εύφρ. Λόντου-Δημητρακοπούλου, δια το έργον της «Εξάβιβλος». Βραβείον άρετής εις την νοσοκόμον του «Ευάγγελισμο» Άνθούλαν Μουρατίδου, διότι πεντάκις έχορήγησε το αίμα αυτής άνευ άμοιβής. Επίσης εις τας κυρίας Εύθ. Άδάμ και Ελ. Στρατούλη, δια τας υπηρεσίας που είχαν προσφέρει εις την μόρφωσιν των Έλληνίδων, ως καθηγήτριαι και διευθύντριαι του έν Κωνσταντινουπόλει Ζαπτείου παρθεναγωγείου. Βραβεία της Α. Χ. Ε. Π. εις την κ. Μίναν Δημόλιτα, δια την ίδρυσιν ιδίας δαπάναις εργαστηρίου οικοκυρικής εις Στρατονίκην Χαλκιδικής και την κ. Πιπ. Ζητρίδου, δια την ύρυσιν της εις το Πατριωτικόν Ίδρυμα Αιγίνης.

Η «Έλληνις» εκφράζει εις όλας τας θραυθείσας τά θερμά συγχαρητήριά της.

Η Διοίκησις Πρωτεύουσας άνήγγειλε την όργάνωσιν Φορητών Δανειστικών Βιβλιοθηκών προς έξυπηρέτησιν των κατοίκων της περιφέρειας. Οί βιβλιοθήκες αυτές πλουτισμένες με παντός είδους βιβλία, θα περιοδεύουν από κοινότητα εις κοινότητα και θα θέτουν εις διάθεσιν του κοινού ώρισμένον άριθμόν βιβλίων επί 10 ήμέρας.

Η έβδομάς των άνθέων την όποιαν ή Διοίκησις Πρωτεύουσας όργανώνει δια το πρώτον δεκαήμερον του Μαΐου, προμηνύεται έξαιρετικά επιτυχής. Κατ' αυτήν θα γίνη και έφέτος ή Έκθεσις άνθέων στην Κηφισιά. Θα θραυθεθούν δέ όχι μόνο τά καλύτερα άνθοκομεία, αλλά και στίς συνοικίες από ειδικές επιτροπές,

το «Λουλουδι της γειτονιάς. Από τά θραυθευθόμενα δέ «Λουλούδια της γειτονιάς» θα εκλεγή το «Λουλουδι της Άθήνας».

Η μεγάλη μέριμνα της Έθνικής Κυβερνήσεως δια την υγείαν του παιδιού έξεδηλώθη και πάλιν τελευταία με την ύστασι από την σχολιατρική υπηρεσία του Ύπουργείου της Ιατρικής, του Παιδολογικού Γραφείου, σκοπός του όποιου είναι ή τακτική παρακολούθησις της υγείας των μαθητών, καθώς και της Σχολής, προς ειδικήν εκπαίδευσιν των σχολιάτρων. Στα έγκαινία της τελευταίας έξεφώνησεν εμπνευσμένον λόγον δια την σημασίαν της υγείας του παιδιού και του έργου του σχολιάτρου ο Πρόεδρος της Κυβερνήσεως κ. Ι. Μεταξάς.

Με μεγάλην έπισημότητα διεξήχθη την 15ην Μαρτίου εις το Ύπουργείον της Δικαιοσύνης ή τελετή της κυρώσεως του νέου Αστικού Κώδικος, παρουσία της Α. Μ. του Βασιλέως, της Α. Β. Υ. του Διάδочου, του Αρχιεπισκόπου Άθηνών και άλλων επισήμων. Εις τόν λόγον, τόν όποιον έξεφώνησεν, ο κ. Ι. Μεταξάς εξήρε την σημασίαν του έκπονηθέντος έργου, και την έπίδρασιν που μέλλει νά έχη εις την άπρόσκοπτον και άπολύτως όρθην άπονομην της δικαιοσύνης.

Τας άντιλήψεις των Έλληνίδων δια τόν Νέον Κώδικα θα διατυπώση εις σχετικόν άρθρον της, που ή «Έλληνις» θα δημοσιεύση προσεχώς, ή κ. Άλεξάνδρα Μαντζουλίτου.

Με πολλήν λύπην ήκούσθη ο θάνατος της Σουηδίδος συγγραφέως Σέλλμας Λάγκερλοφ, δοξασμένης γιά τ' άθάνατο έργο της «Ο θρύλος του Γκέστα Μπέρλιγκ» και το περιφημο παιδικό της μυθιστόρημα «Το θαυμάσιο ταξίδι του Νίλς Χόλγκερσον». Στο προσεχές φύλλον ή «Έλληνις» θα δημοσιεύση σχετικό βιογραφικό σημείωμα και έκλεκτό διήγημα της έκλιπούσης διασήμου λογογράφου.

Ο πόλεμος επανέφερε στην επικαιρότητα το ζήτημα της υπηκοότητας των γυναικών των ύπανδρευμένων με άλλοδαπούς. Στην Άγγλία το 1933 κατόπιν των ενεργειών των φεμινιστριών είχε ψηφισθή διάταξις, σύμφωνα με την όποιαν οι Άγγλίδες οι ύπανδρευμένες με έχθρόν της πατρίδος των ήμπορούσαν ν' ανακτήσουν την υπηκοότητά των. Σήμερα όμως το Ύπουργείον των Έξωτερικών άρνείται νά εφαρμόση την διάταξιν αυτήν, κ' έτσι πολλές Άγγλίδες ύπανδρευμένες με Γερμανούς έχουν μείνει έξθρες της ιδίας των χώρας. Οί γυναικες ενόσεις κατιγανακτισμένες διαμαρτύρονται έντόνως και ή Λαίδη Άστορ άνέλαβε την πρωτοβουλίαν νά συγκαλέση στην Βουλή των Κοινοτήτων συγκέντρωσιν διαμαρτυρίας, στην όποιαν άρκετοι βουλευτάι ύπεσχέθησαν νά λάθουν μέρος.

Οί Γαλλίδες καθώς πληροφορούμεθα, θα ήμπορουν νά επανακτήσουν την υπηκοότητά των που θα την έχουν χάσει λόγω του γάμου των με άλλοεθνή, με μία άπλη ύποβολή της σχετικής αίτήσεως εις το ειρηνοδικείον, αφού πρώ-

τα θα έχουν παραμείνει επί δυο συνεχή έτη στην Γαλλία.

Το έφετεινόν βραβείον της Ρώμης δια την φιλολογίαν, άπενεμήθη στην Βελγίδα συγγραφέα κ. Μαρκέλλαν Μωρέτ, δια το έργον της «Η άληθινή ζωή της Κυρίας με τας Καμελίαν».

Γυναίκες δήμαρχοι έξελέγησαν έφέτος εις δύο περιφέρειας του κυρίως Λονδίνου, εις το Chelsea και το Greenwiche. καθώς και δύο περιφέρειας του Μεγάλου Λονδίνου, το Bromley και το Edmonton.

Στην Έλβετία έωρτάσθη ποδ όλίγου καιρού ή 70ετηρις της δόκτορος Έδβίνης Μπλό-ύχερ Βάζελ, μιάς των πρώτων ύπερμάχων του άντιαλκοολικού άγώνος, στην ακούραστη και ένθουσιώδη προπαγάνδα της όποιας κατά μέγα μέρος όφείλεται ή διάδοσις της ιδέας της καταπολεμήσεως του άλκοολισμού.

Νέον πεδίον έξυπηρετήσεως της πατρίδος προσφέρεται στίς γυναίκες με την τεράστια έξάπλωσι της υπηρεσίας της αίματοδοσίας, δια την όποιαν, καθώς είναι γνωστόν, οι γυναίκες είναι καταλληλότερες από τους άνδρας, καθόσον και άκοπώτερα ύφίστανται την έλάττωσι της ποσότητος του αίματος των και γρηγορώτερα επίσης επανακτούν το αίμα που δίδουν. Στην Έλβετία πολλά νοσοκομεία, οι ύνειονομικές στρατιωτικές ύπηρεσίες, ή Ένώσις των Σωμαοπτών όπηύθουν εκκλήσεις ποδ το κοινόν, ιδίως στίς γυναίκες μεταξύ 18 και 51 έτών, όπου τους ζητούν, νά παρουσιασθούν νά ύποβληθούν στην εξέτασι της ποιότητος του αίματός των. Είναι γνωστόν, ότι ύπάρχουν τέσσαρες ποιότητες αίματος, και στην μετάγγισιν δέν πρέπει κατ' ούδένα λόγον νά άναμιχθούν οι ποιότητες.

Και λίγη Ζαχαροπλαστική

—Τσουρέκια Πασχαλινά.

1 δκά άλευρι λευκό, 120 δρμ. ζάχαρη, 75 δρμ. θούτυρο, 6 αυγά, 1 φλυτζάνι τσαγιού γάλα, 1 κουταλάκι του γλυκού άλάτι, 10 δρμ. μαγιά, φλούδες πορτοκαλλιού ή λεμόνι ξυστό, 2 κουταλιές σούπας γλυκάνισο.

Η ζύμη δια νά ζυμωθή και άναβή και πλάσσωμε τά τσουρέκια και άναβουν πάλι και ύστερα ψηθούν, χρειάζονται 4—5 ώρες. Μερικοί τά ζυμώνουν το θράδυ και τά άποτελειώνουν την άλλην ήμέραν το μεσημέρι. Αυτό όμως γίνεται, όταν τά έξύμωναν με ξυνό προζύμι, ως μαγιά, που άργει ν' άναβή. Τώρα πλέον όλα αυτά γίνονται με μαγιά της λεγομένης μπύρας.

Πρώτα πρώτα λοιπόν θράζομε το γλυκάνισο μ' ένα φλυτζάνι νερό και το στραγγίζομε, αυτό το νερό το ρίχνομε έπειτα στή ζύμη. Κατόπιν θάζομε το γάλα χλιαρό σε πιάτο βαθύ και άναλύομε τή μαγιά και της προσθέτομε μιά χούφτα άλευρι, ώστε νά γίνη μιά ζύμη μαλα-

Διαλέξεις

Ο «Άσκραϊος» ξανάρχισε τά ενδιαφέροντα μορφωτικά μαθήματά του εις το νέον κέντρον του, όδός Φιλελλήνων 15. Σκοπός των μαθημάτων αυτών είναι, ως γνωστόν, ή λογοτεχνική, ιστορική, καλλιτεχνική και φιλοσοφική, με μιά λέξι ή άνωοπιστική καλλιέργεια της Άθηναϊκής Κοινωνίας. Το πρόγραμμα πλούσιον και διυληταί οι κορυφαίοι της Έλληνικής διανοήσεως. Αναφέρονται, μεταξύ άλλων, τούς κ. κ. Ν. Λούβαρη, Θεοδωρακόπουλον, Δεσποτόπουλον, Σπύρον Μελά, Ξενοπούλον, Τέλλον Άγγραν, την δίδα Άμαριώτου, και τας κυρίας Θρεψιάδου και Τζούλιαν Τερένσιο.

Το Τμήμα λαϊκής διαφωτίσεως του Πατριωτικού Ίδρύματος έδωσε την τρίτην διάλεξιν του εις την αίθουσαν του «Παρνασσού», με όμιλητάς τόν κ. Κατσαράν και τόν κ. Π. Λαμπρινάκον παιδίατρον.

Έξαιρετικήν επιτυχίαν έσπουείωσαν οι τρεις όμιλιν, που ο Σύλλογος Γονέων έδωσε έντός του Μαοτίου στην αίθουσα της Άσχοιολογικής Έταιρείας. Ο κ. Παν. Ληιητροάτος πολύ διαφωτιστικά έθιξε το σπουδαίον ζήτημα των παιδικών άναγνώσιμων. Η κ. Λουκία Εύθυμίου με πολύ συνείσθημα και συνασπαστική λυοική έμπνευσι, αλλά και πολλήν λογικήν και σκέψιν έδειξε την δύναμι της αγάπης και την λεπτή τέχνη, με την όποιαν ή μητέρα θα την καλλιεργήσιν στο παιδί. Ο κ. Γ. Σαβδόπουλος άνέπτυξε τέλος στους γονείς την σημασίαν που έχει ή σωματική άσκησις και γενικά ή ζωή του ύπαίθρου και πως επιδρούν επί της ψυχικής ανάπτυξεως του παιδιού.

Κή. Άφου άναβή την θέτομε σε χλιαρό μέσο, θάζομε το άλευρι σε λεκάνη και ρίπτομε μέσα όλα τά υλικά, καθώς και τή μαγιά και τά ζυμώνομε, ώστε νά γίνη μιά ζύμη σφικτή. Δια νά φουσκώση γρήγορα ή ζύμη θάζομε τή λεκάνη μέσα σε άλλο μέσο, στο όποιο έχομε θάλει ζεστό νερό, όχι θραστό, σκεπάζομε τή ζύμη με πετσέτα και άφίνομε μέχρις ότου φουσκώσει το διπλάσιο. Τότε την ξαναζυμώνομε και πλάθομε τά τσουρέκια εις ό,τι μέγεθος και σχήμα θέλομεν. Τά άραδιάζομε σε ταψιά και τά θάζομε σε ζεστό μέρος νά φουσκώσουν. τά άλείφομε με αύγό κτυπητό με λίγο νερό και τά ψήνουμεν, έχοντας προηγουμένως προσθεράμνει τόν ήλεκτρικό φούρνο, άνοίγοντες στο 3 τούς διακόπτες του φούρνου άνω και κάτω επί 20—25' λεπτά. Άμα φουρνίσωμε τά τσουρέκια, κλείνομε τόν επάνω διακόπτη έντελώς και τόν κάτω στο 2. Μετά 10' λεπτά άνοίγομε πάλιν τόν κάτω διακόπτη στο 3, μέχρις ότου ψηθούν. Καί αν δέν πάρουν άρκετό χρώμα κλείνομε τόν κάτω διακόπτη και άνοίνομε τόν επάνω στο 3 και προσέχομεν επί 8—10' λεπτά νά πάρουν χρώμα και τότε κλείνομε έντελώς το ρεύμα και

τά αφίνουμεν ακόμη 5' λεπτά διά νά στεγνώσουν καλά.

—Κουλουράκια με γιαούρτι.

300 δρμ. αλεύρι, 1 κεσέ γιαούρτι, 1 κεσέ βούτυρο, 2 κεσέδες ζάχαρη, 3 αυγά, 1 κουταλάκι σόδα, τόν χυμό $\frac{1}{2}$ λεμονιού, $\frac{1}{2}$ κουταλάκι του γλυκού αλάτι.

Δουλεύουμε τὸ θούτυρο ἄρκετά, κατόπιν ρίχνουμε τὰ αυγά, τὰ ὁποῖα ἔχομε κτυπήσει μετὰ τὴ ζάχαρη, ἔπειτα τὸ γιαούρτι, αλάτι, σόδα μετὰ τὸ λεμόνι. τὰ δουλεύουμε λίγο ὅλα μαζί νά ἀναμιγθῶν καλά καὶ τελευταῖα ρίχνουμε τὸ ἄλευρι. Τὰ ζυμώνουμε καλά, πλάθουμε καὶ φουρνίζουμεν, ἀφοῦ ἀλειφθῶν μετὰ αὐγὸ.

Ἄν ἡ ζύμη εἶναι ἀραιὰ προσθέτομε λίγο ἄλευρι.

ΜΟΔΕΣ

Τὴν ἀνοίξι ὅλα τὰ εἶδη ρουχισμοῦ ποὺ φορέθηκαν τὸ περασμένο φθινόπωρον, θέλουν λίγη ἀνανέωσι, λίγο συγχρονισμό.

Τὸ μάλλινο πουλόβερ σας ἔχει κάτι μικρολεκέδες, ἀλλὰ σὰς ἀρέσει τὸ χρώμα του καὶ δὲν θέλετε νὰ τὸ θάψετε; Ἡ τροποποίησίς του εἶναι πολὺ εὐκολή. Ἀνοίξτε το μπροστά, ὅπως δείχνει τὸ σκίτσο καὶ τοποθετήστε ἕνα πλαστρὸν ἀπὸ λευκὸ πικὲ καὶ μιὰ φάσα μετὰ μερικά κουμπιά σύμφωνα μετὰ τὸ χρώμα τοῦ πουλόβερ

σας. Μετὰ αὐτὸ τὸν τρόπο καὶ μόνο μετὰ μερικά ἑκατοστὰ ὕφασμα ἀπσκτᾶτε ἕνα μπλουζάκι μετὰ νέα καὶ χαριτωμένη ἐμφάνισι.

Τὰ πλεκτά γάντια σας ἀπὸ κοττόν περλέ δὲν σὰς ἀρέσουν;

Βάψτε τα στὸ χρώμα ποὺ πηγαίνει μετὰ τὸ ταγιέρ σας καὶ πάρτε 50 ἑκατοστὰ χρωματιστὴ κορδέλλα γιὰ κάθε γάντι. Περᾶστε τὴν στὸ πουανιὲ καὶ δέστε ἕναν καλλιτεχνικὸ φιόγκο. Τὰ γάντια σας μεταμορφώθηκαν.

Οἱ μικρὲς ζώνες τῶν χειμερινῶν φουστάνων εἶναι πολὺ σκούρες κι' ἄτονες;

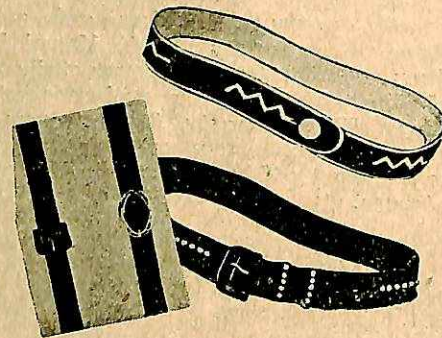
Μερικὲς πρακτικὲς συμβουλὲς

Ἐάν ἀναποδογυρίσατε ἕνα βάζο μετὰ λουλούδια σὲ ἕνα βερνικωμένο τραπέζι.

Βάλετε λίγο λάδι ἑλῆας σὲ ἕνα βαθὺ πιάτο· ρίξτε καὶ λίγο ἄσπρο κερί. Ζεστάνετε τα γιὰ νὰ λειώσουν, καὶ ἐπαλείψτε μ' αὐτὸ τὸ μίγμα τοὺς λεκέδες. Τρίψτε τὸ μετὰ ἕνα λινὸ πανί.

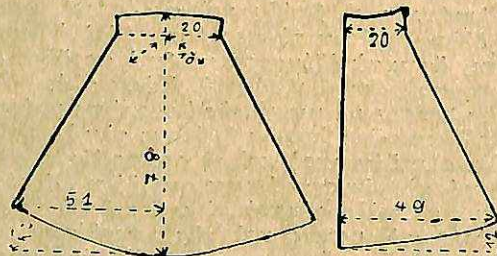
Ἐνα μικρὸ σκίσιμο στὴν τσόχα τοῦ γραφείου διορθώνεται ἐάν τοποθετήστε κάτω ἀπὸ τὸ σκίσιμο λίγη γουταπέρκα, πλησιᾶστε τὶς ἄκρες τοῦ ὕφασματος καὶ σιδερώστε. Καλὸ εἶναι νὰ θάλετε ἀνάμεσα στὴν τσόχα καὶ στὸ σίδερο ἕνα κομμάτι ὕφασμα. Τὸ σίδερο νὰ εἶναι ἄρκετά ζεστό.

Πάρτε μιὰ λουρίδα χρωματιστῆς τσόχας καὶ κόψτε τὴν ἕνα ἑκατοστὸ πρὸ φαρδιά ἀπ' τὴν ζώνη σας καὶ ράψτε τὴν ἀπὸ μέσα, ὥστε νὰ θγαίνῃ ἀπὸ κάθε μέρος τῆς ζώνης $\frac{1}{2}$ ἑκατοστὸ τσόχας. Βγάλτε τὴν ἀγκράφα ποὺ εἶναι τόσο κοινὴ καὶ ἀντικαταστήστε τὴν μετὰ ἕνα χρωματιστὸ κουμπί. Λίγες γαρνιτούρες τσόχινες ἀπάνω στὸ πετσί καὶ ἡ ζώνη ἔγινε τῆς ἐποχῆς.

Τώρα τὴν ἀνοίξι εἶναι ἀπαραίτητη μιὰ φουστὶσα ἀπὸ λεπτὸ λαϊνάζ γιὰ τὸν πρωῒνὸ περίπατο καὶ γιὰ τὸ σπῖτι. Μετὰ λίγη καλὴ θέλησι καὶ ἐπιμονὴ αὐτὴ ἡ φουστίτσα κλὸς θὰ ἐκτελεστῇ γρήγορα κι' εὐκόλα.

Ἀποτελεῖται ἀπὸ δύο φύλλα, ποὺ σχηματίζουν τὶς ραφὲς στὸ κάθε πλάι καὶ εἶναι γαρνιρισμένα μετὰ δύο τσέπες κομμένες λοξά.

—Ἐδοκίμασα καὶ ἄλλη καινούργια πούδρα, ἀλλὰ δὲν ἔμεινα εὐχαριστημένη· καὶ ὁμως ἐδημοσίευσαν στὶς ἐφημερίδες ὅτι κάνει θαύματα.

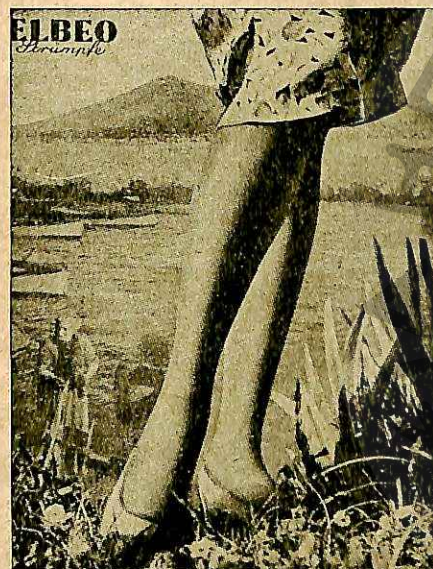
Νὰ κάνῃς ὅ,τι κάνω κι' ἐγώ: νὰ μεταχειρίζεσαι τὴν πούδρα «ΠΟΜΠΕΙΑ»· δὲν ὑπόκειται θαύματα, ἀλλὰ σοὺ δίδει τὴν βεβαιότητα ὅτι ἡ ὁμορφιά σου ἀπέδωσε ὅλην τὴν γοητείαν.

ΣΥΓΚΡΙΝΟΝΤΑΣ ΤΗΝ ΠΟΥΔΡΑ ΠΟΜΠΕΙΑ «ΛΕΥΚΗΝ» ΜΕ ΜΙΑΝ ἈΛΛΗΝ ΠΟΥΔΡΑΝ ΠΟΥ ΛΕΓΕΤΑΙ «ΛΕΥΚΗ» ἈΛΛ' Ἡ ΟΠΟΙΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΕἶΝΕ ΓΚΡΙΖΑ, ΘΑ ΠΕΙΣΘΗΤΕ ΔΙΑ ΤΗΝ ΑΓΝΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΥΛΙΚΩΝ ΠΟΥ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΟΥΝΤΑΙ Εἰς ΤΗΝ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΝ ΤΗΣ ΠΟΥΔΡΑΣ ΠΟΜΠΕΙΑ ΤΗΣ ΑΡΩΜΑΤΟΠΟΙΪΑΣ L. T. RIVER

ΜΗΝΥΤΟΡ

ΠΡΩΙ ΚΑΙ ΒΡΑΔΥ **OREODONT** ΔΑΜΒΕΡΓΗ

ELBEO

Ἡ καλύτερα Κάλτσα γιὰ τὸν καλύτερο κόσμον

Πυκναὶ περιπάτου καὶ διαφανεῖς ἀνάποδες βραδυνές.

Πωλοῦνται εἰς ὅλα τὰ καλὰ Καταστήματα εἰς τιμὰς ἀπολύτως ὠρισμένες.

ΑΠΟΘΗΚΗ ΧΟΝΔΡΙΚΗΣ ΠΩΛΗΣΕΩΣ

ΣΙΛΚΑ

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ

Μητροπόλεως 44-46 — Τηλέφ. 25-401

ΑΘΗΝΑΙ

ΜΕΤΑΞΩΤΑ ΧΡΥΣΑΛΙΔΟΣ

ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑ — ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ 1893

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΕΙΣ ΤΑΣ ΚΥΡΙΩΤΕΡΑΣ ΠΟΛΕΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΑ ΕΙΣ ΑΡΙΘΜΟΝ ΠΑΣΗΣ ΑΛΛΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΕΝ ΑΓΓΛΙΑ, ΑΙΓΥΠΤΩ ΚΑΙ ΚΥΠΡΩ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΙΔΡΥΘΕΙΣ ΥΠΟ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΑΘΗΝΩΝ

THE BANK OF TRUST COMPANY 205, West 33rd St. NEW YORK

ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΕΙΣ ΔΡΑΧΜΑΣ ΕΝ ΟΨΕΙ ΚΑΙ ΕΠΙ ΠΡΟΘΕΣΜΙΑ

ΠΑΣΗΣ ΦΥΣΕΩΣ ΤΡΑΠΕΖΙΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΥΠΟ ΤΟΥΣ ΜΑΛΛΟΝ ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΑΣ ΟΡΟΥΣ

Νομικόν Γραφείον

Έθνικοῦ Συμβουλίου Έλληνίδων

Παρέχει δωρεάν συμβουλὰς

Έκάστην Πέμπτην 12 - 1 μ. μ.

Όδὸς Ἀλεξάνδρου Σούτσου 26

ΠΡΩΙ ΚΑΙ
ΒΡΑΔΥ

OREODONT ΔΑΜΒΕΡΓΗ

**ΡΑΠΤΕΤΕ ΔΙ' ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΥ ΑΚΟΠΩΣ ΚΑΙ ΤΑΧΕΩΣ
ΜΕ ΤΟΝ ΗΛΕΚΤΡΟΚΙΝΗΤΗΡΑ ΣΙΓΓΕΡ**

Έφαρμόζεται με μίαν βίδα εις οϊανδήποτε ραπτομηχανήν. Παρέχεται
ΔΩΡΕΑΝ πρὸς δοκιμὴν ἐπὶ 8 ΗΜΕΡΑΣ.

ΔΩΡΕΑΝ διδασκαλία κεντημάτων καὶ διαφόρων Ποικιλμάτων με τὸν ΜΑΛΛΟΡΑ-
ΦΕΡΑ ΣΙΓΓΕΡ καθὼς καὶ κοπτικῆς με ΙΧΝΑΡΙΑ ΣΙΓΓΕΡ δι' ἑσωτερικὰ καὶ ἑξωτε-
ρικὰ φορέματα ἀνδρῶν, γυναικῶν καὶ παιδῶν.

ΡΑΠΤΟΜΗΧΑΝΑΙ ΣΙΓΓΕΡ
ΜΕ ΔΟΣΕΙΣ ΚΑΙ ΜΕΤΡΗΤΟΙΣ

ΠΩΛΕΙΤΑΙ ΜΟΝΟΝ
ΕΙΣ ΔΟΧΕΙΑ
ΟΥΔΕΠΟΤΕ
ΧΥΜΑ

Οικονομικὴ διότι ἔχει

Τετραπλὴν ἀπόδοσιν

Πρὶν γεννηθῇ τὸ παιδί

Τὸ νέο βιβλίον CLAXO πραγματευόμενον περὶ τῆς
ζωῆς τῆς γυναικὸς κατὰ τὴν περίοδον τῆς ἐγκυμο-
σύνης παρέχεται δωρεάν παρὰ τῶν ἀντιπροσώπων.

ΣΤΑΜ. ΧΑΡΒΑΛΙΑΣ Α. Ε.

ΜΕΝΑΝΔΡΟΥ 52 - ΑΘΗΝΑΙ

Ταχυδρομικῶς ἀποστέλλεται ἐναντὶ λήψεως γραμματοσήμου τριῶν Δραχ.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΤΑΥΡΟΣ
ΙΔΡΥΤΗΣ
1841

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΙΔΡΥΘΕΙΣΑ ΤΩ 1841

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΜΕΤΟΧΙΚΟΝ ΚΑΙ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟΝ	ΔΡΧ.	1.205.000.000
ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ (τῇ 30ῇ Ἰουνίου 1939)	»	10.541.000.000

ΔΙΟΙΚΗΤΗΣ

ΑΛΕΞ. Γ. ΚΟΡΙΖΗΣ

ΚΕΝΤΡΙΚΟΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ἐν Ἀθήναις

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ καὶ ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΑ εἰς ὅλην τὴν Ἑλλάδα

Ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος ἐκτελεῖ πάσης φύσεως τραπεζικὰς ἐργασίας ὑπὸ ἐξαιρετικῶς συμφέροντας ὁρους. Δέχεται δὲ καταθέσεις εἰς δραχμὰς (εἰς πρώτην ζήτησιν, ἐπὶ προθεσμίᾳ, διαρκεῖς καὶ ταμιευτηρίου) μὲ λίαν εὐνοϊκὰ ἐπιτόκια.

Εἰδικαὶ εὐκολίαι καὶ συμφέροντες ὁροι διὰ τὰ ἐμβάσματα καὶ γενικῶς τὰς μετὰ τῆς Ἑλλάδος συναλλαγὰς τῶν ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ Ἑλλήνων. Ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα διατηρεῖ πλήρες δίκτυον ἀνταποκριτῶν εἰς ὅλας τὰς χώρας τοῦ ἐξωτερικοῦ, εἶναι δὲ ἀνταποκριτὴς ἐν Ἑλλάδι τῶν μεγαλυτέρων ξένων τραπεζῶν.